

44.061
44.062

Rosarium virginis marie

ଶ୍ରୀ ବିଜ୍ଞାନ ମହାଦେଶ

Quodlibet de veritate fraternitatis Rosarii seu psalterii beate Marie virginis conuentus coloniensis ordinis predicatorum pronunciatiu colonie ut scolis artium tempore quodlibetorum. Anno domini millesimo quadragesimo sexto per fratrem michaelicem de insulis sacre theologie professorem eiusdem ordinis renouatus postea per eundem. Anno. lxxiiij. sequenti ppter certas causas in prologo cotentas.

Sequitur prologue.

¶ **Via determinatio illa quam**
de nostra rosarii beatissime virginis fraternitate ad
ipsius virginis landem; et
alioz edificatione atque tri-
nū collegi. Et tempore quodlibetorum p-
niciavui ad paucorum manus perueniens
nō est eisdem verbis vel sensu recepta quo
fuit pronunciata. vt patet ex quadam eius-
dem determinationis impressione plurimum
incorepta absqz scitu vel consilio meo.
Nescio quibus procuratibz meo tamē
nomie facta: et ad vendendum exposita. Et
deniqz de eadē fraternitate iā lupta mo-
dum multiplicata. Et fere per totā al-
maniam in omni statu et seru nō sine ma-
xima virginis gloria et fidelium utilitate
dilatata; michi quedam successu temporum
in scripturis occurserunt notabilia dicta
vel gesta. Necnō et multe interim eiusdem
fraternitatis approbationes contigerunt
et miracula: de quibus omnibus nullus
ipsius fraternitatis vel virginis amator
silendū fore indicaret. Hinc est q̄ iben-
te priore meo in sacra theologia profes-
sores ac eiusdem fraternitatis fundatore
et zelatore nō paruo pretaciā determina-
tionē renouare et corrigere atqz impref-
soz sic correciā et renouatam ad impri-

mendū offerre dignū duxi/ quathin⁹ di-
quos interdiū de biuissimodi fraternitate
dubitare vel errare contigerit per hanc
determinationē que fere omnia dubia que
circa fraternitates in cōi vel cīcā hac
in speciali contingunt resoluti et decla-
rari valeant melius informari/ et in hac
fraternitate ac deuotione virginis amplius
confirmari. Necnō et vberes repor-
tare fructus de quibus infra dicetur.

Prestata ipsa gloriosissima virgine ma-
ria michiqz pctori vt spero cooperante
que iuxta beati anselmi dictum ad ipsā
conuersos perire non sinit que deniqz di-
cit illō ecclesiastici. xxviii. Qui elucidat
me vitam eternā habebunt.

Explicit prologus.

Sequitur questionis titulus
prefacti quodlibeti.

¶ **Vm** dauid dicat. particeps
ego sum omnium timentū te.

¶ **Quid** necesse fuit de beate
Marie rosario fraternitatē
instituere. Pro responsione

ponetur due materie ad instar discurs⁹
philologici ordinatae. Quarū prima erit de
fraternitatibus in cōmuni. Secundavero
de hac virginis fraternitate in speciali/
cuīs historia cum autore causa institu-
tionis et nomie. Necnō et cū omnibus co-
ditionibz et circumstatiis in principio p-
ositionis et materie patebit clare.

¶ **E**st igitur prima propositio seu ma-
ior prime materie talis. Et si omnis iusti-
tus ex mutuis operibus aliquod repor-
tent cōmodum/ opus tamen ab uno fa-
ctum nō est satisfactoriū alteri nisi agen-
tis intentio dirigatur ad ipsum. Prima
pars que est q̄ omnis iusti ex suis operi-
bus mutuis aliquod reportent cōmodū
patet tripliciter. Primo autoritate apo-

stoli ad ro. viii. dicentis q̄ diligentibus
deum omnia cooperantur in bonū. Item
autoritate psalmiste preallegata. **P**arti
ceps ego sum oīm timentiū te. Scđo pa
ter rōne que sumi potest. **T**um ex princi
pio operū iustoꝝ quod est sp̄s sanctus
mentes iustoꝝ inhabitas; et replēs orbē
terrarii/faciensq; quodāmoꝝ omnia cō
munia. **T**um ex radice caritatis in qua
om̄s iusti cōmunicant/que scđm aug
ustinū nō querit que sua sunt sed cōia p
p̄iūs nō p̄p̄ia coibis anteponit. **T**ercio
probat hec pars similitudine sump
ta. **T**um ex membris corporis humani:
que se mutuo iuuant. **E**c̄ si glorificatur
vnū mēdium cōgaudent omnia membra
ut p̄ prima corinth. xii. **T**um ex ramis
arboris: quoꝝ vnū aliquiliter cōgau
det alteri/imo ipsa radix humore trans
mittit ad om̄es. **S**ic in proposito est de
iustis qui sunt membra vnius corporis
christi mystici ad ro. xii. **S**untq; cōiuncti
christo sicut palmes viti. io. xv. **D**uo
ampliori tamē huiꝝ partis declaratiōe
Et ad sciendū quid sit istud cōmodū qđ
iusti ex suis mutuis reportent operibus
nō est meritū gratie vel glorie vt pat
erit. **N**ec est satisfactione vel diminutio pe
ne/ut etiā patebit. **S**ed est quedā cōgra
tulatio vel quoddā gaudium scđm qđ ca
ritas cōgaudent veritati. id est om̄i virtu
te vel om̄ibus operibus bonis. **V**t patz
i.corinth. xiii. **V**lota scđo qđ istud qđ
hic dicit/ non solum veritatē habet in
via sed etiam in purgaꝝ vel in p̄ia. vñ
luce. xv. **N**am quādo fit aliquod opus
in speciali pro aliquo erit in via vel
purgaꝝ. **E**t si ille pro quo fit solum ha
beat fructum satisfactionis vel diminu
tionis pene. **A**lii tamē ex hoc consolant
quodāmodo gratulātur et congaudent
ei etiam qui sunt in gloria vel in purga
torio. **V**nde quo ad exitus in gloria ad

istum sensum dicunt cōiter doctores qđ
vnuſ tantū gaudet de glia alterius sicut
de sua. **D**e exētibus vero in purgatoꝝ
ponit dñs petrus de tharantasia. xl v. d.
iii. tale exemplū dicens qđ portans ali
quod onus p̄t dupliciter iuuari. **D**uoꝝ
per diminutionē oneris. Aliom̄ per cō
solationē vel confortationē virtutis/pu
ta per cibum vel potum. **S**ic est in pro
posito de aiabus purgatorii. **N**am dum
fit aliquod opus pro vna specialiter/ et
si quo ad diminutionē vel expiationē pe
ne. illud opus tantū illi p̄sit pro qua fit.
Tamen om̄s alie ex illo consolant et ei
gratulātur. eo qđ om̄es sunt in caritate.
Ec̄ scđm hoc intelligit illud beati hiero
nymi dictū de cōse. dis. et. ca. nā medio
criter recitatū vīc̄. **C**ū missa vel psal
mus p̄ centū aiabus dicit nichil min⁹
qđ si pro qualibet diceret: accipitur scilicet
quo ad congratulationē scđm beatum
tho. **Q**uis etiā hoc possit intelligi quo
ad meritū celebrantis. quia ceteris pari
bus tantū meref̄ celebrando pro mille/
qđtū pro vno. imo forte plus. quia ex
maiori caritate. **N**ota hic tertio qđ cō
gratulatio nō est equalis in om̄ibus. qđ
que in maiori est caritate. magis cōgra
tulatur et cōgaudent. **E**xemplū de lumie
posito in domo ad reverentā vniꝝ/ quē
nō solum illuminat: sed om̄es astantes.
Et amplius illos qui habēt oculos me
liores. **I**tem de lectione facta pro vno
que tamē om̄ibus audientibus podest.
Et magis illis qui sunt meliores inge
niū vel qui magis attendunt. qđ nō sit
vñq; quaq; simile. **S**cđa pars que di
cit qđ opus ab vno factum nō est satisfa
ctoriū alteri nisi agentis intentio referat
ad ipsum. **P**aret etiā tripliciter. **D**uo
autoritate b̄ti ambrosii in libro de offī.
dicentis qđ affectus tuus. i. intentio op̄i
tuo nomen imponit. **I**ta qđ si intentio fui

dñm albertum, ad alterū referatur / ipsa facit illud opus esse alteri⁹ saltem interpretatione. Scđo patet rone quia fruct⁹ aliqui⁹ operis cuius operans est dñs nō prodest alteri nisi in ipsum transferatur. Sed et hec translatio fit per intentiones g^o t^c. Tercio patet a simili in cūilibus in quibus dāne pecuniam: et intendens soluere pro alio: satisfacit pro eo / alias non ergo a simili. Ita erit in spiritualibus.

Notat tamē hic p. pro amplio iuri huīus elucidatione, q opus in caritate factum potest ad duo valere. Primo m^o ad meritum vite eterne / etiam de cōdigno et hoc secundū q procedit ex caritate / et specialis sp̄is sancti motione. Et h^o modo solum prodest facienti. Quia nullus excepto christo / qui est caput nostrū et de eius plenitudine oīs accipimus potest vel potuit alteri mereri vitā eternam de condigno / eo q gloria datur secundū mensuram et dispositionē accipietis. Vnusquisq^z autem ex suo actu dilipnitur / et non ex alieno. Alio^o ex satisfactione vel expiatione pene. Et hoc inq^z tum est penale potest prodesse / nō solum facienti: sed etiam alteri. si intentio agentis ad ipsum referat. Mena em temporalis pro peccato debita post culpe remissione nō taratur secundū dispositiōne eius cui debetur / quia quandoq^z ille qui est melior habet maioris pene reatuū.

Nota tamē scđo q pena satisfactoria ad duo ordinatur saltem in hac vita. Primo ad solutionē debiti / Et scđo in remediu tanq^z medicina pro peccato futuro vitando. Quo ad secundū. satisfactio vnius non prodest alteri. quia icū, nō vnius caro alterius non domat / sed bene quo ad primū. Nec oportet q maior sit pena eius qui pro altero satisfacit q in principali requireret / vt quidā dicunt moti hac ratione. quia pena pro-

pria magis satisfacit q aliena. Mena em precipue habet vim satisfaciendi ex caritate ex qua homo ipsa sustinet. Et quia maior caritas apparet in hoc q aliquis pro altero satisfacit q si pro se satisfacret. Ideo minor pena requiritur in eo qui pro alio satisfacit / q in principali requiretur. Unde dicitur in vita patriū: q propter caritatē vnius qui alterius fratris sui caritate ductus penitiam fecit pro peccato quod non cōmiserauit / alteri peccati q cōmiserauit dimisum est. Nota tertio q qui pro alio satisfacit / et si mereatq^z sibi ipsi: si est in caritate / nō tamen satisfacit pro se. nisi forte intende ret partem satisfactionis pro se ipso retinere. Et tunc minus proficeret alteri q ad satisfactionē. Nam cum ipsa satisfactio sit finita nō potest tota vtriq^z proficer. Secundū totam virtutē. Veritamē est q si ille pro quo quis satisfacit nō indiget: vt pote quia est in gloria vel non est capax quia est damnatus / tunc ille q satisfacit si haberet talem intentionē in habitu q pro se faceret si crederet nō profiscere illi pro quo fit. proculdubio ei p̄ficiet. Et sic verificabitur illuc luce: x. Si ibi nō fuerit filius pacis: par vestra reuertetur ad vos. Si queratur hic si quis dicere morienti q totam penā peccatorum suorum susciperet / et pro eo satisface re veller. Alii talis moriēs immediate post mortem ad celū volaret. Dicend^o q nō: sed pateret in purgatorio quousq^z ille satisfactionē fecerit pro eo / quā si nō fecerit tunc vterq^z est debitor illius pene vnius pro cōmissio. Alius pro omisso. Null^o em̄ padissū ingredi potest / nisi scorbia tota peti prius purgetur. Et nisi sit extra omne debitu. Ita q neq^z sit ipse debitor nec aliquis pro eo. Ut dicit richardus de media villa in quarto. d. xx. Et tū de hac prima ppōne.

Sequit scđa p̄positio seu mī
nor hui⁹ prime materie.

Oc autē fieri solet in fraternitatib⁹.
in quibus etiā ad orandum pro
nobis nō parum incitam⁹. Prima pars
que dicit q̄ hoc fieri solet in fraternita
tibus scilicet q̄ intentio vni⁹ de fraternita
te dirigatur ad alios confratres. Patz
primo autoritate primi machabeoz. i.
xii. vbi dicit. Nos om̄i tempore meoz
sumus vestri in sacrificiis que offerim⁹
et obseruationibus sicut fas est et decet
memisse fratrum Sed rōne sic. quia qn̄
cūqz est pluri⁹ cōuentio seu societas p̄
pter aliquod speciale cōmodū op̄z intē
tionē vniuers dirigi ad alterū. Sed sic est
in fraternitatibus de quibus loquimur.
vt infra patebit. igit̄ tē. Tercio patet a
simili de societate vel fraternitate ciuilis
que sola intentione vel consensu contra
hitur vt patz instituta de societate. Sic
em̄ diffinitur societas a tulio q̄ est duo/
rum vel plurim⁹ conuē⁹ contracta ob cō
modiozem ysum et liberiorem questum

Sed nota hic primo q̄ intentio alicu
us scđm beatum thomā in quarto. di.
xii. potest ad alterū dirigere tripliciter. Pri
mo in singulari: sicut cum quis pro alio
satissim⁹ determinate. Secundo in spe
ciali: sicut cum quis orat pro sua congre
gatione vel societate. Tertio in generali
vt cum quis opera sua ordinaverit ad
bonā totius ecclie. Primo potest v
nisquisqz propria autoritate vni vel plu
ribus per intentionē opera sua dirigere.
Et sic pro his satissim⁹. Secundomo
potest ille qui preest congregatiōni qui
videlicet potest illa opera applicare cui
vel quibus vult. Applicando intentio
nē illoz qui sunt de sua congregatiōne/
ad hunc vel illos determinate. Et scđm
hoc dantur a prelatis religiozoz littere
fraternitatis vel participationis. Ter-

cimodo potest ille qui preest toti eccl
esi generaliter sicut papa vel illi qui in
partez sollicitudinis sunt assumpti sicut
cardinales et episcopi. Nec autē cōica⁹
sola tercia p̄pre dicis indulgentia. Illie
pertinent ad fraternitates. Nota scđo
q̄ triplex est fraternitas scilicet naturalis
ciuilis et spūalis. Quartupliciter est natura
lis vna generalissima secundū quā om̄s
creature ab uno patre deo descendentes
dicitur fratres. Et scđm hanc be. fran
ciscus fraterno nomie animalia cuncta
vocabat. Secunda generalis scđm quam
om̄s homines ab adā descendentes sūt
fratres. Tertia specialis vt qui ex eadē
sunt tribu vel cognatione. Quarta spe
cialissima vt qui ex eodem sūt patre vel
matre. Cūnīlis etiam est dupler. Una
socialis secundū quam socii dicunt fra
tres. Altera adoptima scđm quam ado
ptati ab eodem etiam dicuntur fratres.
Spūalis vero fraternitas est quatuorplex.
Prima generalissima secundū quā om̄nes
viatores sunt fratres sive gentiles si
ne christiani vel indei qui qđdu sūt in
hac vita actu vel potentia christo capi
ti coniunguntur. Secunda est de damnatis.
Secunda generalis secundū quā om̄nes
christiani per baptismū regnati sive sūt
in gratia sive non. fratres censem̄. Ter
tia specialis sive quā om̄es et soli in cari
tate erentes fratres vocant. Quarta spe
cialior sive quā qui sūt eiusdem collegi⁹ vel
religionis seu cōgregationis frēs dicunt.
Sed quita spūalissima de qua ē sermo q̄
est illoz qui mutuo bona opera cōmu
cant vel pro quibus spāliter aliqua bo
na in cōi fiunt. Ad hoc em̄ sūt tales fra
ternitates in ecclēsīs institute ut patebit
infra. Nota 3⁹ q̄ inter has om̄s fra
ternitates spūales et illoz qui sūt i caritate et q
sibi mutuo sua bona opera cōciant. melior
purior et fortior ē saltē q̄ naturalis vel

civilis et hoc ppter tria. Primo quod fundatur super fortiori et meliori fundamento. scilicet caritate de qua ad ro. vii. caritatem fraternalis in inicio diligentes. quanto enim caritas melior et preciosior est quam caro vel aliquod temporale. tanto melior est fraternitas caritatis quam naturalis vel civilis. Secundo quia nullum malum secum compatitur nec male admisceretur. Carnalis enim fraternitas vel civilis quoniam litteres et actiones secum patitur ut patitur in primis fratribus scilicet abel et cayn. Sed in spirituali nichil tale inuenit. Hoc solu caritas et amor ut per primam partem primo ubi dicitur in amore fraternitatis caritatem. Tercio quia actu habet nobiliorem actionem enarrat fraternitatis carnalis ut continetur plus diligere carnem quam spiritum. In fraternitate vero spirituali est e contrario. Unde et precipue optinet illud petri primo. 2. fraternitatem diligite. Et tunc de ista prima parte. Secunda pars quod dicitur quod in fraternitatibus fratrum de quibus hic loquimur fratres ad ordinum pro nobis non parum incitat. Hoc prout autorizat bernardus dicentis quod hec nostra et fratrum coheretia est ut nos congratulamur eis. et ipsi copatiemur nobis nos denota meditatione regnum in eis. ipsi in nobis et pro nobis militiam piam intermissione. Secunda pars ronie sic tu quod alias ecclesia frustraret que ipsos honorat. Et in eorum nominis fraternitates instituit ut eos ad ordinum pro nobis incitet tuus quod longe ab ipsis abest ingratitudo ut potest qui summa caritate pollet et optinet nos esse proximes et conciues suos. Igitur cum eos honoramus vel in eorum nomine vel honore fraternitates instituum ipsi vices rependunt et orant pro nobis. Tercio prout hoc exponit quod in legenda aurea in historia de oibus fratris habetur de custode ecclesie fratrum per tri in romam qui in nocte post predictum omni sanctorum festum rapti in spiritu beataveruntur cum angelis et fratris coram throno di-

uine maiestatis orantes pro christianis in recompensam honoris sibi ab ipsis illa die exhibiti videntur et audiuntur. Sed pro clariori huius partis intellectus nota primo quod si deus semper beatum thomam xv. dis. iii. sit principaliter oratus et honoratus ut potest quod principaliter dat gratiam et gloriam. tamen ipse voluit ut etiam fratres honorem et omen Atque eos ad ordinum pro nobis incitem. Et hec ppter tria. Primo ppter nrām inopia in merito ut videlicet ubi nostra non suppetunt merita immēt aliena. Secundo ppter ipsorum fratrum gloriam. Sicut enim deus vult eos glorificare per eos miracula faciendo tamen ex parte aiay quam ex corpore. Sic vult ut et nos eos glorificemus et honoramus atque ad ordinum pro nobis incitemus. Tercio ppter dei reverentiam. ut cuius petitor quod deum offendit non audet ad deum pro priâ persona adire saltem fratrum patrocinia valeat implorare ut per eo apud deum intercedat. Hoc autem addi et quarta ratio ad seruandum videlicet ordinem divinæ sapientie fratrum quam ultima per media reducitur in ipsius deum. Et hoc est quod dicitur iob. v. ad aliquem fratrem querentem. Nota 2. quod bini in prima parte sunt thomam xv. et xlvi. dis. iii. videlicet orationes et deuotiones quas ad eos dirigimus vel habemus. Et oia opera quod ad eos honorare facimus videlicet inquit in divina essentia quod est speculum mudiissimum et voluntarii in quo secundum ad eos glorias pertinet eis lucet dicente gregorio. xii. moralium quod est quod non videret qui videntur oia videlicet supple sunt b. thomam quod ad eos glorias pertinet ad glorias autem et perfectionem eorum pertinet ut habeant secundum voluntatem. Et nichil ordinante velint. h. autem recta voluntate quod vult ut ea que ad ipsius pertinent cognoscatur. Unde cum nulla rectitudine fratris desit volunt cognoscere quae ad ipsos pertinent. Et ideo oportet quod illa in verbo cognoscatur. Hoc autem ad eos gloriam pertinet quod auxiliu indigentibus a iii

prebeant. Sic enim dei cooperatores efficiuntur quo nichil diuinius sum be. by nissū et etiam cognitionem hanc eorum que ad hec requiruntur vident igitur vota eorum qui hic quocūq; mō eos interpellant vel corde vel verbo vel facto. Tertio nota qdum sanctos interpellamus prefato modo pro nobis incessanter orant et obtinente quod petunt. Verū tamen est sum dñm petrum de tharentia qd obtinere potest aliquis aliquid duplīcī via aut per viā iustitie et meriti aut per viam grē et supplicationis sicut in curia summī pontificis traduntur littere qdām de simplici iustitia quedam de gratia et utroq; modo sancti obtinent pro nobis orantes. qz vt dicit magister in quarto dis. xlvi. iuvant nos merito qd meruerunt in carne. Et iuvant voto qd fundunt iam p nobis ad deū. Et ex hiis duobus semper est efficacē eoꝝ intercessio. Sed intercessio eorum per modū meriti ē oratio interpretativa et semp eruditur q̄tum de se est/ non tñ semper impeditibus qnq; petis nostris. intercessio vero per modum voti est oratio vera/ et semper erauditur. quia non optat nisi quod scūnt deum velle fieri/ vt sim pliciter vel eis orantibus. Et tantuꝝ de 2ª propositione huiꝝ materie.

Tertia propositio seu conclusio prime materie.

Quāvis ergo dauid dicat/particeps ego sum omnium timentū te. Rite ramen in ecclesia certis sublimitibus sunt fraternitates institute. Prima pars huius institutionis propōnis qd est de dicto dauidico/satis nota ē er hiis que dicta sunt in prima parte prime propōnis seu maioris huius materie. Sed scđa pars tripliciter probatur. primo autoritate psalmiste dicentis. Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū habuitare frēs in vnū. Itē prima pe.

2^a. fraternitez diligite. Secundo patz ratione sic. Illud est rite institutum qd est opus virtuosum. Ut pote a dei et sacerdotum cultum propter spūale cōmodū ordinatū / sed sic est de finitibꝫ de quibus loquimur. Igitur maior patz q̄ talis opus pertinet ad virtutē religionis qd debiti cultū deo et sanctis exhibet sum be. tho. scđa scđe. q. lxxii. minor vero patebit in sequētibus. Tertio hoc p̄ similitudinē repertā in ciuilibus. Si oīz iura vel leges ciuiles ppter pmodū temporale societates admittunt rite. Oītō magis etiam hoc potest admittere ppter cōmodus spūale. Sed circa hanc p̄tem p fine huiꝝ materie/ notāda sūt tria. primo qd fraternitates iste in sacra scriptura/ tñ gestis xp̄i ac scđoz hñt fundatum ipse em̄ dei filius in primis totū genus humani ditanit et honoravit in hñ qd nostrā fraternitatē accepit. Ipse inq; qui erat primogenitus in multis fratribus ad ro: viii. Et qui suos discipulos fratres vocauit Jo. ultimo demū ipse nobis oīa opera et merita ac passiones suas cōicauit cū p nobis satisfecit et nobis ianuā regni celestis apperuit dicēte ysaya eiusdē. lxi. c. vere lāgozes nrōs ipse tulit tc. Et brenit sum Jero. oīa qd fecit p̄ p̄curāda hoīm salute fecit. Et iō be. paulus prima acorū. cū hñ fraternitas et beneficiē p̄ticipationem exposcēs dicit. Dia facio ppter euangelū. Ut p̄ticeps eiꝝ efficiar Hñ et be. petr⁹ estimēs sibi granissimum detrimētū. si huiꝝ fraternitatis p̄ticipationēs pderz dicēte sibi x̄ io. xiii. Si nō lauero te nō hēbis p̄tē meū. Rñdit: dñe/ non tm̄ pedes s̄ man⁹ et caput. Scđo etiā p̄cipalit be. paul⁹ suis ī ep̄lis in quibꝫ eos qbꝫ scribit vocat frēs eisdem suos labores et orōnes legiſ cōicasse. Hñ ipse dicit ad corū. xii. ego libētissime impendaz/ et super impendar ip-

se animabus vestris. Item ad colo.p.
Nunc gaudeo in passionibus p. vobis
et impleo ea. que desunt passionē xpi in
carne mea pro corpe ei⁹ qđ est ecclesia.
Itē ad ephesios p. audiens fidez vrāz
que est in xpo ihū et dilectōem in om̄es
sanctos nō celo gratias agere p. vobis
O remorā vī faciens orōnibus meis. et
tertio be. iohēs in canonica sua tertia.
Ita dicit gayo carissimo quē ego dili-
go in veritate de om̄ibus orōnem facio
Prospere te ingredi et valere / postrēo
et quarto plēs sancti p̄s fraternitatem
inter se habuerūt et orōnes suas ac bōa
opa aliis cōcauerunt. Necnō et sibi cōi-
cari petierūt sicut anselm⁹ / barnardus/
dñicus et mille aliū vt pulchre nurgel in
sua summa de indulgentiis deducit et de-
clarat. Scđa nota q̄stū p. nunc mibi o-
currit duodecim vtilitatis ex finitib⁹
puenire possūt. Quarū nouē in hac vi-
ta cōtingūt alie tres post hāc vitā. Pri-
ma est amplia⁹ cultus dini et sanctorūz
vt p̄z in altis capellis iocalib⁹ et missis
q̄ a fratrib⁹ frītūtē fundant vel fiunt
et in dies multiplicantur et ampliātur / q̄
tñ alias nō fierēt. Scđa ē meritorū aug-
mentatio si saltē talia ex caritate fiant.
Tertia est satissim⁹ p. petis inq̄stū talia o-
pera penalia sunt / et per n̄s satisfacto-
ria. Quarta est dei et scđorū maius / et fre-
quētius auxiliū qui sic nos visitauit suis
beneficiis et auriliis sicut eos colim⁹ et
veneramur. Quinta est facilior p̄cū ex-
audiicio dicente crisosto. q̄ libēter deus
hanc orōnem audit quā xpian⁹ non solū
p. se / sed p. aliis orat. vt p̄z math. xvi
vbi xp̄s dicit. Si duo ex vobis d̄sense-
rint super terrā de omni re quacūq; pe-
tierint fiet eis a patre meo. Serta est a
multis periculis liberatio p. orationes et
merita sanctorum qui s̄nos fr̄s vel q̄
eos deuote inuocat sm. be. tho. quadra-

gesima quinta dis. iiiii. ex ptate speciali eis
a deo data a multis periculis et infirmi-
tibus preseruāt vt beat⁹ sebastian⁹ a
peste / anthoni⁹ a subitanea morte et sic
de aliis. Septima est casus rarioz i pec-
cato vel residuatio. qz puerbōz rvii.
dicit frater qui iuuat a fratre quasi cui-
tas firma. Octava est facilior a petis
resurrectio. qz ecclastes quarto. ve. soli
qz si ceciderit nō bz subleuātes. si fuerit
duo fouebuntur mutuo. Duobus enim
mortaliter peccatibus uno existēt in ali-
qua bonoz fraternitate / et altero nō pri-
mus ceteris paribus facilis vel citi⁹ re-
surget q̄s ali⁹. Et hoc per merita et orō-
nes illius fraternitatis vel cōfrātrū vel
potius cooperatē scđo vel facta in cui⁹
hōnōre fraternitas illa est instituta. No-
na est par. inter xpianos. Nam cū fraterni-
tas nō sit caritatis et vnitatis ex frater-
nitatib⁹ hoīes pacificantur aut pacifica-
ri debēt saltē qui sunt in eadem fraterni-
tate qz ecclastici. xv. Cōcordia fratrib⁹
marime placet deo sicut per oppo⁹ / di-
scordia valde ei displicet. vt p̄z puerbō
rum. vii. Dreter has nouem vtilitates
quas cōlequimur in hoc scđo. Sunt tres
alie q̄ sequitur ex istis i alia vita / quaz
prima est inferni enauatio. Scđa pur-
gatorii enasio vel saltē ab eo facilior li-
beratio. Tertiavero glie p̄secutio p̄lma-
ior in ea numeratio q̄ om̄es tres sequim-
tur ex nouem p̄mis vt de se patet. No-
ta 5⁹ et vltimo q̄ notāter dixi certis sub-
limitib⁹. qz ad vērā fraternitatē de qua
hic loquimur quatuor requiruntur. p̄z
mo titulus bonus et honestus vt pote i
hōnōre alicuius sancti vel sancte nō de-
monis vel cuiuscūq; homis viatoris;
seu etiam defuncti ab ecclesia nō canonizati.
Secundo causa iusta p̄ta vel pu-
re sp̄ialis ad cōmunicandum videlicet
sibi inuicem bona opera vel missas etc.

*Degressus
in ponte
mentibus
quibus*
Vel etiam temporalis sed pia vt pauperibus alendis captiuis redimēdis capellis edificādis et huiusmodi. Tales em̄ fratemitates que pro talibus causis fuit sunt laudende/et qui eas despicit est anathematizādis dis. xlii. si quis despicit nisi forte essent aliue conditiones eas vitiantes. Tertio requiritur modus licitus et honestus in ingressu et egressu vt videlicet nichil ibi fiat quod nō sit ad dei et sanctorum gloriam vel fidelium utilitatem puta vel ad satisfactiōem yr ad hoc quod mēs hominis deo subiectū et corpus rōi sīm dei et ecclesie ordinatiō nem et consuetudinem eorum cum quibus homo cū viuit. Talia em̄ rite fiant in diuino cultu et ad virtutē religionis pertinent. Si autē fieret in eis aliquid quod dese pertinet ad dei gloriaz aut ad utilitatem animarum aut etiam esset p̄ter dei et ecclesie cōstitutionem vel p̄tra consuetudinem que sīm august. pro lege habēda est totum hoc esset reputandū superflū et supersticiōsum et vult be. tho. 2. q. 93. Requiritur etiam specialis modus in ingressu vt videlicet fiat sine omni pacto expreſſo vel tacito. Saltem de aliquo temporali dando sue sit summa pecunie sine cōe soleme sine quocunque pecunia extimabile. Vnde statuta negativa in talib⁹ sunt periculosa et pietates excluden⁹. et vt puto simoniaca: vt ex b. tho. 2. 2. q. 10. ~~haberi~~ potest verbi graſi statuatur q̄ qui nō dederit tm̄ non erit de tali fraternitate. Per hoc em̄ p̄cluditur via paupibus nō ingrediendi posset tm̄ quis post ingressum p̄prio motu vel suando consuetidinez alioz dare a liquid pro substantandis aut cōtinuādis oneribus piis illius fraternitatis. vt est accensio luminarii in officio dīnī cul tus celebratiō missarum et sic de aliis / si eut potest quis aliū p̄c elemosinas cor-

porales ad aliqua spūalia opera facienda inducere/puta ad orandum vel dicendum missam vel etiam pro stipendio ne cessitatis spūalia seminantibus aliquid dare. Quarto requiritur intentio recta tam ex parte recipientis q̄ ingredientis Ut sc̄z non hēator principaliter ocul⁹ ad cōmodū temporale/sed ad honorem dei et salutē anime et corporis hiis duabus vltumis cōditionibus obmissis sīm magistrum nostrū Johēm tintor̄is pie memorie. Qui de fraternitatib⁹ breuem secundam determinationē fecit sepius redditus modus ingrediendi fraternitates. Illicitus /taž er parte ingredientis q̄ recipientis sicut et in omnib⁹ contractibus er suo genere symoniacis contingit. Vl̄ duž intentio circa ingressum pueritut. cū sc̄z principaliter fert: ad cōmodū tpale et non ad honorem dei et salutē corporis et aie/et sic q̄z est illicitus ex parte amborum sc̄z ex pte recipientis et ingredientis/dum sc̄z virusqz intentio dicto modo corrupta est. Quinto vero est illicitus ex parte alterius tm̄. dum sc̄z vnius intentio recta alterius peruersa. Volens igitur aliquē fraternitatem talem ingredi petat humi liter ad illam propter deum recipi in caritate/nō ficta nec se cuiusvis titulo tacete: licet expreſſe ad aliquod tēporale dā duž obliget / quia hoc vim pati hēre videt. Nec tamen talis sit puro aīo propt̄ salutē anime sue ingredienti p̄hibituz est post liberā receptionē ac dei honore et sanctorū aliquid dare /puta lumina ria vel elemosinas ad decozandum alta ria et hmōi/imo multū cōmendabile est et meritorū/ hec omnia tintor̄is rbi supra. Et hec de p̄zia materia sc̄z de fraternitatibus in cōi.

Sequitur secunda materia q̄ ē de fraternitate rosarii virginis

in speciali. Que etiam habet tres propositiones cuius prima et maior talis est.

Int' ecclesie fraternitates illa pocior esse censetur q̄ in cōfratribus titulo causa vel modo bonis operibus vel orōnibus alias excedere dignoscitur. Hec p̄ positio quo ad omnes suas partes simil probat tripliciter. Primo auctoritate per illam maximam thopicā. Si simpliciter ad simpliciter: magis ad magis. maximum ad maximū. Secundo p̄ ratō sumpta ex illa autoritate quia si fraternitates sunt bone que habent honestū tūlū causam bonam vel modum līcītū et sic de aliis. ergo illa erit melior et pocior in qua talia sunt excellentius. Tertio p̄ a simili in fraternitatibus cūilib⁹ in quibus etiam illa est pocior que i talibus excedit. Item in exercitibus/ q̄ rū i⁹ est nobilioz qui nobilioz habet ducere magis habudat in militibus et expeditis ad preliū et in necessariis ad bellum tc. Etiam idem patet in cognitiōibus vel cōitributis. Sed ne longius morer. Hic nota primo q̄ meli⁹ est habere fraternitatem cū melioribus et pfectis q nulla vel modica īdīgent satisfactione q̄ cū aliis/ q̄ tales pfecti magis de suis bonis opib⁹ apponunt in frītitib⁹/ et cū hoc min⁹ aut nihil de satisfactionē que fit p̄ illis de fraternitate recipiūt quare maior pars satisfactionis cedit aliis. Nota 2⁹ q̄ ceteris paribus meli⁹ est hēre fraternitatem cū multis quā cū paucis: et maxime loquēdo de illis fraternitatib⁹ quibus vniuersitatisq̄ aliquas orōnes p̄ oib⁹ de fraternitate legit vel aliquod satisfactionis opus apponit tūc em̄ nō mīniūt fruct⁹ cūiūt in p̄iculari /imo magis augēt tū q̄ bonum q̄to cōi⁹ tāto diuinius. Tū etiam q̄ impossibile est p̄ces multorum nō exaudiri. Et quo rep

hendi merito p̄nt bi qui in quibusdam fraternitatib⁹ ultra certū numerū p̄les nō admittunt in t̄p̄alib⁹ p̄cipue paupes qui nō habudat abiciūt qui iñ de spūalib⁹ plus apponere poslūt. Nota 3⁹ et finalr q̄ q̄uis et sc̄i superiores magis sūt deo accepti quā inferiores et p̄ ons finitas i honore eoz instituta est. Docior saltez ceteris paribus. n̄t utile est interduz mīnores sanctos orare vel honorare vel i eoz noīe fraternitates instituere. Et h⁹ ppter. v̄ rōnes/quas be. tho. xlvi. dis. iii. tāgit. Prima q̄ interduz aliquis h̄z mīore deuotionē ad minorē sc̄im q̄ ad mīorem ex deuotione aut marie dependet orōnis vel boni opis effectus. Sc̄da. ppter fastidiū tollendū/ q̄ assiduitas vnius rei fastidiū parit per hoc ante q̄ diuersos sanctos oramus quasi in singulis nouis feruor deuotionis excitatur. Tertia quia quibusdam sanctis etiam minōrib⁹ datum est in aliquibus causis p̄trocinari sicut beat⁹ anthom⁹ contra ig nem / et beat⁹ sebastianus/ cōtra pestem tc. Quarta vt honoꝝ debitus omnibus exhibetur. Quinta q̄ pluriū orōnib⁹ quandoq̄ im̄ptur quod vnius oratione non obtinet. Et tantū de illa prima propone.

Sequitur sc̄da propō seu mīnor huius materie.

Mihi simodi videt esse nostra beate virginis de rosario fraternitas sub certo salutationi et orōnum dominicaliū instituta numero. Quiquidē numerus sicut et cōfratrum conscriptio atq̄ signorum. delatio non caret mysteriis ante declarationem singularium partium huius propositionis tria de hac fraternitate prosequentium ampliori notitia p̄notare curauit. Primo q̄s sit h̄fīnitatis i stitor vel auctor. Sc̄do q̄s institutiōis

Et ingressus in eam modus. Tercio de nomine eius quare videlicet de rosario vel beate virginis psalterio nuncupatur. De primo igitur nota qd anno domini millesimo quadragesimo septuagesimoquinto illo videlicet tempore quo Lazarus burlundorum dur missiani insigne rheni opidum occidebat videtes sancte ciuitatis coloniensis cines periculum sibi non parvum immixtum nisi cautius de remedio prudenter oportuno nedum armis et ceteris necessariis irruerunt sed et suos invocantes patronos reges videlicet martyres ac virgines et precipue pessimam dei matrem virginem dico mariam mestorum consolatorem ad orationis presidiu confingerunt. In hos autem quidam non parvus eiusdem virginis zelator sacre theologie professor ac in conuentu predicatorum eiusdem ciuitatis tunc prior ad ipsam virginem mariam se totum conferens. fraternitatem de ea instituere et deuotionem illam antiquam de eiusdem virginis rosario pro parte abolitam renovare. Ut ipsa virgo predicta ciuitatem et periculis tunc imminentibus protegere et preservare dignaret humiliter et deuote concepit et spopondit. Ojirantes sed non impossibilis ei de cuius plenitudine accipiunt yniuersi. Nam ubi tunc magna sanguinis effusio timebatur subito non sine virginis et sanctorum auxilio magna spes future pacis recedente cum tranquillitate principe superuenit. Quis rei gratia ne ingratitudinis mater oblinio misericordie pietatis fonte scaturiente ericaret et ut ipsa virgo in eiusdem populi protectione et custodia amplius perseveraret id prenomiatus prior de consilio magistrorum et patrum sui conuentus ad preces quas et vota multarum virtutum sexus eiusdem ciuitatis deuotarum personarum quod conceperat adimplenit atque prefata fraternitate certis sublimitibus de quibus im-

diate dicetur instituens eam in festo nativitatis beate virginis marie eiusdem anno ad laudem et gloriam ipsius virginis. Necnon et multorum edificationem publicari et postmodum approbari per sedem apostolicam dotariis multis indulgentiis fecit et procuravit ut magis infra patebit quis tamen apparet oblatione non eguerit ut ex prima materia satis patuit. Pro finali autem conclusione huius notabilis caueat quesumus lector hoc quocumque est ne pretactum institutorum cuius intentio solus ille qui scrutator est cordium non uit. In hoc facto diuidicare sinistre velit. Quia si de indifferentiis non liceat nobis secundum scripturas iudicare sed debeant in meliorem partem interpretabi quarto magis de secretis cordis vel intentione in operibus bonis ad dei vel sanctorum gloria ordinatis. Sicut est hec fraternitas ut statim patebit. De sedo videlicet de m° institutionis ipsis vel huius fraternitatis sciendum est primo quipsa in sola duxaratum quartum orationum liberali canticatione fundata et instituta est. Ita quod in ea nullum temporale dandum est. Nec in ingressu nec in egressu vel progressu. Unde si quid quod absit facerent eam questurari aut per eam extorquere vellent pecunias tunc renara tangere pseudo prophetate sunt vitandi et excludendi a fraternitate ista. Et ut timeo puniendi ab ipsa gloriosa virginem maria ut pote qui sue fraternitatis puritatem sic inficiunt vel maculant. Sciendum secundo quod oratio que principaliter in hac fraternitate comunicatur est salutatio angelica una cum oratione dominica inter cunctas orationes preponenda de quarum tam excellentia plura dicentur infra. Itaque volens huius fraternitatis confratrum numero sociari et fructu reportare salutem redi omni ebdomada tria rosaria centum

et quinquaginta aue maria/cuz quinde
cim pater noster etinencia: intermisce-
do scz semper post decimum aue maria
vnus pater noster/ per se vel p alii di-
cere vel legere. Nec oꝝ q̄ gemb⁹ flexis
vel in ecclesia vel simul vel certa hora t̄
die dicantur: s̄ sufficit hoc totum diriſ
se siml vel per partes in fine ebdomade.
Si quis aut in aliqua ebdomada v̄l ex
negligentia vel certo proposito vel ali-
qua occupatione neglexerit: non debet
in alia ebdomada repetere. Nec de illa
obmissione cōscientiam vel cofessioneſ
facere: q̄ nulla est hic obligatio culpe.
Sed duxat illius pene q̄ qui i aliqua
ebdomada hoc obmittit primat ptcipa-
tione alioꝝ rosarioꝝ que in eadē ebdomā-
da dicitur a cōfratrib⁹ aliiſ. Quia enī
orōnes vel quecumqz opera penalia que
fiunt ab uno non prosunt alius p via la-
tisfactionis. Nisi ex parte agentis ad a-
lios scilicet suam intentionem referentis
vt sup̄ patuit in prima ppositiōne prime
materie. Ideo dū quis p̄dicta dicit vel
legit suā intentionē actu vel habitu ad
omnes qui de hac sunt fraternitate et q̄
similia faciūt illa ebdomada d̄z referre.
Qz etiā melius est h̄ere fraternitatē
cū multisqz cū paucis. vt patuit in pri-
ma h̄ Materie ppone. Idcirco vt hec
fraternitas vna t̄ induila maneat expe-
dit vnuqueſqz p̄dicta legēt intentiones
suam ad primariū fundationis locū scz
ad cōuentum p̄dicatoruz in colonia. Et
ad omnes illius fraternitatis fratres et
sozores referre. Sed preter ista tria ro-
saria si quis cuius fraternitatis frat vel
soz illius devotissimi cantici salve re-
gina. quod cū solet in pcessione singulis
sabbatis dieb⁹ dñicis pfestis t festis an-
al'are eiusdeꝝ fraternitatis in p̄dicto cō-
uentu de sero cantat ptcipatiōne habe-
re voluerit ipsum debere se ibideꝝ p̄nita-

re aut septem aue maria vbiſciqz locoz
tunc fuerit pro se et cōfratribus dicere
p̄tractus fundatoꝝ statuit t ordinavit ab
sqz tñ obligatiōe cuiuscumqz culpe. sed cō
formis pene q̄ tacta fuit. Tertio quia
illa scriſſima vidua anna nobis prolem
hanc tā generosam pmo sororē pūſſi-
mam vrginez dico maria. p̄tulit q̄ fru-
ctū vite actulit. Hinc est q̄ pro aliquā
li gratitudine in honorē hōꝝ triū: scilicet
matris anne/ t filie marie/ t filii xp̄i dei
et hominis singulis tertis feriis tria pa-
ter noster et tria aue m̄: a cōfratribus t
sororibus huius fraternitatis dici t sibi
inuicem cōmunicari sub pena cōsimili p
tacta. Renoiatus fundator optauit
et petuit preter aut ista q̄ iam tacta sūt
poterit vnuſquisqz huic theſla rante
fraternitatis ſup addere. Rofaria ora-
tiones alias missas vel bona put sp̄us
sanctus dederit et vrgo ipſa spirauerit
Vnde quidē legūt omni die rosarium.
Alii psalteriū/ alii certas orōnes vel o-
pera ſuperaddūt q̄ distributor omnium
boyoꝝ vna cuꝝ vrgine m̄ vnicuiqz de
fraternitate put opus est distribuit.
Non est hic etiam ſilentio p̄teretudem q̄
p om̄ib⁹ de hac fraternitate defunctis
post quattuoꝝ festa principalia virginis
scz purificationis/ annunciationis/ aſſū
ptionis/ et nativitatis/ anniversaria quat-
tuor cū vigiliis de sero cōmēdationib⁹
ac missa ſolēni de requiem in altari hu-
iū ſfraternitatis prefatus fundator de
cōmuni ſensu omniū p̄m et fratriū ſui
cōuentus etiam capitulariter cōgrega-
torum ppetuo fieri ſtatuit et ordinavit.
In quibusquideꝝ singulis anniversariis
qui interfuerūt dies mille et quingētos
indulgentiarum a decenniouem cardin-
alibus datos. vt patet in bullā que in
cōuentu noſtro coloniēſi vbi hec frater-
nitas fundata eſt habetur p qualz vice

Obtinebat. **T**ercio et ultimo est hic sciendum quod hec fraternitas nullos cuiuscumque status aut conditionis excludit: sed eo letius nedum magnos vel diuites sed ceteros claudos pauperes et deiles religiosos et seculares iunenes et senes recipit quo orones eorum faciliter adeo teste scriptura nouit exaudiri/ quoniam ipsa etiam mortuos admittit et facit principes predictorum bonorum dum modo assit vnius que praecesis facit que dicta sunt. **N**on opus tuum quod illis mortuis legere predicta qui dum viuerent ipsius fraternitatis participes fuerunt. **V**i autem huic notabili que est de modo institutionis et ingressus huius fraternitatis fine faciat. Qui huic fraternitatis princeps esse cupit omni ebdomada per se vel per aliud faciat que dicta sunt cum predicta intentione. Nec requiri inscriptio vel signum que pater noster dicatur delatio de necessitate sed solu de congruentia et de bene esse sicut patet in fine huius propnis prime ubi dabatur ad hoc multe congruentie et ideo consulendum est unius cuiusque ut faciat se inscribi et signa deferat fraternitatis sue. **D**e tertio scilicet de nomine huius fraternitatis nota quod tribus solis non nominibus nomiari. Dicitur enim fraternitas quamodoque de rosario/ quoniam de serto/ quam de beate marie virginis psalterio. **D**e rosario quidem de rosa/ quia sicut beata virgo in scripturis rose compartitur. **N**on illud ecclesiastici. **xviii.** Ego quasi plato rose in hierico. **i.** in ecclesia militante. Iherico enim interpretata luna in quod designat militante ecclesia que quodcumque est in hac vita multos habet defectus. Et ideo ipsa virgo maria velut rosa quasi inter deum et nos mediatrix et interuenientia plantata dicitur. Unde etiam de ea canit ecclesia. sicut spina rosam genuit/ indea mariam. Sic in proposito quelibet salutatio angelica virginis devote oblata est ve-

lut rosa: in cuius signum multa tam in speculo historiali: quod in libro de apibus et cetero legitur exempla hoc idem indicantia precipue de illo milite factro. cetero in ordine cisterciensium qui ut dicitur in dapibus nichil aliud sciens quam salutationem angelicam ipsam cum maxima deuotio semper in ore habuit usque ad mortem postquam ex eius ore rosa pulcherrima/ in cuius foliis litteris aureis et argenteis scripta erat salutatio angelica processit. **S**imile legit de quodam fratre ordinis regulare in eodem libro de apibus. **F**eret etiam simile de quodam abate per silvam ambulante et rosarium orante hunc enim quidem latro in sequens vidit columbam albam ad os eius venire. **E**t inde rosam ex eo capere: et ad celum deferre. **E**t hoc totiens vident qui tens ille salutationem angelicam replicauit. **E**t his igitur et similibus exemplis per quare merito hec fraternitas nominari potest fraternitas rosarii. **S**ed vocatur ab aliquibus et precipue in gallia fraternitas de serto cuius ratio nomine forte ista est/ quia sicut ex multis materialibus rosis precipue. **I**. potest fieri materiale sertum sic proculdubio erit. **I**. salutationibus velut ex. **I**. rosis offerimus beatam virginem spirituale sertum sibi haud dubium gratissimum in cuius signum legendi in quadam libello a deuotis patribus cartusiensibus de treniri cuidam probo sacerdoti concessu quod fuit quidam deuotus qui ex speciali deuotione sertum materiale de rosis aut floribus aliis faciebat beatam virginem omni die vel quando poterat flores habere. **E**t eius imponebat capit. **I**n grediens autem idem postmodum religionem cum istud continuare vellet prohibitus fuit. **E**nīus rei gratia temporatus de egressu volensque redire ad seculum postlio accepto a quodam deuoto previtam sanctissimam celestemque ducente/

Hec oī die loco illi diceret. I. Ave maria. perseuerauit et consilium seruauit. Quodā autem die dum post modū ambularet per silvam et pretacū consilium experfolueret: viderūt latrones quādam virginē eoram illo stantez: et quodiz ave maria rosam floridam ex ore eius carpentem: atqz tertii roseum facientem. Et post finem capitū imponentem: et sic celum ascendentem ex qua visione stupefacti ipsi latrones fratri retulerūt que viderint et sic referenda eum amplius in sua deuotione confortauerūt. Tertio vocatur qnqz fraternitas de psalterio mariano: et hoc ad instar psalterii dantici: quia sicut psalteriu dantici centum et quinquaginta psalmos continet: sic istud centum et. I. Ave maria. Item sicut etiam in officio suo ipsum psalteriu danticum quando facit de tempore integrā ebdomadam complet et legit: sic in hac fraternitate ut semel in ebdomada a cōfratribz hoc psalterium beate virginis legatur. Statutum est ut supra patuit. De hoc autem modo centenario scz et quinqua genario magis infra patebit: ybi ponentur rōnes coguitatis. Non est aut hic silētio transeūdēm q̄ beata virgo fm au gust. est psalteriu cuius sono mittigat. Ira iudicis austertur potestas inimici: et cū cofertur gaudium erulationis Ex predictis satis patet illa tria que volebant prenotare ante declarationem huius scē propositionis vel minoris scē matrice. Venio igitur ad declarationez eiūdem propōis scē que quatuor hz partes principales: quartū p̄ia dicit q̄ ista nostra be. virginis fraternitas in p̄actis q̄ scē tanguntur in prima propōne alias fraternitates excedit q̄ p̄ primo in titulo. Quia ex titulo habz sup alias dignitatē vtilitatem generalitez. Dignitatem quidē quia in honore illius est i-

stituta que est super omnes scētos et angeloz choros exaltata atqz omni laude dignissima adeo et si fm Ambrosius adeo ut si fm ambrosium oīm nostrum membra verterentur in linguis adhuc eam laudare sufficeret nullus / ino fm petrum comestorem eius in signū laudatorem. Si fieri poss̄t quia arene puluis et yndendarum guete rosa gēme lilya flēme. Ethera celicole nix granda sexta vterqz ventoz perhēne: volucrum pec̄ corum genus omni siluarum rami frondes animū quoqz penne. Ros gramen stelle pisces angues et ariste. Et lapides montes conuallæ atqz drachones. Lingue ciueta foēt minime deprimere possent. Que sis vel cāra virgo regina maria que tua sit pietas nec litera nec dabit etas. Secundo vtilitatē qz in honore illius que est mater dei et thesauraria celi fm Ber. est instituta: et cuius oratio ut ita dicam innititur iustitie/ qz non fas est filiuz aliquid matri denegare/ ut dicit salomō. i. xp̄us matri sue berasbee. i. matri marie. Et ideo cantat de ea ecclesia. Nam te filius nichil negans honorat. Et sic oratio beate virginis vñ inniti iustitie. Sed aliorum sanctorum orationes magis videntur inniti gratiae et liberalitatē diuine. Cum aliquid etiam a deo pertinet sive immediate sive alii sc̄tis mediantibus non tamē sine hac virginē obtinemus dicente ber. q̄ redēpturus deus humanum genis vñiversum p̄cium contulit in mariam/ sine ea nihil possumus/ sine ea miseri sumus. Sine de niqz ea facrum est nichil. hec ille. Tertio generalitatem nam ceteri sc̄ti p̄es et sunt spirituales adiuvati sp̄ituali statuum et congregationum ut dominicus p̄dicatorum. Nicholans nauigantium et sic de aliis. Sz ip̄a piissima virgo m̄f ē et adiuvata quorūqz hoīm peccatoruz

Et iustorum imo sicut Ber. omnibus omnia facta est: omnibus iunctu misericordie aperit. ut de plenitudine eius accipiant ymueri. Eger sanacionem/ tristis consolationem/ peccator veniam/ iustus gratia angelii leticiam/ filius dei humanae substantiam. et tota trinitas gloriam. Ita ut non sit qui de se abscedat a calore eius. Secundo quod hec fraternitas in cofratribus alias excedat per tribus scilicet ex eorum differenti status dignitate vel numero dignitate sine bonitate. Ex drenti statu quidem quia non est status qui abscedat se a calore huius fraternitatis. Ipsa enim nesci viuos sed et mortuos recipit et inter viuos omnem statu corporis rebatur: quia in ea sunt nobiles ignobiles duites pauperes scilares et clerici principes. et ecclesie prelati doctores et religiosi imunes et senes. Et sic de aliis statibus huic scilicet. Ex dignitate vero quia yst ex libello fraternitatis per ipsum cum non sunt nisi quartuor anni sue institutionis. hodie tam ferre quinquaginta milia subscriptorum continet / et adhuc amplius continebit/ quia augmentatur et dilatatur per varias partes cunctates et loca de die in diem.

Ex qualitate autem quia cum inter tantos fratres sint pueri innocentes/ doctores/ religiosi/ religiose/ et etiam scilares qui sunt magni meriti apud deum: et quod haec dubium nulla vel modica egenit satisfactione sequitur intentus: scilicet excellentia huic fraternitatis ex propria qualitate et bonitate et quod bonum. Et utile sit eis annumerari. Tertio quod hec fraternitas excedat alias in bonis operibus vel orationibus satis ex predictis per hoc ampliori declaratione. Nota quod ex hac parte habet excellentiam in tribus. primo in oratione dominica que in ea sub certo numero dicitur. Secundo in salute angelica que amplius replicatur. Et

tertio in confirmatione vel multiplicatae ytriusque. Primo quidem in oratione dominica que specialiter in tribus ceteras orationes excellit. Primo in autoritate doctoris/ quia a Iolo deo instituta est a christo per palata et docta a spiritu sancto dictata. os enim dominus loquitur est. Est enim Christus dei filius os patri quod spiritu sancto dictante locutum est. Verba illa que continentur in oratione dominica. Secundo in sufficiencia petitionum/ quia in ea oportet prius future necessaria/ tamen corporalia quam spiritalia petuntur ut faciliter declarari possint. Tertio in fecunditate ministeriorum. quod hec oratio in mensa continet sacramentum in qua adoratur deus trinitas non solum genere singulari dilectionis nomine mandita antiquitas laude. Cum dicunt pater noster tecum. Unde augustinus in expositione huius laudis dicit / multa dicta sunt in laude dei in sacra scriptura. Nunquam tamen invenitur preceptum populo israelitico ut dicent pater noster/ aut oraret precium deum tecum. Et breviter tanta est fecunditas minorum misteriorum in hac oratione dominica: ut sacerdos sanctas in altari non audiat sine licentia dicere pater noster. Imo premitit dicens. preceptis salutaribus et ecclesiasticis vel apostolis moniti. et divina. id est Christi institutione formati audiens dicere. Pater quasi dieat populo non anderet tantorum misteriorum narrationem os meum aperire. ex me vocando precium deum nisi ex precepto ecclesie vel Christi institutione. Quid plus reuera. Nedum in his tribus habet excellenciam hec oratio dominica/ sed in breuitate ex quidem habet quod facilius dicitur citius et sepius perfertur arcu in memoria tenetur. Et dulcis ac suauis masticatur intimusque de gustatur. Et per consequens per eam de misericordia ad dandum quod petuntur citius inclinatur. Secundo hec etiam habet

frateruitas excellentiā in salutatiōe an-
gelica. Et hoc in tribus. quia hec salu-
tatio habet sup alias dignitatem facilitatem
et utilitatem. Dignitatem quidem quia secundum
hunc a tota trinitate in consistorio eiusdem
trinitatis est dictata: digitus dei scripta.
et vim de fortissimis palatiū ad deferen-
dū virginī delegata. Datet etiā sui ei⁹
dignitas ex tenore vel sententia. quia in
ea maria maxime comedat. Primo enim
intelligatur quod fuit purissima ppter culpe
carentiam quia aue completa pro grā-
tie affluens quia gratia plena quod uti-
ssima per diuinā presentiam quia dñs tecū
quod dignissima ppter persone sue reveren-
tiam quia benedicta tu in mulierib⁹ quod
utilissima ppter prolixi excellentiam quia
benedictus fructus ventris tui. Secun-
do facilitatem quia ab oībus faciliter sciri
poteris pueris senibus boni ingenii et ru-
dibus vt nullus possit de eius ignoran-
tia excusari. Nota hic exemplum de
illo milite sancto conuerso in ordine ci-
stercientium qui orationē dominicā adisse
re non valuit sed bene hanc salutationē.
ex cuius ore post mortem rosa processit
vt prius dictum est. Tertio utilitatē quod
hec salutatio fuit filii dei generativa/
mundi regenerativa/inferni enactuativa
celi reparativa/ac totius boni collativa
qua deuote dicens tenet locum gabrie-
lis et quodam spūali modo Iterum gene-
rat in ea dei filium aut saltem in seipso
per virginis salutate auxiliū. Pro ampliori
autem huius salutationis cōmen-
datione Nota quod ipsa virginis et toti cu-
rie celesti multum placet. Demoni mul-
tum displicet. Et homini multū prodest
Placet quidem toti curie celesti quia
secundum hunc. Dum eam deuote dicimus ce-
lum rideret angelus letantur. spūaliter aut
placet ipsi virginī quia vt inquit idem
hunc loquens ad eā. Est tibi o virginē ma-

ria quasi osculū audire hunc versū a me
maria. Totiens enim o beatissima oscula-
ris quotiens salutaris. Nec mirū quia
dum ipsa virgo hanc salutationē audit
audit primo glorioissimā illā salutatio-
nem quā sibi dulcissimum sūus spōsus/im-
mo et filius per panymphā transmisit. q
sibi ad gaudium magnū fuit cū ait. Ex-
ultauit spūs meus in deo salutari meo.
Scđo audit dulcissimā cantilenā quam
sibi ioculator ille deuotus cantauit que
cantacio fuit tante suavitatis qd̄ eam ad
cantandū prouocauit dum dixit. O Ja-
gnificat imo et angelos dicentes in nati-
tuitate filii sui. gloria in excelsis. Et to-
tū mundū letificauit psal. Letent celi et
exultet terra ante faciem dñi quia venit
Tertio aut epistolam utilissimā quā sibi
fidelis ille mūcius deportauit in qua
continebatur prosperitas amicorum/redē-
ptio captivorum et victoria hostiū. Quar-
to audit ambassiatam solemissimā quā
sibi detulit solēns ille legatus per quā
sibi annūciabat qd̄ in reginā assūmenda
erat. Unde hunc. Ereditur gabriel de re-
ge ad reginam/ de imperatore ad impe-
ratricem. et eo forte alacrius. vt cum an-
gelis prius regem haberent habituri es-
sent et reginam. Displacet autē multum
diabolo. Primo quia cum sit inuidus/
non libenter audit illam salutationē p
quam homo acquirit salutem: sed est si-
bi ad dissecationē. Secundo cum sit in lu-
ctu displaceat sibi illa duleis decantatio p
quam homo recipit spiritualē dulcedi-
nem. Et ideo est sibi ad molestiam. Ter-
cio cum sit tyrannus displaceat sibi illa e-
pistola per quam suos amissit captiuos:
Et ideo est sibi ad conturbationē. Quar-
to cum sit superbus/non placet sibi am-
bassiatā/ per quam illa que caput eius
contrivit in totius mundi reginā assūmu-
tur. Sed est sibi ad indignationē. Quid
b

revera secundū bernardū ad hanc salu-
tationē/demones fugiunt/t̄ infern⁹ tre-
mit.imo secundū eundē super illo. Ter-
ribilis vt castroꝝ acies ordinata. Non
tantum timent hostes castroꝝ q̄tuncū-
q; bene ordinatam aciem q̄tum timent
demones nomen marie. Ad cuius patro-
ciniū flutunt t̄ pereunt/sicut fluit cera a
facie ignis. Nec solum displicet eis illa
salutatio:sed omia eius verba. Displi-
cet eīm primo eis aue cum eternū ve pro
curauerit. Item maria caput eoꝝ con-
trivit. Item dominus tecum/ quia in
specie serpentis cum eua lucifer fuit.
Item benedicta tu in mulieribus. quia
ipsa maledictionē induit. Item bene-
dictus fructus ventris tui. quia per su-
am suggestionem:fructus mulieris fuit
maledictus. Prodest autem sūme hec
salutatio homini/quia aliquando est i-
mūndus per culpam/teuebrosus p̄ igio-
rantiam/vacuus per priuationē gratie
solus derelictus a divina protectione.
Oaledictus maledictione eterne pene
t famelicus a celesti refectione/ quoꝝ
oīm remedium habet in hac salutati-
one. Nam qui est imundus accedat ad
hanc sanctā que est sine ve culpe. Ideo
premit̄t aue qui est tenebrosus/ acce-
dat a tam illuminatā. Ideo subdit ma-
ria:que illuminata vel illuminatrix iter
pretatur. Qui est gratia vacuus acce-
dat ad hanc repletam. Ideo sequit̄ gra-
tia plena. Qui maledictus: accedat ad
hanc benedicrā. Ideo additur benedi-
cta tu in mulieribus. Qui est celesti re-
fectione priuatus: accedat ad ipsam tan-
to fructu dotatam. Ideo finaliter con-
cluditur. Et benedictus fructus v̄tris
tui. Nec omnia que dicta sunt de utili-
tate huius salutatiois/possunt per mul-
ta exempla tam ex rosario q; ex speculo
bystoriali libro de apibus/ libro de mi-

raculis beate virginis probari. In qui-
bus q̄ti in tentatione periculis peccatis
vel infirmitatibus constituti ad maria
recurrentes:t̄ salutationē hanc devote
replicantes/cēseant liberati t̄ consolati
preteritum volo/tum quia hec constat
multis t̄ audiūtur sepius in sermuib⁹
tum etiam quia ex nimia prolixitate te-
dium audienti generarent. vel legenti.
Nec silentio prætereundū hic puto q̄ vr
banus quartus quibusciq; nomen iesu
in fine salutationis angelice addentibus
pro qualibet vice triginta dies indulge-
tiarum concessit quas io. xxii⁹. succe-
sor eius confirmans alios triginta dies
superaddit. vt patet in bulla autentica
que habetur in ecclesia animosi vbi pre-
fatus io. xxii⁹. multis annis stetit. Ter-
tio habet hec fraternitas non solum di-
gnitatem sed excellentiā ex oratione do-
minicayl angelica salutatione/sed etiā
ex ipsarū orationū frequenti vel fere cō-
tinua in hac fraternitate replicatione t
multiplicatione. Nam si bene volumus
calculare qninq; milia homin̄ legentū i
ebdomada vnu virginis psalteriu septin-
gentia milia septē vicibus centum milia
dictariū salutationū. Et cum post decem
aue maria. vnu pater noster. subiungat
preter illa septingenta OJ⁹ salutationū
ad huc nonaginta OJ⁹ pater noster t̄ to-
tidē aue superaddit quod si ita ē de qui
q; milibus hominū qd dicendū et de
quingentis milibus qui in cētuplo illos
excedunt. Taceo q̄ multi omni die le-
gunt rosarium. Alii quod est psalteruꝝ
q̄ etiā quidē aliqua alia bona opera suf-
fragia vel missas ex mera liberalitate t
deuotione pro fraternitate superaddunt
per trāseo. Ex quibus omnibus dicere au-
deo q̄ ista fraternitas in frequenti t̄ fe-
re continua orationū cōmunicatione ex-
cedit multas] t̄ pene omnes spirituales

fraternitates in ecclesia. Quarto et finaliter quod ipsa etiam dignitatem habeat in institutionis causa vel modo. Daret secundum triplicem causam scilicet efficientem finalem et formalem. quia de materiali satis dictum est primo quidem secundum causam efficientem quam puto fuisse spiritum sanctum principaliter et inspiratum. Prætractu vero priorum coloniensium instrumentaliter et ministerialiter. Sicut enim secundum ambrosium. Omne verum a quoque que dicatur est a spiritu sancto sic et omne bonum a quoque fiat facit esse ad humanus fraternitatis dignitatem. Quo ad causam efficientem quia ipsa primo eodem anno institutionis sue ad instantiam serenissimi romanorum imperatoris frederici tercii tunc presentis in colonia atque dicti prioris coloniensis per dominum alerandrum forlinensem episcopum per almaniam legatum et tunc in colonia presentem quod etiam perut inscribi humiliter et devote. Et ymaginem virginis in altari huic fraternalitatis benedixit et consecravit approbata et confirmata necnon et multis indulgentiis dotata fuit ut patet per bullam super hac datam que habetur in pacto conuentu colonensi cuius tenor sequitur. et est talis. Alexander dei et apostolice sedis gratia episcopus forlinensis cum plena legati de latere potestate per totam germaniam nunciis et orationibus singularis christifidelibus presentes litteras inspecturis visuris pariter et auditu salutem in domino semperternam. Et si gloriosos celestis curie concives et sanctos immo et eccelesias et sacra loca seu fraternalitatis laudabiles ad ipsorum laudem et honorem institutas maximo non imerto devotionis feruore revere narri debeamus ut pote qui ex propria patrocinio pariter et auriliis plurimis indigemus. Singularissime tamen dei

matrem virginem mariam omni laude dignissimam quam etiam filius nichil negans honorat eiusque fraternalitatem vel locum studio summa affectione atque summa diligentia instanter incessanter amplecti venerarique tenemur. Sine ea siquidem de uoto teste bernar. nichil possumus sine ea miseri sumus sine ea factum est nichil. Ut igitur eiusdem beatissime virginis laudabilis fraternalitas de rosario municipata in sola bonorum communicatione per fratres ordinis predicatorum in colona nuper certis subtilibus ad maximam humanus virginis laudem et gloriam et multorum edificationem salubriter instituta immo potius renouata quia per beatissimum illius ordinis primum patrem dominicum legitur predicata licet ad tempus neglecta fuerit et obliuioni tradita firmior et securior habeatur. Nec non et in dies augeatur. Eo quod libentius christifideles eiusdem virginis confratres effici concupiscant quo in preacta fraternalitate dono celestis gratie ybere iurius consperxerint se fore refectos. moti ex singulari ad eam deuotione in qua recipi atque inscribi voluimus atque petimus prius etiam supplicationibus serenissimi romanorum imperatoris semper augusti super hoc inclinati praetactam fraternalitatem autoritate apostolica nobis specialiter concessa approbamus confirmamus et ratificamus de omnipotentisque dei misericordia et beatorum petri et pauli apostolorum eius autoritate confisus. Unibus et singulis utriusque sexus directe fraternalitatis confratribus et sororibus in quibus precipuis beate marie virginis festiuitatibus scilicet annunciationis visitationis assumptionis nativitatis et purificacionis c. dies indulgetiarum in qualibus dictarum festitatibus die atque quotiescumque per se vel per aliud rosarium beatus agnis quod

quinquaginta annis maria cū quinqz pa-
ter noster orz/ legerit seu legi fecerit seu
sabbatinis cum festis ac festiis diebus
ad salutem regina quod post completoriu
spud eosdem frēs predicatorum coram
altari be. virginis in quo eadem frater-
nitas fundata est cantatur interfuerint
quadraginta dies indulgentiarum pro
qualibet vice de iniunctis eis penitentiis
misericorditer in dño relaramus perpe-
tuis futuris temporibus duraturis. In
quorum omnium est singulorum fidem &
testimonium premissorum presentes litte-
ras nostras scribi. et per secretarium no-
strum subscribi/sigilliqz maioris et ob-
longi iussimus et fecim⁹ appensione co-
municari. Dataqz colonie anno incarnationis
dñice. OJ. cccc. lxxvi. Indictio
nova die vero decima mensis martii po-
tificatus sanctissimi in rō patris & dñi
nostrī dñi sexti diuinā prouidentia pape
quarti anno quinto. Demū anno tertio
institutionis hui⁹ fraternalitatis f. lxxvii
sanctissimus domin⁹ sextus huīus noīs
quartus papa modernus islam eadem
Iterū confirmauit et approbavit. Et
qz plurimas indulgentias superaddidit
vt p̄ in bullā eius que etiā hētur in pre-
tacto cōuentu cuius copiā hic inserere
volui.

Sixtus episcopus seruus seruorum
dei ad perpetuam rei memoriam pasto-
ris eterni vices meritis licet insufficien-
tibus in terris gerentes. oves domini
gregis nobis celitus creditas /ad aulas
salutis eterne perducere sumpmis des-
ideriis eroptamus ac illas ad preparan-
dam sibi perhēnem gliam indulgentis
et remissionibus sedulo inuitamus. Ut
eo deuotis orationes altissimo effundat
quo per illos ad alia pia opera q̄ in hac
mortali vita exeruerint facilis actinge-
re poterunt premia felicitatis eterne.

Cum itaqz sicut accipim⁹ in ecclia do-
mus ordinis fratrum predicatorum co-
loniensis sit quedam cōfraternitas viri
usqz seruus fidelius de rosario be. marie
virginis nuncupata/ad honorem ange-
lice salutationis instituta. Cuius cōfra-
tres et conforiores tribus diebus eiusdem
libet ebdomade orationem dominicale
quindecim et angelicam salutationem
centum et quinquaginta vicibus omni-
bus tribus diebus eiusdem ebdomade/
ad honorem eiusdem beate marie virgi-
nis iurta ipsius confraternitatis institu-
ta dicere consuenerūt. Quas quidem o-
rationes & salutationes rosarii appel-
lant ac extra ciuitatem colonensem in
aliis ciuitatib⁹ & locis sit q̄ plures viri
usqz seruus eiusdem cōfraternitatis cō-
fratres et sorores. Nos cupientes vt ip-
si cōfratres et sedulius et deuotius ozo-
nibus predictis intendat: quo ex hoc do-
no celestis gratie yberius conspererint
se refectos de omnipotentis dei misericor-
dia et hac beatorum petri et pauli apo-
stolorum eius autoritate ordinamus q̄
omnes et singuli cōfrēs ytriusqz seru-
istam confraternitatem predictam ser-
uantes/tam in dicta ciuitate colonensi
q̄ etiam alibybiciqz locorum nūc & p
tempore existentes vere penitentes & cō-
fessi qui orōnem dominicam & angelicā
salutationem modo premisso direrint i
singulis nativitatibus/annunciations/ & as-
sumptionis eiusdem be. marie virginis
festiuitatibus septem annos & totidem
quadragenay de iniunctis sibi penitentiis
relarationes habeat et cōseq̄t p̄ntib⁹ p
petuo duraturum volumus autē q̄ si di-
ctis cōfratribus orationem et salutatio-
nem predictas dicentibus aliqua alia i-
ndulgentia in perpetuuz vel ad certuz tē
pus mundum elapsum duratura p nos

concessa fuerit p̄tēs littēre nullius s̄nt
roboris vel momenti. Nulli ergo boīū
līeat hanc paginā nostrē ordinatiōnēs
et voluntatis intringere vel ei ausu teme
rario contraire. Si quis autem hoc at
temptare p̄sūpserit indignationē om̄i
potentis dei ac beatōz petri et pauli a
postoloz eius se nouerit incurſurū. Da
tum rome apud sanctū petrum. Anno. i
carnationis domice. OJ. cccc. lxxviii. iii
lī. iiii. Pontificatus nostri amo vii.
Idem etiam papa s̄xtus quart⁹ ad pre
ces illustrissima francisci ducis britanie
et margarete eius uxoris istū modū fa
lūtandi beatam virginem per rosaria et
psalteria. i. per quinquaginta vel per cen
tum et quinquaginta aue maria appro
bavit et omnibus christifidelib⁹ per or
bem diffusis tria rosaria in die dicenti
bus quindecimā nos indulgentiarū et to
tidem quadragenas concessit. vt pat̄z in
bulla desup data cuius tenor sequitur.
Et est talis.

Sixtus episcopus seruus seruorum
dei ad perpetuā rei memoria. ea que ex
fidelī deuotione ad dei omnipotentis et
gloriose virginis marie laudem et glori
pie ordinata sunt ut firma permaneant
nostrē approbationis robore solidamus
ac fideles ipsos ad deuotionis opera et
ercenda in indulgentiis et remissionibus
libenter innuitam⁹. exinde reddant diui
ne gratie aptiores marime cuī catholico
ru principum id exposic̄t deuotio. et b⁹
conspicimus in domino salubriter expe
dire. Sane pro patre dilecti filii nobili
viri francisci ducis: et dilecte in christo
filie nobilis mulieris OJ. margarethe ei⁹
contchoralis ducisse Britanie nobis fu
it nuper propositum q̄ in ducatu Bri
tanīe et pluribus aliis locis crescere fide
lium deuotiōe ab aliquo tempore circa
nonatus est certus modus s̄ue ritus o-

randi p̄ius et denotus qui etiam antigē
temporibus a christifidelibus in divers
is mundi partibus obseruabatur vide
līcer q̄ quilibet volens eo modo orare
dicit qualibet die ad honorem dei et bea
tissime virginis marie et p̄tra imminentia
mundi pericula. totiens angelica saluta
tionem aue maria. quot sunt psalmi in
psalterio daniitico viz centies et ququa
gesies singulis decem salutationib⁹ bu
iusmodi orationē dominica semel propo
nendo et iste ritus s̄ue mod⁹ orandi psal
terium beate virginis marie vulgariter
nūcupatur. Unde dux et ducissa prefati
propter singularem et sinceram quaz ad
ip̄sam beatam virginē gerunt de uotio
nem cupiunt ritum s̄ue modum orandi
predictum ad obstruendū ora aliquorū
detrahentū per sedem apostolicam ap
probari. Quare pro parte ducis et du
cisse et alioz fidelium plurimorū nobis
fuit humiliter supplicatum quaten⁹ vt
ritum s̄ue modū orandi huicmodi ap
probare aliasqz super premisis oporu
ne prouidere de bonitate apostolica di
gnaremur. Nos igitur tam ducis et du
cisse et aliorum fidelium piam deuotio
nem plurimi in dño p̄mendantes hmōi
supplicationib⁹ inclinati prefati psalte
rii s̄ue modū orandi predictū autorita
te apostolica tenore p̄stū approbamus
illūq̄ tolerandū fore a cūctis fidelibus
eo modo orare licere decernimus et de
claramus vt oīs et singuli christifideles
ad deuotionis opera et predictio⁹ orand⁹
eo feruentius inducātur quo exinde fa
cilius animarū suarū salutem consequi
sperauerint. vniuersis et singulis xp̄fide
libus p̄fatom⁹ orare volentibus ybilib⁹
existentibus p̄tib⁹ et futuris pro qua
libet vice qua sic vt premittitur orau
rint pro qualibet quinquagena prefati
psalterii quinq̄ annos et totidē quadra

genas indulgentiarū misericorditer i dō
mino relaxam⁹ p̄ntibus perpetuis futu
ris tēporib⁹ duratū. Non obstantibus
constitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aposto
licis ceterisq; contrariis quibuscūq;. Et
quia difficile foret presentes litteras ad
singula loca in quibus illis op⁹ esset ori
ginaliter deferri volumus ⁊ apostolica
autoritate concedimus qđ illarū vero
transumpto manu duoy notarioy alicui
ius eccliaſtice curie subscripto ⁊ ſigillo
alicuius prelati seu persone in dignitate
eccliaſtica conſtitute munito fides de
tur in omnibus ⁊ per om̄ia ac si ipſe ori
ginales littere exhibite forent vel oſten
ſe. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc
paginā noſtre approbationis conſtitutio
nis declarationis relaxationis voluntati
ſt ⁊ confeſſionis infringere v̄l ei auſu te
merario p̄traire. Si quis autē hoc attē
lare p̄ſumpſerit indignationē optimis
dei ac beatoz petri ⁊ pauli apostoloz e
ius ſe nouerit incurſurū. Datum rome
apud sanctum petrum. Anno incarna
tionis dominice millesimo quadrageſte
ſimo septuagesimo nono. Octauo idū
maiſ pontificatus noſtri anno octauo/

Secūdo fm causam finalē ſatis p̄z
huius fraternitatis dignitas. tam in cō
cluſione prime materie: qđ etiam in mul
tis que in hac p̄pone dicta ſunt ⁊ dicen
tur adhuc. Finis em⁹ ei⁹ eſt amplior cul
tus ⁊ laus ſeu ſalutatio virginis: ⁊ vtili
tas multiplex in confratribus. vt eſt li
beratio a multis periculis auxilio virgi
nis ⁊ conſequitio multoz bonoz tā ſpiri
tualiū qđ corporaliū. de quibus etiā ad
huc tangetur in cōcluſione huius mate
rie. Reſtat itaq; finaliter dicend⁹ de cō
mendatione eius ex parte modi ſeu cau
ſe formalis. ex qua habet tria pre cetis
fraternitatibus. s. antiquitatē ſecuritatē
⁊ facilitatem. Antiquitatem quidē. Nā

in primis venerabiliſ beda angloꝝ do
ctor eximius hanc devotionē in anglia
promovit que vſq; in hanc diem ibidez
pſeueraſ. Manci qui nō habent ⁊ orare
volunt pendētia ſuſcipiunt. Similif em
ſunt ibidem qui nō legant hoc rosariuſ
vel qui nō deferant ſignū aut adminiſt
eccleſiis huiuſmodi ſigna que pater no
ſter dicitur pro illis audiū a quodā ſi
de digno aſerente ſevidiſſe quedā beati
franciſci ſignacula ſeu grana et ſuo pa
ter noſter. Ex quo pie creditur ipsū hāc
devotionē non ignorasse ſed ⁊ alios do
cuſiſe. Reſtulit etiā pie mēorie magiſter
alanus de rupe ſacre theologie eximius
p̄fesor ordinis noſtri ſe legiſe in quo
dā tractatu magiſtri io de monte beatā
dominiū hanc fraternitatē prediſcaſe/
⁊ multos per eam conuertiſſe pſurima
qđ miracula feciſſe. de quib⁹ cauſa bre
uitatis ſupſedeo. adiiciens illud qđ ſup
tactum eſt qđ videlz in multis antiquis
libris. Ut in libello de miraculis beate
virginis. In ſpeculo hystoriali. In de
apibus. Et in cesareo multe pulchre hy
ſtorie ⁊ miracula habetur de hoc roſa
rio. Ex quo eliciſ qđ iſpsum prediſcaſo
vel alios ad iſpum orandum vel hmōi fra
ternitatē intrandū inducendo non eſt
nouitatem inducere. ſed magis antiquā
⁊ ad tempus abolitam in certis locis de
uotionē renouare. In hui⁹ etiā antiqui
tatis ſignū adhuc multū in multis locis
ſigna ad hanc devotionē v̄l fraternitates
pertinetia que pater noſter dicitur ſuſi
i zonis manib⁹ v̄l collo deferūt. Mroth
dolor iam ad vanitatē que prius in ſig
m denotionis ⁊ religionis erant iſtituta.
In ſignū etiam huius ad ymagines bea
te virginis in ecclieſi ſotius qđ ad yma
gines aliorū ſanctoz hmōi ſigna applica
tur. Habet r̄ hec fraternitas ex mo
do ⁊ forma ſecuritatē. vt pote cui⁹ ſta

tuta nec ad culpam venialem nec mortalem. nec pena quacumq; pecuniaria obligant. Nullū est etiam in ea aliquod statutū de conferendo aliquod temporale/ nec in ingressu progresu vel egressu. sed solum psalteriu virginis est per ebdomadā quado placet dicendū ab eo qui vult esse particeps bonorū illi⁹ ebdomade ut supra dicitū est. Ex quibus patet tertio scilicet facilitas tam in ingressu q; in p̄gressu vel egressu: quia cum nulla tempore sit dandū/ nullū in omissione cuiuscumq; sit peccatum. Sequit̄ ex hac parte in ea nullam esse difficultatem vel periculum. Sed facilitatem que etiam ex alia p̄te sumitur quia facile est. ynicuiq; q̄tū cumq; occupato/ semel in ebdomada face re et dicere que dicta sunt. Et tantū de illa prima parte hui⁹ ppōnis secundē seu minor secundē materie. Sequit̄ 2^a pars principalis huius ppōnis scđe seu minor scđe materie que est de certo salutatio nū et orationū dominicaliū nūero i hac fraternitate q; videlz nō careat misterio. Primo q; totali declaratione probata sunt quiq;. Primo q; licitu sit i his que ad dei et beate virginis ac sanctoz cultū pertinet vtī certo numero. 2° q; nūerus quinqagenarius salutationū non careat misterio. 3° q; etiam nūerus salutationū incōprehensius in psalterio nō careat misterio. Quarto q; nec nūerus orationū dñicalium. Et quinto cur tātū semel in ebdomada: et nō in qualz die/ statutū est in hac fraternitate legi tria rosaria vel vnu psalterium. Primum patet a simili i om̄i lege. primo in lege eterna: per essentia: in qua est personari trinitas: cu trinitate essentiali que deus est. qui etiā ab eterno in certo numero certas statuit p ducere creaturas/ certos homines ac certos angelos ac eum in trinitate colendū predestinavit. Et breviter om̄ia in pon-

dere numero et mensura fecit. vt patz sa pien. xl. 2° patet in lege naturali que est quedā participatio legis eterne secundum illud psal. Signatum est super nos lumen vultus tui dñe. 7c. Nam in illa le ge decime initium sumpserunt qui i ministerio ecclie susstentationē et dei cultū institute sunt. vt patet Ben. viii. Abraham etiam tria sata silere cōmiseri fecit. ynuq; tantū tenerrimū vitulum occidit ad offerendum tribus angelis qui ei apparuerunt. vt patet Ben. xviii. q; misteriū trinitatis cū essentie dignitate desi gnabant. Tercio patet hoc in lege diuina. Et primo in veteri. Deinde in noua. In veteri quidē quia in ea oblationes et sacrificia sub certo numero offerri p̄cepiebātur. Item certi ministri certi dies festi et certi actus in ea erant ordinati ad dei cultum. vt patet in libris exodi/ Levitici/ et minorū per totum. Completo etiam salomonis tabernaculo principes populi sub certo nūero munera ob tuterunt. Ut patet nūeri. vii. et para. viii. David etiam certū numerū catoz et ianitorū qui p̄ vices suas dño seruierūt. instituit. Ut patz primo parali. xxii. et xxiii. Demū in lege noua hoc patet. Nas christus certo tempore nasci circūcidī i templo offerri baptisari ac predicare p̄ati resurgere et in celum ascendere voluit. Certos apostolos et discipulos habuit. Certos homines ex quiq; panib⁹ et duobus piscibus pavuit. In hac etiā lege certa sunt precepta/ septē sacramēta/ se ptem seti sp̄is dona/ septē virtutes: dno decim articuli fidei/ septē orationis do minice petitiones certamine opera spiri tualia et corporalia quibus om̄ibus deo suo modo colitur et veneratur. Quarto patet hoc in lege humana et primo ecclieastica. Et deinde civili vel gentili um. Etiam em̄ in primis operibus deo b iii.

laudare septem vicibus in die per septē
horas canonicas instituit/ ut est textus
et glosa in capitulo primo extra de cele.
mis. fm illud psalmiske. Septies in die
laudem diri tibi. Iura etiaꝝ ciuilia cer
to numero vtintur vt pote in manda
tis penit/ premis et huiusmodi. vnde et
gentiles ternario in suis sacrificiis vte
bantur in cuius signum dicit p. primo ce
li qꝫ per hunc numerum scilicet ternariuꝫ
attribuimus nosipos magnificare de
um viuum tc. Multimi deniqꝫ sancti
deum certis et singulis diebus coluisse
sub certo numero orationum vel bono
rum operum leguntur/sicut beatus bar
tholomeus/ qui cœles per diem et totidē
per noctem genua flectebat. Postremo
hoc patet in lege futura vel celesti/ scilicet
glorie in qua deus tribus anime dotibꝫ
et quatuor corporis nouem ordinibꝫ an
gelorum/tribus ierarchiis ac certis sa
ctorum choris continua collaudatur et
collaudabitur in eternum. Quid plura
revera fm bonefacium octauum in pri
cipio sexti/numer⁹ qui est certus/et per
fectus non solum rebus agendis formā
tribuit rerum ipis moribus prebet disci
plinam. Et hec est causa hui⁹ primi qꝫ
erat pbandum qꝫ vñ licitus est vñ cer
to numero in cultu dinino/fm vñ qꝫ nu
merus iste quinquagenarius salutatio
num sit licit⁹. Et qꝫ non careat misterio
patet etiam similiter in triplici lege natu
rali/scilicet diuina et humana. In naturali
quidē/quia vt habetur in hystoria sco
lastica/annus iubile⁹. scilicet quinquagesim⁹
in lege nature ortum habuit/dum abra
ham post loth filii fratris sui reductio
nem: Et victoriaz habitam contra qua
tuor reges omnes captiuos dist liberos
gene. iiiii. Tunc enim erat loth. l.anno
ram vel forte tunc erant. l. qꝫ loquitur
fuerit domini⁹ abrabe in via vel magis

fm alios/quia tunc erat quinquagesim⁹
annus ex quo recesserat de aram seu de
terra sua. Abraham etiam erat astrologi
peritus et iō perpendit qꝫ int̄p̄ies aeris
qui fuit in elementis semper vsqꝫ ad qn
quagesimum annum ad tēperiē redditit/
hec et hugone car.super xxv.c.leuitici.
Si igitur tunc illo quinquagesimo año
fuerit hec facta. Non mirū si ea p. quāz
nos serui facti sumus liberivel per quā
deus loquitur nobis vñ per qua contēp
nimus mundana: atqꝫ per quā reddit te
peries post temptationē in anima nostra
per quinquaginta salutatōes colimus
et veneramur. Itet gen. vi. latitudo ar
che per quam caritas be. virg. figuraba
tur/erat.l. cubitorum quare non caret
misterio si latissime caritatis beata vir
go quinquagenario salutatōem colam
tur numero. 2⁹ hoc patet in lege diuina.
Et p. moysi ascendi in montem. Non ergo
myrrum. si eam que in illa lege maxime
in moysi rubro fuit figurata hoc modo
colamus. Item in illa lege annus quin
quagesimus erat annus iubileus in quo
possessiones restituēbantur gratis debi
ta relaxabantur et captivi absolvieban
tur/atqꝫ qui in servitutem erat redacti
liberi remittebantur. vt patet leui xxv.
Non carz misterio si eam per quam est
nobis restitutum id quod euā tristis ab
stulit sub numero predicto veneremur.
Item in tabernaculo moysi/ in salomo
ns templo/ in quibus beata virgo fuit
figurata. hic numerus reperitur. vt pa
tet ero. xxvi. et 3. re. vii. Item p. miseri
cordie et remissionis peccatoruz/scilicet mi
serere mei dñs qui super ceteros extol
litur/est psalmus quinquagesimus quē
cum dirisset dauid qn̄is maximus esset
peccator/ tamen meruit audire vocem
domini per prophetam uatam. Trastu

lit dominus peccatum a te. vt patet de
penitentia. dis. tertia. cap. totam. In no
ua etiam lege fuit hic numerus quia l.
die post christi resurrectionem datus ē
apostolis spiritus sanctus cum quibus
erat beata virgo/quare non myrum si
eam que gratiam insenit sub quinqua
genario numero recolanus. Tertio pa
tet hoc in lege humana. Nam clemens
sextus anno domini millesimo. ccc. qua
dragesimo statuit qd̄ quinquagesimo an
no eslet rome annus tubileus. i. remissio
peccatorum quo ad culpam . et penam
q̄uis iam propter vitę humana breuita
tem et peccatorum multitudinem sit im
mutatus/ergo ratione q̄ia prius beata
virgo sub hoc numero rite colitur/de
mum in h̄c lege noua quaz plurimi sa
lutantes virginem hoc numero sunt v̄i
vt patuit supra et pat̄ multis libris hy
storialibus preallegatis. Plures etiam
magni viri de omni statu adhuc vtun
tar quos omnes fallere vel fatuos cen
seri nimis impium eslet et crudele autē
precipue actento q̄ multa beneficia ex
huiusmodi deuotione consequuntur et
a multis periculis etiaz quandoqz mi
raculose liberantur. vt patet in conclu
sione huius materie. Terrioꝝ de nume
ro centum et l. salutationum qui nume
rus vocatur psalterium mariannum qd̄ e
tiam non careat misterio patet. Primo
ex psalterio danitico. ioo. t. l. psalmos
contidente in quo dauid nedum de x^o
sed et de beata virgine prophetauit. Et
omnia nostre redēptionis misteria ex
p̄sſit/imo vt v̄ter⁹ dīcā ipsa gloriōsa vir
go maria in quolibet psalmo est figura
ta potest et quilz psalmus ad eam appli
car. sicut pie memorie illuminatissimus
vir sacre theologie p̄fessor magister io.
de meclinia ordinarius facultatis theo
logie vniuersitatis nostre coloniensis in

sua solēti super psalterium lectura. lu
culentissime praticauit. Si igitur dei fi
lius per centum et quinquaginta psal
mos/in quibus ipse vna cum sua mat^e
fuit prefiguratus colatur et honoretur
Non myrum si ipsa virgo per centum et
quinquaginta salutationes quasi p̄ psal
terium salutem. Et ex hac ratione hic
numerus centum et quinquaginta salu
tationum psalterium vocari solet vt su
pra tactum est. Quod quidez et si sit bre
uus qd̄ dāniticum. in multis tamen ex
cedit ipsum/qd̄ia dāniticum fuit factū
in umbra in figura a peccator: et sub si
gnogoga sub membro xristi et sub pec
ato. Sed istud angelicum vel diuinū
fuit in veritate. Et in luce factum sub
militante ecclesia. a sanctissima trinitate
ad delendum omne piaculum et con
donandum omne bonum. Secundo pa
tet ratio huius numeri ex domo saltus
libani per quam ipsa beata virgo etiam
fuit figurata. Erat enim hec domus cē
tum cubitorū longitudinis et quinqua
ginta latitudinis. vt patet tertii regum
vii^o/in qua longitudo et latitudo et ca
ritatis et mīe virginis exprimitur dicen
te ber. qd̄ eius longitudo usqz in nouissi
mum diem inuocatibus eam subuenit
vniuersitas. Latitudo vero eius repletor
um terrarum. Posset tertio rationem
huius numeri sumere et quibusdam re
uelationibus/quas quibusdam fuisse re
uelatas. Scriptor magister alanus sacre
theologie professor eximius. Necnon et
huius psalterii amator precipu⁹ vt pote
qua beata virgo centum et quinquaginta
habuit gaudia in mundo de filio suo
totidem dolores in passione/et totidem
gaudia iam habet in celo super alios fa
ctos. Item quia honorans virginem/
per talēm numerum totidem euadet la
queos dyaboli. totidem habebit virtu-

um auxilia contra totidem peccata tot
dem in morte habebit consolationes
contra totidem terrores vñ dolores/tot
idem euadet penas inferni Et habebit
totidem gaudia paradisi. Sed quia hec
in scriptura sacra vel in libris autenti-
cis solidum non habent fundamentum
Ideo non eis insisto hoc tamen audac-
ter dicere possum q̄ prefatus magister
alanus cuius discipulus aliquando esse
merui: fuit feruentissimus in amore vir-
ginis semperq; in ore salutationem an-
gelicam/ambulando/loquendo/predicando
habuit. Atq; plusq; milia homi-
num ad legendum hoc psalterium indu-
xit. de quo haud dubium iam mercedē
in celo ab ipsa virginē recepit. Nam an-
no septuagesimo quinto eodem videlicet
anno/ immo eadem die qua hec frater-
nitas colonie instituta fuit scilicet in die
natiuitatis beate marie virginis in de-
votione perseverens et hoc luce migra-
uit. De quarto videlicet q̄ omnium nu-
merus dominicalium quinariū in ro-
sario. Et tripliciter quinariū in psalte-
rio non caret misterio. Nichil aliud p
nunc occurrit. Nisi q̄ illa quinq; pater
noster possunt ad quinq; vulnera chri-
sti que pertulit in corpore quod de vir-
gine sumpsit / quibus nos lauit in san-
guine suo a peccatis nostris. Et etiam
qui ostendit patri dum orat pro nobis
referri. Hude etiam eum imitantes in
omnibus operibus nostris huiusmodi
vulnerum memoriam habere debemus/
quia per hanc nobis spes de dei miseri-
cordia et venia datur dicente beato ber-
nardō / peccati peccatum grande/ Et
turbabitur conscientia mea. Sed non
turbabitur / vulnerum enim domini re-
cordabor. O Jerito ergo in rosario vir-
ginis recolimus memoriam quinq; vul-
nerum xp̄isti de aliis orationibus quas

aliqui hic addunt precipue / quare xv.
pater noster in tribus rosariis / idest in
vno virginis psalterio dicuntur. Quia
videliz xp̄istus totidem horis fuit in tri-
stitia: vel quia a totidem. Et in totidem
locis. Et in totidem partibus sui corpo-
ris et per totidem instrumenta. Et sic d
aliis passus est. Pertranseo quia sunt
magis quedam voluntarie adaptatio-
nes q̄ orationes adiciens tamen ratio-
nem istam quare post decem ave maria
semper dicimus hic vñi pater n̄ / quia
vñ per eam tanquam per adiocatam su-
per omnes choros angelorum quasi fa-
ciens decimum ordinem speramus et pe-
tim consequi quecumq; sunt nobis ne-
cessaria ad corporis et anime salutem.
Que omnia in oratione dominica petū-
tur. vt supra patuit. Solent etiam in an-
tiquis libris devotionalibus scribi qui-
decim virginis gaudia / in quorum ho-
norem hec quindecim pater noster refer-
ri possent / quia eis etiam quindecim a-
ve maria super addunt. Quintū vñ cur-
tū semel in ebdomada et non qualq; die
statutum est legi tria rosaria vel vnum
psalteriu. In hac fraternitate satis pa-
tuit supra cum de tertio nomine huius
fraternitatis ageret ad instar vñ eēcie
qui semel in ebdomada ad honore xp̄i
sti in suis horis canonice legit totum
psalterium dominicum / saltē qñq; agit p
ebdomadā de tempore vt sicut xp̄us ab
ecclia p ebdomadam in suo psalterio.
Sic be. maria in fraternitate ac a suis
cofratribus vñi rosarii vel pari nome
ro veneretur. Nō sunt tñ etiam repen-
dendi / sed potius laudādi q̄ omni die di-
cunt vñi rosarii vel psalterii / sed quia
hec fraternitas est omnibus ciuiscū sta-
tus cōis / et om̄s recipit et admittit / hinc
est q̄ sepe tractus institutor et actēdēs
varias hoīz occupatiōes distractōes et i

denotōes. Aetendensqz qz pl^o placet vir
gini ynu rosarui vel psalterij devote di
ctū qz mille indeuote et festināter. Sic ut
p^z ex multis exēplis qz in libro de mira
culis be. virg. ponit, in cui^o etiā testimoniū
mū dicit ihero. vt hēt de se. di. v. c. Nō
mediocriter qz melior est septē psalmoz
decanta^o cū deuotione cordis puritate;
ac spūali bylaritate qz totus psalterii
modulatio cū cordis tristitia et anxietate.
Nō voluit omni die, sed tñ semel in
ebdomada cōfrēs suis ad hoc psalteri
um legēdū sub pena p^z tacta obliga
re. Ut qui, ppter causas p̄dictas nō vo
luit at non possunt omni die tñ numerū
salutatio^m cū deuotione replicare. Saltez
hoc faciat semel ante finē ebdomade
Nō enim est aliquis tam distractus vel
occupatus in quocūz qui nō valeat etiā
die vel hora p ebdomadā ad hoc vaca
re etiam nihil obmittando de his que p
tinent ad suū officiū vel statū. Et tñ d
illa 2ª huius ppositionis pte. Tertia p^z
h^o ppōnis est de inscriptiōe cōfratrū in
certo libello que qz n̄ careat misterio p^z
etiā a simili er triplici lege. Primo e
terna in qua deus ab eterno angelos et
hoies pdestinatos / et ad se perpetuo in
celo collaudados electos suis i libro vi
te dī inscriptisse. de quib^z apoca. 5° et 2°.
dicit. Non delebo nomina eoz de libro
vite. Tertio p^z hoc i lege diuina. Et p^o
in veteri in qua precepta decalogi in ta
bulis lapideis fuerunt conscripta. vt p^z
ero. 5°. Similiter et nominali filioz israel
in ueste aaron pontificis vt paret eiusdē
xxviii. Item nee septem inueni necrias
libri in quo scripta erant nomina tras
migrantū et redeunçū ad ciuitatem su
am. Item dicens dañ. 12. qz saluabif ppls
Omnes qui inuentus fuerit script^o in li
bro. Itē quia quidē quesierūt scripturā

sue genealogie et non inuenierūt. Ideo
electi sunt de sacerdotio / vt dicit nee:
Demum in lege noua dicitur apostolis
luce. v. nomia vestra scripta sunt in ce
lis. Et apoca. 2°. Iuris ciuitatis h̄is
fundamenta duodecim / et in ipsis duo
decim noia aplorum et agni. Tertio p^z
hoc in lege humana. et primo canonica
Quia nomia summoz pontificū v̄l epi
scopoz suis i ecclēsia solēt inscribi sub
scriptio / etiam sūm iura canonica in cle
ctione cōsecratōe institutionis p̄ulgā
ne sine p̄batōe libertatis datiane / et sic
de aliis requiritur. Sed in lege ciuili i
qua scriptiōes et pscriptiōes admittūt.
Quidē etiā in ea dicuntur a scriptiōis. vt
p^z. Eo de agricolis et censitis qui v̄l p
pprā scripturā et p̄fessionē ad colēdū
agros astrieti sunt. Tertio in lege gēti
liū aliqui triplici decā inscribi solebant
Primo, ppter reuerantia, vt senatorēs
qz oliz p̄rē cōscripti dicebātūt; et milites
etiā ad militiā scribēbāt. vt p^z in legēda
be. martini. Sed o ppter amicizias sicut
rex alexander script̄ ionatā inter prios
amicos ei^o. vt p^z p̄i. macha. 10. Tertio
pter beneficiaz qz vt p^z hester vii.
dū rex assuer^o noctēverteret in somniū si
bi afferri fecit hystorias analos priornz
tēpoz / in quib^z qz mardochē^o in hac si
bi maximū beneficuz p̄stiterat / co qz in
sidias p̄ eum factas ei nūcianauerat absqz
remuneratiōe reperit cui^o rei grā ei^o re
munerari iussit. Et his et similib^z figu
ris vel hystoriis p^z qz non incongrue in
scribuntur hi qui ad lāndendū et salu
tandum virginem se offerunt qui eius a
num et beneficium querunt / qui
vt fortis milites in pugna spirituali cō
tra mundum carnem et dyabolum au
xilio virginis esse volunt quiqz in eius
dem virginis speciali protectione

Et in continua esse cupiunt atqz ab ea remunerari appetunt. Et quis hec uscriptio non sit necessaria simpliciter. Est tam de bene esse et congruitate. Et estystilis ad tria. Quia primo est significatio illius inscriptionis que est per predestinationem in libro vite. A quo libro nos inscribendo in hac fraternitate pertimus non deleri auxilio virginis gloriose. Sedo est remeorationis vel quo ad nos ut ad salutadum virginem sub pretecto nostro immemores non sumus vel quo ad virginem ut ipsa nos in spali sua memoria. coram filio commendatos habeat. ostendendo ei secundum bernardum pectus et vbera Tertio vero est consolatria omni de fraternitate ut yd dum tantos confratres nos habere gaudemus. tantaqz multitudine inscripta cerimus vel audim⁹ de tanta confratrum numerostate et salutationi pro nobis multiplicatione et communicatione sollemur. Et tñ de hac inscriptione et sequies de hui⁹ minoris 3ª parte. Quarta et ultima pars de signoru delatione. potest etiam probari a simili i triplici lege. Primo eterna in qua fili⁹ est splendor glorie seu figura id est signum substanie patris. iob. x. Hunc em pater signavit deus. io. vi. filios etiam adoptuos id est homines et angelos ad ymaginem et similitudinem suam fecit. Unde de primo angelo eze. xxviii. dicit. Tu signaculum similitudinis sole deniqz lunam et stellas virginem designates mariam ut essent signa fecit. gen. primo. ididez deinde candevirginem figurantem posuit in signum federis inter ipsum et terram. id est petores. Gen. ix. Item dedit abrahe signum circuncisionis eiusdem xvii quod fuit signaculum fidei ad ro. iii. Item exodi. xi. Erat vobis sanguis in signo in edibus vestris quo scilicet signo domus insignite non pertiebant ab deuastante angelo. Secundo patet in le-

ge divina primo in veteri in qua obissis signis factis in egypto mari rubro desereto et terra promissionis duo signa mirabilia tanguntur. vnu ab ysaia eiusdem. vii. dicente regi abraham ut peteret signum a domino. Cu em idem rex petere nollet tandem ipse ipse ysaias subiunxit propterea dabit ipse vobis dominus signum. Ecce virgo concipiet tecum. Aliud est signum thau similitudinem habens crucis quo non insigniti inbebantur occidi. ut pater eze. ix. Secundo in noua lege sacramenta dicuntur sacre rei signa. Et precipue tria caracterem qui est quoddam spirituale et indeleibile signum imprimitum ut sunt baptismus per cuius characterem distinguntur fideles ab infideles. Confirmatio per cuius characterem distinguntur milites pugne spiritualis a simplicibus. Et ordo per cuius characterem distinguuntur ministri templi a popularibus. Apoca. etiam. vii. Centum quadraginta quatuor milia signati ex omni tribu filiorum israel per quos omnes electi intelliguntur discernuntur. Unde dicit angelus ibidem. Nolite nocere terre et mari. tc. Sequitur quoadusqz signemus seruos dei nostri in frontibus eorum. Tercio hoc patet in lege humana in qua antiqui milites in signum consuerunt. Si militer sacerdotes et ministri ecclesie quedam signa deferebant quibus ab aliis discernebantur. Non igitur si his que ad fraternitatem et seruitum virginis se offerunt quoddam signum deferant quod pater noster a laicis vocatur. Quod quidem signum licet non sit de necesse sicut nec inscriptione. Est tamen utile et signum et hoc precipue ad tria. Primo em est signum h⁹ demonstrativum seruorum et fratrum virginis et est remeorationis anglice salutonis et certificativum de complemento nueri. Et tertio est pronosticativum eterne retributio nis. Non igitur veneramus deferre h⁹ signum

sed potius gloriemur/cū h̄s dicente.fac
meum signum in bonuz. Nō sūnt aut̄
hec signa deferri preciosa vt pote de la-
pidibus preciosis auro vel argēto. Nō
quidem ad vanitatem vel pompam sed
potius ad laudem vel gloriam virginis.
Et ad designandum eius virtutes omni
lapide precioso auro vel argento precio
flores et fulgentiores. Unde de his sig-
nis in figura dicit i erodi. xvi facies l.
circulos aureos tc. Et tantum de illa
minore.

Sequitur cōclusio huīus sc̄be
materie.

Quam igit̄ vtile fuerit hāc fra-
ternitatē instituere/vel in eam intrare
est facile dicere. hec conclusio satis pa-
tet ex predictis. Pro cuius tñ intimiori
intellectu/nota iria correlaria que spāli-
ter ex predictis sequuntur. Primum ē ex
pte institutērī qd̄ vñ nationi germanice
imo toti militati ecclēse et precipue ciui-
tati coloniensi maius bonum prestīt q̄
si marum et pene infinitū tpaletthesau-
rum obtulisset. Unde sicut de arrio di-
cit ambrosius q̄ pena eius mundū finita
est/sed vñqz ad diem iudicij fm augmentū
sui errois augebit. Sic erit de glia
huīus saltem accidentalē fm augmentū
cōfrī et bonoz vt pote salutationuz q̄
cōtinue fūt et fient deo dante amplius
in futurū in hac fraternitate. Quia m̄
ti multotiens iam virginem salutat in-
uocant et laudant qui prius non facie-
bant. Secundum est ex parte ingredien-
tis seu hanc fraternitatē acceptantis/q̄
q̄ta bona in hac fraternitate cōseq̄t ex
dictis tam in prima materialē q̄ in sc̄da
luce clarius patet. Ut aut̄ de omnibus
illis breuitatis gratia taceam/vel poti⁹
omnia bona illa simul cōprehendā. vñ
confidēter dicere et superaddere ob ho-
norē virginis nō erubesco. q̄ vñ ille qui

ex corde ad seruendū virginī in hac fra-
ternitate se obtulerit/et eam totiens de
uote salutauerit finaliter non peribit/
imo fm anselmū impossibile est eimi pe-
rire. Item em idē anselmus ipam virgi-
nem mariam affat. Sicut inquit a te a-
uersus o virgo maria necesse est vt pe-
reat. Ad virginem autē cōverti. Nihil
aliud est q̄ eam denote salutare. Unde
quotiens quis eam salutat denote toti-
ens ad eam cōvertitur. Et p̄ p̄s vt ta-
lis non pereat sed saluetur necesse est
Quid plura reuera Si deberē omnia bo-
na que quis in hac fraternitate conseq-
pōt est recensere numerando tempus mi-
chi deficeret. Taceo demiraculis et exē-
plis que dudū cōtingerūt ex hac fraterni-
tate vel deuo⁹ vt p̄z in libris autēticiis
pallegatis. Miracula q̄ etiā p̄nominatus
maḡ alani cōfuerunt pdicare. et q̄ habeat
in tractu m̄grī io. de mōte qz a quib⁹ dā
non recipiuntur p̄transē. Adūciens tñ
duo miracula q̄ cōtingerūt h̄ anno d̄ su-
scitatoe duoz mortuoz h̄ fraternitatis
meritis de qb̄ hēmus publica instrumē-
ta p̄ manus nosarii i cōuentu nostro co-
loniensi. Vbi a iudis scrutator tāte no-
nitatis rei seriē ampli⁹ videre poterit
Tertium ē q̄ multi cōtra hanc fraternitatem
peccant vel peccare p̄nt multipliciter.
Nō nāqz peccat petō p̄sumptiōis q̄ insi-
tuētes vel intrātes sinistre diūdicat qz
fide indifferentiib⁹ non l̄z sic indicare m̄
to min⁹ de opib⁹ bonis ad laudem dei
et virginis ordinatis/vt supra tactū est
Sed peccat petō sacrilegii cā irriden-
tes vel in vtiles reputates. Ampli⁹ ve-
ro eā superstitionem esse dicentes qz sa-
crilegii d̄ quasi ledens sacru. Dec ve-
ro fraternitas est de numero spūaliū et
sacrorum/vt satis p̄z ex dictis. Tertio
super omnes grāuius peccat/qui alios
ab hac fraternitate retrahūt vel i suis

salutationibus impediunt. Cōtra quos
pot allegari illud be. bernardi in sermo-
ne de epyphania dñi. Herodiana iquit
malicia et babilonica pueritas est nasce-
tem velle extinguere religiones. Quic-
quid em ad salutē p̄tinens vel ad religi-
onem oritur si quis resistit si quis repu-
gnat p̄uulos. Israelite germinis neca-
re coatur et cu herode nascentē p̄sequit
saluatorē. Ex quo p̄z q̄ talium p̄ctū ad
homicidiū reducit. Nō sunt etiā laudā-
di s̄ magis vituperandi: qui sola pigrī-
cia pūllanimitate vel verecūdia tam̄ se
curam et facilē atq̄ vtilissimā fraterni-
tate aggredi vel suscipere formidat. Nō
sic igit ut finē dictis imponā q̄lo facia
sed tante virginis deuotōis cōfrēs effici
amur/ vt illud gen. xii. dic obsecro q̄ so-
ror mea sis/ vt bene sit mihi ppter te et
viuat aia mea ob grām tuū ei digne of-
ferre. Et sic tandem meritis eiusdem vir-
ginis ad gloriam peruenire valeamus a
men. Hec sunt dulcissima et melli-
flua virgo maria que sentio de tua salu-
tatione et fraternitate p̄acta q̄ omnia ti-
bi tuisqz doctoribz et elucidatoribz in
hac fraternitate meū ad te suspiranti-
bus offero corrigēda et emēdenda/ et p
quibz omibz dictis et scriptis peto mibi
et oibz de tua finitate succurrere digne-
ris in extrema vite hora amen.

In cōpendiū psalterii br̄issime tri-
nitatis. Magri alani de rupe ordi-
nis p̄dicatoꝝ. Incipit feliciter p̄logus

Via catholice veritatis/doctor
q̄ viuēsis p̄delle d̄z ad salm̄. iux-
illud pauli. Sapiētibus et icipie-
tibus debitor suz. Et ultim⁹ p̄dicatōnis
voto astrict⁹ h̄z aiaz peurare salutē/ te
ste greg⁹. Exponēdo etiā si opus ē pro
hmōi i mortē aiaz suā:imo et sacerdos xp̄i

ambrosio asserēte. Si nō ē infidelis aut
infideli deterior curā hēre d̄z p̄ viribus
de aiarum salute: Ego igit̄ tribus his
vinculis alligat⁹ ppndēs heu t̄pis misi
am p̄ntis. Tū q̄ perit orō a plebeis pro
pter ignoratiāz. Tū etiā qm̄ hoīm orōes
iam p̄ponunt̄ orōnibus euāgelicis eccle-
sie militat̄. Tū tertio eo q̄ p̄dicātes iā
subtilia p̄dicat. Et in pl̄ibz sicut venit
p̄ aurē vñā in pplo/ sic transit p̄ aliam/
heu pene nil maneat de fīmonibz in au-
dientiū mente. Sunt plebei em̄ clīci sine
libro ambulantes/ sine lumine laboran-
tes sine pane/ teste bassilio. Dropterea a
plurimis ex omni statu mudi et dñis et
episcopis aliisqz minoribz adūsatus ut
de psalterio marie virgīs aliquid p̄ mū
di salutē facerem q̄uis vsqz nunc distu-
lerim p̄thdolor in dānum multoz. Sed
i almania quidē de noīs amatores et ml̄
ti de proximo me astringētes. vt hoc fa-
cerem iam inuitus. et si tarde op⁹ aggre-
dior quod vocat cōpendiū psalterii bea-
tissime trinitatis. Nam de hac materia
maximum aliud opus feci. Sed hic tm̄
breuiter ea que de hmōi psalterio mu-
niter inquiruntur apposui/ in quoꝝ sunt
quindēcim capitula. Qm̄ quindēciz sūt
pater noster. in psalterio beatissime tri-
nitatis. Quodl̄z aut pater noster semp
h̄z post se decē aue maria. Et sic sunt in
toto centū et quinquaginta aue maria/
et quindēcim pater noster. Ista aut ca-
pitula quindēcim signatim ordinantur
ad decem dei mandata conseruāda. Et
sic quodl̄z capitulū decem habet aspec-
tus/ iurta decem dei madata que simul
iuncta faciūt. Centum et quinquaginta
ac quindēcim. vt libellus iste nedum sit
de psalterio/ q̄tum ad materiam/ sed e-
tiam quo ad nūm. Sapientia em̄ divi-
na que cuncta disponit/ suauiter omnia
disposit in modo pondere et mensura.

Teste sapiete et angustinus. natura cuncta certo peragit numero. et ambroso. Mors et mores si non certis arcentur numeris omnino confunduntur in seipsis. Et iero⁹. Ecclesia voluit sponso seruire in horis psalmis et virtutibus ac sacramentis in certis numeris. Nec stultitia confusio ac imprudentia rebus dñentur in diuinis. Verum etiam quo ad formam tractatus et tractandi psalterium beatissime trinitatis ibi est imitatio. Idcirco vniuersi in psalterio decem cordarupsal lite illi. Compendiu^m psalterii beatissime trinitatis ad laudem domini nostri ihu xpi. et marie virginis matris eius. O Ja giltri alani de rupe sacre theologie doctoris. Quare psalteriu^m beatissime trinitatis dicatur psalterium. Et quid est hoc psalterium? Capitulum primum. Laudate eum in psalterio quatenus per dominum ihesum christum. et mariam cum sanctis omnibus laudare valeatis sanctissimam trinitatem. semper scela per eterna. O vniuersi fideles flama caritatis successag verbū ppositū i laude psalterii trinitatis toto corde actēdite quod mādatum fuit per pphām regē ps.c. l.o randū cū aiebat spiritu diuino laudate eum in psalterio. Et quidē iuste vniuersi deberent vti hoc suffragio cōtinens ex nominis rōne deum sepius salutarentur. et se saluarent ac suo creatori cū sale sapientie incessanter psallerent. Sed quod intelligendū est per hoc psalteriu^m in pīa rūz dīc suffragiū quoddā ēē ex quinq^z pī nr̄ et centū quinquaginta auemaria cōpositū. Sic enim in dauid sunt quindecies decem psalmi. p quib^z dicant quin decim pī noster ad honorē dñi nostri ieu xpi. Qui er relevatione be. bernadi tot in passione p nobis habuit vulnera quot vicib^z quidecim paf noster diceret. Angulis diebus si p vnu erorarentur. an

num per ampliū in psalterio dicendi sū centū et quinquaginta psalmi. qui omnis figurant dñm ihesū et mariā em augustinum et ambrosium. Pro tantis igitur figuris laudate sciam trinitatem. Quoniam hee sunt complete per domini num ihesum et mariam virginem. Laudate inq^s in psalterio ex nomine. ex re. ex figura et reputatione psalterii angelici. Accipite igitur psalterium hoc ex nomine diuinissimo tanquā celū stellatū gen. primo. Et veluti arbores vite et scie boni et mali gen. tertio. et sic illuminemus. Et sapienter in eternum vivere mereamini. Capitulum 2^m detribus quinquagenis psalterii eiusdem ratione simplicis ibrillationis. Sunt autem tres iubilei. scilicet nature legis scripte et gratie immo sit et tres ali iubilei trium celestium ierarchiarum. Quibus omnibus supra euangelium populis amplius q^z alia euangelia predicandum propter eiusdem orationis cōunitatatem breuitatem ecclesie imperium. et dominī nostri ieu xristi mandatum. ac vulgarium simplicitatem. Nec hinc viro animarum zelatorii eximio hoc sufficit. sed et psalterium publice predicando dabat. Et ad dandum ista semper nobiles et prepotentes persuadebat. Et cum fructum facere non potuit alius in sermonibus contra hereticos hoc psalterio predicando vniuersos marum cum signis ad dominū reduebat. Intantum q^z fratres et sorores qui dicuntur de dominici penitentia primatus eos ad hoc promovit. Sed nouella ordinatio iam aliter disposita. Dilatauit hoc trinitatis oraculū per regna plurima fructibus cum immensis deum semper suis omnibus operationibus collodando virginemq^z matrem ipsius aduocatricēq^z generis humani suis orationibus tanquam auxiliatricem.

anumaria. Fuit enim ipse ditatus dono nobilitatis sapientie lingue et vite morum singularissime per cunctis temporibus suis ut beatissima maria cuiusdam suo renelauit spacio temporibus impensis. Duravitque hoc suffragium per tempora multa in ordine predicatorum et quodam perdurauit in eo tandem idem ordo cunctis gratiis prefulsit ut plurimorum doctorum et sanctorum ac operum maximo demonstrant testimonia. Hic autem sanctus dominus spualis arguitur filius carissimus et scutissimus plusquam triginta annis canonicus regularis permanens in omni sanctitate conspicuus maria virgine sibi renelante perdocuit psalterium hoc sic esse perorandum scilicet ut prima quinquagena esset de articulis domine incarnationis. Secunda autem de articulis dominice passionis. Tercia vero de domina resurrectione et gloria atque de sanctis et virtutibus ac contra vicia meditando una articulū sub uno anno maria. Et possunt dicī iste tres quinquagene vel similē vel diuinum. Mutata mane vel meridie et vespere aut ut melius possibile fuerit ad libitum. Propterea occultores christi et virginis marie accipite hoc psalterium comprehendentes duas orationes reginas et anselmum que sunt duo euangelia communissima et dignissima omni creature magnis videlicet signis predicanda. O Jarci ultimo. Arripite inde hoc velut lapides preciosos ad domum dei edificandas. et paralippon. 3. Et velut vase domini in templo salomonis quibus deuota deo offeruntur sacrificia ibidem quarto. Et si eut arma iosephus gedonitis danidis iosephus et machabeorum ad conterendas mundi hanc vanitates.

Capitulum tertium de confratratia huius psalterii domini nostri iesu christi et virginis eius divinali.

O lens beatissima dei matris virginis maria gratiam suam amplius per hoc in modum multiplicare per dominicum eundem sponsum sui cordialissimum. Ordinavit confratratia psalterii huius fundari que haberet intitulari confratratia psalterii domini nostri iesu christi; et beatissime semper virginis marie. Cuius in breviis est forma hec. Primo ut nunc detur pro ista aut recipiatur pecunia directe vel in directe ne symonia admittatur. Alias ipso facto dans et recipiens priuatam hac sanctissima confratratia, nisi penituerint de hac nequitia. Secundo confratratu omnium et sororum merita uniuersa debent esse communia tam in vita quam post mortem usque in eternum. Tercio quod omnes debent apponere et ecce psalterium hoc qualibet die vel dicere quod est melius si possibile fuerit quod si aliqua die ex negligencia vel malitia et non ex rationabili causa diuiserit quis pro illa die debet carere pro participacione meritorum psalteri aliorum confratratuum. Nichilominus participabit in aliis bonis ut fratres. Quartu quod homini ordinaciones non obligant aliquem ad culpam mortalem vel veniam si non teneat istas sed tantum ad permanentie participationis dictorum meritorum in aliis. Item debet scribi in libro coi quathus fratres se agnoscant propter pacem/ caritatem benivolentiam misericordiam et unionem angelicam persicendam inter eosdem. Quoniam ista uincio est quodammodo maior et nobilio quam carnalis/ ideo tales debent se amare sicut fratres. Serto quod illa die que dudum per temporum longinquam fuit dies et festum beatissimi dominici fundatoris huius confratratie in multis prouinciis deberent festinare confratres illam diem; et habere missam solemne. Et possent sancta facere in die eadem quemadmodum legimus fecisse sanctos patriarchas. Et pro homini qui vel

lent aliquid cōtribuere: Nulli tamē es-
sent vñq̄ ad aliquid dandū cogendi/sed
solū pie aduisandi. Septimum debent om-
nes in principio confiteri: vt gratiā reci-
piant vñomis/cuz alii aut tēpore pgrue
confiteri admittim̄ pponerent. Octauo
pro defunctis aut paruulis pueris vñ in
firmis aut impotentib⁹ vel nescientib⁹
q̄ dicant per se vel per alios quod fuit
in iunctu eis per presbiteru/ illū qui hu-
iusmodi habet inscribere. O digna bea-
ta cōcordia quasi nouella religio sancti-
sime caritatis. O vera ⁊ pulchra sancta
amicitia angelicalis per qua dñs iesus
⁊ maria in parētes recipiuntur/fraterni-
tasq̄ filialis sub eis acquiritur: et digni-
tas dinalis mirifice participat. O pre a-
manda caritatis cathena celestialis. O
clementissima pietas fraternalis/ que v-
nis vinculo caritatis fideles: ⁊ ad cele-
stia prahis. Bñs erit ille qui perman-
serit in te. Qui fructus aut utilitates
hui⁹ cōfratriciæ sūt indicibilis. Per hāc
enī guerra fugatur/discordia parit/odi-
um rixæ inuidia ⁊ litigia propelluntur.
Dā peribus subuenitur/captiuis idul-
getur/et de homib⁹ terrenis filii dei. ⁊
tanq̄ angeli dei efficiuntur. Quinimo p
hanc ome/bonū presta⁊ ⁊ ome malū cui-
tatur. Dōpulusq̄ christianus ad dei
laudem ⁊ christi amoře: ⁊ virginis ma-
rie venerationē gratissime attrahitur/
atq̄ ad puritatem ⁊ iusticiam vinculo
clementie perdicuntur/ que om̄ia ex lau-
de caritatis ⁊ mie per paulum ⁊ docto-
res sanctos comprobant: O vere beata
⁊ sup̄ beata sternitas cōcordia que non
dūtiariū terrena/ cū nō carnalitatis nō
vanitatis: sed animoz̄ meritor⁊ virtutum
totius spūalitatis. Que bona secū-
dū augu. ī imensū excedit quecūq̄ mū-
di terrena. Unde liquido p̄z/ et q̄. mai⁹
bonum homini cōfertur cum ad istā cō-

frāriam recipitur. q̄ si mundus aureus
vel regnum argenteū ei donaretur. Nō
enim comparandus lapis preciosus est/
Quia c̄mne aurum tanq̄ arena putan-
du/ ⁊ tanq̄ lutum estimandū est argen-
teū ex sapientis ⁊ sanctoz̄ doctoroz̄ firma
expressione in huius comparatione. Id
circo o caritatis amatores accipere di-
gnemini hoc fraternitatis dūinalis tan-
q̄ anulū celestialis despōsationis. Et ve-
luti ornamenta regalis maiestatis. Et si
cut ferculū salomonis ferculis recondi-
tum vñiversisq̄ completum apoteticis
celestis recreationis ⁊ solationis/ quo-
rum figure sacra pagina luce clariū sūt
depicte.

Capitulū quartū de confirma-
tione singulari psalterii hmōi ⁊
beatissime eiusdē fraternitatis per exem-
pla breuissima iuxta orationē dñicam ⁊
salutationem angelicam.

Ec igitur ⁊ plurima bīssim⁹ do-
b minicus terris in multis pcrea-
uit fieri. Sed quēadmodū leges
⁊ ordinatiōes sanctoz̄ perierit in obliuī
onē/sic negligentia ⁊ mundi malicia tā-
ta indigne sepelivit bona. Quod non fe-
rens pia dei genitrix maria hec iterū re-
formando nostris tēporibus sepius pre-
cepit multis consignis ⁊ pdigis dicens
cūdā q̄ sicuti mūdus per aue maria fu-
it renouatus. nfern⁹ evacuatue: celū re-
paratū. Sic ⁊ nouissimis tēmporib⁹ his
pīssimis tali suffragio. ipsa eadē pīssi-
ma dei genitrix maria mundum iterū ad
scēas dei leges reformare intendit. Id
dens plur̄ marū gratiarū genera se col-
latina his q̄ hui⁹ psalteri cultores ēr̄
⁊ predicatorēs. Qui vero ipsius erunt
damnatores aut impugnatores non du-
bitent contra se pronocare reginā mis-
ericordie/quo sepius iam sum expertus.
Cum omnes aut pene om̄s tales hoc i-

pedientes vel coruerūt in maximū pec-
catum aut scandalum vel granissimum
damnum/ seu mortem turpissimam. Qua-
xpter o vos vniuersi fideles domini no-
strī iesu christi et virginis marie filii at-
tendite queso fidem vestram. Considera-
te mortem vestram dubiam/ et tempora
in presenti periculosisima. Necnō et fu-
tura supplicia atqz eterna gaudia. pro q-
bus bonis acquirēdis et malis fugiēdis.
Accipite psalteriū virginis marie. et cō-
fraternitatē eius. intrate laudando san-
ctam trinitatem semel audiuimus in die
seculissimo in hoc et sponse tam in mani-
bus q̄ in zonis vel collo vel capite vel
brachiis. vt si sint signati signo thau et e-
zechiele. Portantes dño deo primitias
et operum suoz decimas cum abraham
et filiis israel ac sanctis catholicis p̄ mā-
datorē dei decē perfecta impletio. Qm̄
ideo psalteriū hoc quidē habet decimas
eo q̄ quidecim habem⁹ potentias vt pa-
tuit de quibus om̄i iure decimas deo se-
cundū Crisostomū et augustinū debem⁹
dare. Pariterqz vt sint signati scdm illā
signationē quā iohānes in apocalipsi de-
scribit. vbi dī q̄ fuerunt signati centum
quadraginta quatuor milia signo dei vii
Signū autem dei viii summi est salu-
tatio angelica scdm augustinū quo me-
dio deus est factus homo. Et orō dñi-
ca per cuius efficaciam ecclesia sanguine
dñi est signata secundū basiliū. Quapro-
pter et ratione significations ac figura-
tionis ac spūialis representationis atqz
xpter rememorationē facilitatē et exem-
plaritate ac boni occasionem. Accipite
hoc psalteriū in manibus vestris tanqz
tympanū celestis iubilationis quo ma-
ria moysi soror cōcinebat dño pro victo-
ria de iūnicis. ero. xv.

Capitulū quintū de maris idul-
gētū psaltriū iustissime tritatis.

c
ōsequēter nō caret suffragiū hoc
diuinissimū. O Taximis indulge-
tūs. Nam ibi sunt admissus pro
quolz psalterio seraginta annoz milia i-
dulgentiarū. plurimoz sumoz pontificiū
et ampliora vbi sunt dei dona. p̄ut bea-
tissima tēporibus istis reuelauit. O Tax-
riaqz indulgētias has confirmauit. Ad-
densqz q̄ sicut mūdus vniuersa habuit
indulgentiā per psalteriū angelicū adme-
niente filio dei in carnē. Sic esse peroā
tes amabilissimū trinitatis hoc euange-
liū maximā obtinere deberēt indulgenti-
am cū sint seruatores hinc virutis per
quā om̄is mūd⁹ confert indulgentia; et
pene et culpe. Et vi aiebat. piissima hec
mater dei maria. Si pro causa tempora-
li et modica sumi pontifices solent con-
ferre marimas indulgētias. Cur ego re-
gina pietatis et domina cunctarū ecclē-
sie indulgentiarū. dare non potero indul-
gentias seruitorib⁹ meis in seru⁹ pul-
cherrimo diuinissimo. Et michi et filio
meo semper amabilissimo. Nam per sa-
lutare angelicū ego sum dei mater. et fi-
lius meus est deus et homo factus/ qui
bus teste thoma de aquino beatissimo.
Deus nō potest facere matus. ergo ipsa
cum filio huic psalterio maxime obliga-
tur angelico/ ipsum adamandi hōran
dū defendendū et indulgendū et remune-
randū cuz naturali iure diuino et huma-
no semper beneficii sumi et primi. Sim
primo adamandi hōrandi et remunerādi
secundum ambrosiū et iuristas ac mora-
les. Ne magnitudo cōsequa. Ecce oym
versi fideles qualem thesaurū habetis
de propinquio si vultis in manibus viue-
tiū angelicis hoc deferre et dicere. Qua-
propter singuli hoc psalterium accipite
manibus in vestris tanqz thurribulum
aaron diuine orationis et placationis de
quo nūeroz decimoserto. Et deus ha-

nozetur/templuz decoretur/ et populus
a plagis horrendissimis liberetur/ et vt
misericordie et veritatis reuelauit maria
piissima regina. Non est verbum in psal
terio hoc diuinissimo qd non plus vale
bit qd unus mndus aurens. Et quoties
hec verba dicim/ totiens plusq mun
dos aureos christo et virginis marie offe
rimus. Pro quibus domino iesu christo
reuelante centuplum accipiemus; et
miles post mortem: et decies milies ma
ius per gloriam secundu verboz psalte
rii significantia formalem aut virtualez
et equipollentiale.

**Capitulum tertium de confir
matione psalterii virginis ma
rie per nouellam ipsius matris dei iunct
itate dispensationem.**

c nichilominus ex marie virgi
nis nouelli desponsatione miran
dis consignis et prodigiis psalterium h^o
approbat et valde confirmatur. Que
quenda nunc viuentem sibi desponsavit
magis cum inter signis et anulo ex cri
nib^o virginis facta mirifice desponsan
do simul et gratia sapientie et potentie sin
gularium predotaret abundanter. Oia
damitq ei frequentius cum domino ie
su christo sub pena mortis corporalis/
et diuine offense hoc sacratissimum predi
care psalterium ad placandum diuinaz
iracundiam. Et contra instantia tam in
ecclesia qd in religionibus: qd in seculo pe
ricula inenarrabilia dictum est ei ab eis
dem/qd omnes perorantes in breui erga
se diuinam sentiret benedictionem. Que
omnia vera esse iam plurimis in terris
facta inenarrabilia clamant prodigia et
extollunt opera dei miranda. Accipi
te igitur vniuersi psalterium hoc lauda
bilissimum tanq montem synai diuinaru

reuelationu. Et illum nationu. Et velu
ti tabernaculum federis/ et tanq mana
angeloz in deserto huic calamitatis/
de quibus moyses prophetauit. Erodi.
decimonono. Et alibi frequentius.

**Capitulum septimum unde ha
buit originem psalteriu hoc mi
norissime trinitatis. et per quos fuit ali
quando promulgatum et honoratum**

n Ec hoc nouitati est attribuenduz
et tempore apostoloz incipit in
pplo vulgari imo et apostoli hoc sume
perorabant. Qd de oratione dominica
euangelica manifestant indubie/ de vera
salutatione angelica pietas fidei sugge
rit. Quis em dicere audet primas ec
clesie columnas excellentiam/virtuteqz
et potestatem angelice salutationis igno
rasse cum illam teneamus. Qd si innoue
rint proculdubio summe debitores se es
se progressi eos inensis salutationi an
gelice que est erordiu totius salutis hu
mane. secundum bedam. Et fons gratie
militantis ecclesie ex quo peruererunt
vniuersi gratiaru dei. ruruli secundu an
selmu et hieronymu. Sciqz in egypte
simplices hoc angelicu psallebant. Sed
et beda doctor britonum eximus in an
glia hoc promonit vsqz in hodiernu die
Psalteria manualia ibidem in ecclesiis
dependere parochialibus. Pro his q
istud sanctum sacrificium manibus hu
militatis cum dei benedictione voluerit
Verum et sancta maria de onayco istud
perorabat/imo et beatissimus marie spo
sus et amicus bernardus mirabilissime
istud psallebat. Et sup hoc laudes ma
rie virginis apposuit quas vidi et per
legi. Plurimi sancti cartusienses hoc
roborauerunt facientes supra psalmos

dauicos centum quinquaginta saluta-
tiones & viales pulcherrimas/immo et
er reuelatione beate marie virginis legi
sanctissimum monachorum patriarcha
benedictū hoc semper perorasse. Quid
amplius resferram. Nunquid aug⁹ ille
mundi doctor incomparabilis hoc non
orauit. Et quis dicere audebit tantum
virum ignozasse quod nos scimus & to-
ta ecclēia proclamat. Sed nec ipse sol⁹
fuit verum sancti iherommi vt beatissi-
ma maria reuelavit suffragiū hoc fuit
refugium singulare. Et cōtra temptati-
ones et aduersus heres. Et ad vnuer-
sa scibilia dictanda. Reuelavit etiāz
beatissimū gregorii/et cū ambrosio sci-
uisse sanctissimam huius suffragiū dig-
nitatem et in sub et in q̄titate et quali-
tate non andere de negligentia hoc po-
randi arguere cū ipsorum in hoc maior
fuerit scientia q̄ totius mundi p̄ntis sit
picia. Ampli⁹ quid de scō francisco stig-
matorum xp̄i delatore dignissimo resfe-
ram. Certe super omnia mariā amauit
cū filio quibus hoc sanctissimū assidue
psallebat psalterium/docuitq̄ suos de
ordine minoꝝ hoc perorare & portare.
Nam ego tenui et vidi unum de psalte-
ri ipsius signaculis michi a fide dignis
fuit intimatus. Scivit em bene hic b̄tis
simus viroꝝ q̄sta virtus latebat in duo
b⁹ his epitalamiis quēadmodū experi-
untur denotī in huiusmodi gaudiis i di-
scibilibus/ut q̄tu dñs xp̄s & maria ex-
cedunt ceteros sanctos q̄ immēsum/sic
hec duo euangelia superat cunctoꝝ bea-
torum in celis oracula. Ideo ex fre-
quentissima horum meditatiōe. Sic bea-
tissimus franciscus fuit r̄po vnitus. vt
haberet p̄aliū sanctis ipsius domini no-
stri ihesu stigmata. tanq̄ esz pariter vn⁹
xp̄s. Et si non in persona/tamen i exē-
plaritate et diuinitatis figura. Accip i-

te igitur amatores xp̄isti ac virgis ma-
rie diuinissimum hoc epitalanū mani-
bus in vestris tanq̄ citharam dauid ad
diabolum expellendum primi regū xvi.
Et tanquam fundam ipsum dauid ad
goliaz hoc est mundum deaincidentum/
et victoriā populo dei cōferendū ibi
dem .xvii. Imitantes mulierē que fra-
gmē mole elisit de muro super caput a-
bimelech superbissimi & prophāustimi
iudicium quoꝝ sic inimici omnes conte-
rentur.

Capitulum octauum qualiter
beatissimus p̄dicatorum or-
dinis patriarcha dñcū simili-
ter hoc dixit p̄dicauit et distri-
buit.

Postremo beatissimus dominicus p̄
dicatorum ordinis pater et filius sancti
augustini angelicus maria virgine rene-
lante. Hoc semper perorauit. quinimo
cum disciplinis ferreis tria singulis die-
bus aut plura perorabat psalteria. Et
frequenti⁹ matutinis cum reuelationib⁹
et visionib⁹. Postabatq̄ appensuz in
zona sua et vnuersis etiam orandum
tanq̄ predictor euangelicus plebibus
dei denunciabat hoc euangelium cant-
cum cāticoy sanctissime trinitatis. Qd
est. Sunt diuinales tres iubilei/sin tres
personas beatissime trinitatis. in quib⁹
dominus ihesus et maria dignoscuntur
principiū hēre principatum. Laudate
igitur eos in tribus quinquagenis. Nā
quinquagesimus annus teste iheronimo
fuit annus iubileus. i. iubilationis rege-
tionis et pacis/libertatis gaudii et pta-
tis/reditionis et retributionis/totiusq̄
innovationis & salutis quē numerū ro-
mana ecclēia/peꝝ quinquagenerium re-
colens dare solet plenarie rompetis in-
dulgentias. Jubilate ergo omnis terra
deo sanctissimo in hoc iubilo ac psalte-

rio decem cordariū quidecies sumptariū
Decamite epithalamiā sponso & sponse
continens duo canticoꝝ salomonis can-
tica. Sicut nouū testamentū superat ve-
tus prophetarū testimonio. scđm ansel-
mū. Nechō fatus modicis in verbis quid
de hoc psalterio secundū numerū preal-
legatum effari potest. breuitatis causa.
Accipite ergo psalterium hoc benedissi-
mū trinitatis tanqꝫ archam noe mundū
saluante. Ben. vii^v. vt sic inter diluvia
peccatoꝝ ad montes veniatis angelorū.

Capitulū nonū psalterium hoc
habet centū quinquaginta ave
maria fm̄ quatuor sensus sacre pagine.
q Domiā vero scđm allegoria in ec-
clesia sunt centū quinquaginta emi-
nentie figurate scđm numerū dauiticiꝝ.
Idcirco allegorice laud dominū i psal-
terio. Sed ad litteram prout sepius do-
ctores dissimerūt/ quia psalterū dāuid
est totum de christo. Et per cōsequēs ē
includens piām eius matrem a relatiuis
Ipsi em̄ duo centū quinquaginta. Ibi
dem habent figurās regias prout bīssi-
ma revelauit maria: & doctores sc̄i af-
firmāt. Pro quibꝫ in psalterio sic laud
Sed moraliter psalmi centū quinquagin-
ta habent moralitates & de bonis & to-
tidem de malis pene & in presenti et in
inferno/ vt sanctoꝝ doctorz expōnes pu-
blice manifestāt. Nichilomin⁹ etiā ana-
gōgice psalterii illi designant centū quin-
quaginta eminētias que sunt in dño ie-
su christo & virginē maria supra om̄es
sc̄tōs. Pro sensibus igitur his quatuor
theologiciis scđm gregorū Accipite cu-
etiā celeberrimū hoc psalterū trinitatis
tanqꝫ yridē salutis & vineā noe tori⁹ io-
ciditatis. Ben. nono. vt sic inter aduer-
sa sitis securi & semper leti vino spiritus
sancti ingiter inebriati

Capitulū decimū q̄ cōuenienter suffragiū hoc psalterū dica-
tur ppter ppterates psalterii mistici
e T quidē rēporibꝫ his periculo-
sissimis satis congrue necessitate
psalterū beatissime trinitatis est singu-
lariꝝ a fidelibꝫ venerand docend & ado-
rand in quibus fines seculoy tesse pau-
lo deuenerint/ vt sic armis sponsi & spō-
se ptra pericula instantia diuinitus sint
muniti christus em̄ & maria (tcele angu-
stino) sunt duo psalteria viua quibꝫ par-
est data in terris. concordia leticia sole-
nitatis et festivitas sup̄rema est parata.
Nedū in terris veruetiam in celis. Tali
em instrumento duduī psalmi cantabant
in synagoga. Et vt ait cassiodorus. Nu-
ptie cum eo celebrat̄ur. dñs terre recipie-
batur/ oblationes in templo offerebant.
Et prophetia ac precū erauditio presta-
bantur scđm augustinū. O Jerito ḡ lau-
dare debemus sponsum & sponsam cuꝝ
eoz fuerit tanta solemnitas sub nomine
tali in antiquo testamento. Accipite igf
fideles singuli hoc deuotissimum trinita-
tis psalterū tanqꝫ abrahe gladiū advi-
uersos hostes prosternendoꝝ & tanqꝫ de-
cimationē ipsi⁹ abrahe melchisedech. i.
christo deuotissime oblatam. Ben. xx-
iii.

Capitulum vndecimū q̄ cōue-
niēt numeri p̄tacti in salu-
berrimo hoc obseruabant̄ psal⁹ ex figu-
ris antique legis.

e T nedum hoc ex nomine verum
etiā ex celeberrimis figuris sacre
pagine hec reperiuntur. Si en̄ videat ar-
cha noe. Si tabernaculi moysi si nume-
rus dierū dationis legis. si templi salo-
monis & ezechielis. Eerte ibi nūerus cē-
telimus quinquagimus frequētius vel
denarius aut quiqꝫ v̄l quidecim veridi-
ce sepius inveniuntur. Cum ergo nūerus

fuit tantus in figuris qui sunt de virgi-
ne maria. Non est dubitandum qui se-
cundū eminentias virtutum et donorum
arguit anselmus. Idē numerus deifice
per sanctam trinitatem in maria virgine
sit collocatus. Accipite ergo hoc excellē-
tissimū trinitatis psalterium tanq̄ sca-
lam iacob per quā scandatis in celū. de
qua Ben. xxviii.

**Capitulū duodecimū de excel-
lentia psalterii huius felicissi-
mi ratione actoris oratoris et pectoris.**

e **T**ne putetur modicū esse oraci-
lum audite vniuersi psalterii huius
et excellentiam. Tanta em̄ est q̄ filius dei
veniens in mundū incarnari voluit per
salutare angelicum docēsq̄ discipulos
orare suos/non psalmoꝝ non propheta
rum non sanctoꝝ aliquoꝝ: vel voce hu-
mana factas orationes psallere docuit.
Sed dominicā orationē omnibus eis pre-
posuit et eam perorari in verū mundi a-
postolis scilicet principibus fidelib⁹ mā-
dauit. verum hoc non sufficiet pro tan-
ti psalterii gloria. Sed addo hoc qđ est
excellentioris dignitatis quadam⁹ q̄ da-
uiticum. Nam psalterii damicum fa-
ctū est in umbra in figura petore sub sy-
nagoga sub membro christi et sub pecca-
to. psalteriū vero istud angelicū factum
est sub veritate et luce ac in militante ec-
lesia a sanctissima trinitate. Et a iustis-
simo mundi salvatore ad delendū omne
piaculum. et condonandū omne bonū. Et
merito q̄ plurimū ex tante suffragiū san-
cturatis et dignitatis magnificentia lau-
dere omnes deberent sanctissimā trinita-
tem. Arripite o vniuersorū felicissimū hoc
psalterium tanq̄ horreum totius fertili-
tatis quo ioseph seruavit mundū hoc ē
mundi deprecor hoc seculum. Ben. xli.

**Capitulū. xiiii. vbi ostendit̄ con-
uenientia numeri psalterii ange-
lici ratiōe naturali et morali ex his que
sunt in natura et moribus humanis**

v **E**ru nec deficiet rōne pro tanto
numero naturalis cum legamus
christi celos et quatuor elementa in quibus
constare habent decem predicamen-
ta aliquoꝝ quolz hoy quindecim sūt re-
spicientia. et sic est numerus centesimus
quīquagesimus. Nam quīdecies decem
sunt centum quinq̄aginta. Quia ergo
naturaliter christo et virginī marie obli-
gamur in istis omnibus naturalibus lau-
demus in tanto numero rōtes nostre na-
ture beneficos. Sed per amplius ratio
superest moralis/qm̄ in homine quolib⁹
sunt quinq̄ sensus exteriores et quinq̄
interiores cum quinq̄ potentius superio-
ribus secundū. Aliocentā auerroym et
philosophum que sunt potentia motiva
appetitus cōcupisibilis et irascibilis in
tellectus et voluntas/hec autem ordinā-
tur ad decem dei mandata peragenda si-
gillatim in vna quaq̄ potentiarū predi-
ctarū. Oferito ergo moraliter obliga-
mur nostris salvatoribus christo et vir-
ginī marie seruire in tali mero et de plu-
rimis causis cuius breuitatis sufficiat/
Quapropter singuli psalterii accipite
hoc gloriosissimum tanq̄ lectum quietis
beatæ fruptionis et vniuerse bñdictionis
vbi iacob septē descendens filios bñdirit
singulos bñdictionib⁹ miradis. gen. xl.

**Capitulū. xiiii. q̄ bonū docere
et pdicare sc̄tissimū hoc psalte-
riū tā prelatis q̄ magistris q̄ pdicatori-
b⁹ dñis prepositis et deuotis.**

e **T**im vniuersorū deoꝝ cōspicere
debet liquide q̄ti valoris est hoc
pdicari psalteriū. Si em̄ laudabile et di-
gnū ē exponere dicta sc̄tōꝝ pphārū. Nū

quid queso landabili⁹ erit predicare orationes illas q̄ cunctarū sūt regine orō⁹
fm anselmū ⁊ quarū effica⁹ porior inuenit in militāte ecclia tū ex actiōe tū ex fide, tū ex materia, tū ex forma, tū ex veritate fundamētali origine ac veritate non in testamēti. **P**er ampli⁹ vt cognoscat prelati ecclie p̄tifices, dñi plebe: ⁊ doctores i theologia. Esteriqz religiosi quo rū interest ex offi⁹ aīaz mudi salus. **C**ū em oblige⁹ sub piculo dāmationis eterne onicelas ecclesie simplices docere orare ⁊ bñfacere. **Q**uid queso salubri⁹, quid cōmodins, quid ve leui⁹, quid sancti⁹ bñcabant. **N**ut quid magistrali⁹ vel hanc rabili⁹ dicēt simulqz difficult⁹ annūciabit his duobus canticis noui testamen ti in quib⁹ teste augustino ⁊ bernardo/ vniuersa ler ⁊ pphē pendent simulqz et attēdere deberēt pastores aiarū q̄ia est simplicitas vulgoz ⁊ ruditas vt alta capere nō possent. **Q**uid igit̄ valebit predi cari illis per vnā horā qd̄ p̄dicatores in telligere nō potuerit/ studēdo p̄ mēsem vir aut ebdomadā. **C**erte fm greg⁹, absurdissimū est in p̄dicando tyanissimū fūdūcū ab augustino. **D**edicate igit̄ o vniuersi dñi mei pastores aiarum h⁹ euā gelii om̄i creature/hoc est orōnem dñi cam ⁊ salutationē angelicā, que fm basili⁹ ⁊ augustinū sūt duo summa euangelia cūcta in se alia virtute portantia verba euāgelica. **Q**uā bonū autē ⁊ piū ess̄ pa tres familias ac matres simulqz dños ⁊ amicos suos ad hoc sc̄m seruitū asti nentes hortari. quis inqz dicere posset/ hoc em est magisteriu⁹ magistroz babe rēt qz impostori⁹ pbam familiā genealogiam, sanctā p̄ atria celibam, q̄ autē teste sapiente. **Q**d̄ testa noua capit: iuefa ta sapit. **S**ed ⁊ denotissime mulieres religiose bigute se ⁊ alios i hoc sancto ser uitio deberent exhortari. **A**ccipite igit̄

diligentius hoc psalteriu⁹ in manu tanqz virgā moysi per quindecim denarios ad p̄cendū egyptum/hoc est p̄tīm diabolū ⁊ mundū per decem plagas. **E**x quarto.

Capitulū. xv. q̄ fideles cuiuslibet status cōuenienter debent portare psalteria hec manua⁹ in mamb⁹ in zonis tanqz signa diuinorū dei mirifica: c **O**ngruit autē ⁊ hmōi psalte⁹ chri sti ⁊ virginis marie deferēt signa sponsi psalterio ad quod. **E**t si moueant predicta saltē moderna ⁊ antiqua reuocent miracula seu exempla iuxta duo enologia euangelica. **N**ec em tanta ausi dicere essemus/ nūl certificari indubie penitus fuissemus. **T**anqz em doctor vere ritatis loquor pro diuina veritate p̄ naturali pro moribus quoqz ac etiam militantis ecclesie vniuersali salute quindēcim dupplicata seq̄untur miracula breuissima per orationem dominicā ⁊ salutationem angelicam. **M**irū miraculum er quo habetur fructus hic mirabilis. **Q**d̄ psalteriu⁹ est summū remedium ad liberandum hominem ab infidelitate ⁊ diaboli seruitio sc̄dm augustinū superaqz cognoui⁹ decem qui homagū dia bolo fecerāt baptismo negato. **S**ed nūero in modo per psalterium hoc acceptū filiationē recuperauit diuinalē. **Q**r pater noster/pater inqz in fide vt exponit hylius/vt idē hō reparat⁹/pat post modū etiā alioz deo seruire voluntiuz. **O**larie em virginī epythalamuz plurimis signis medium antiquis verum ⁊ nouis ⁊ supra moduz magnificatus. **I**leū īmerito cum tali erordio verbuz dei sit factū caro. **E**x quo primū miraculosū accipio ī isto fructu q̄ saluta⁹ āgelica tibi⁹ istis ē summū remedium ad liberandā a cordis duritia obstinationē obduriōe ⁊ obfir matiōe p̄ pfectissimā contritionē. **A**lspē

gī enim aliquos quadem in ecclesia peccatores qui sumpto hoc salutatōnis antidoto tales habuerūt contrictionēz tā tamqz lacrimarum copiam q̄ non fuerit dubium/quin maria ibi apposuerit manum. Erant autē hī grauiissimi peccatores. Et quidem merito / qz aue hoc est sine ve fīm albertuz obstinationis obdurationis z obfirmationis aīmi. Secū dum miraculum dat nobis fructū hūc/andicibilem qz summū remediū temporib⁹ bus his ad mortuos suscitandos vel p seruandum amore et pestilentia est accipere z dicere psalterium xp̄istī quia q̄ es. Quoniam fīm augustinum deus est per essentia cetera vero fīm boecium sūt essentia tñ participatione. Et basilius si vis semper esse et bene esse aut vivere venerare et recollere diuinū ex q̄ est oē per omnia esse. Hn̄ benedicta dei prouidentia vidi mortuos hoc suffragio esse suscitatos. Quinimo et morti condānatos in pestilentia hoc salutari antido to esse erexit. Sed beata maria cuidātali libro angelico sanctorum copiaz cotulit tantam q̄ putares euz in scola esse pitissimuz. Quia maria quasi illuminatrix fīm iberonimuz ex quo pat̄z quo ad hñdum sciarum copiā dicere marie virginis psalteriū est summuz remediū. Et merito fīm anselmū/quia maria est mat sapientie eterne propterea abillis ē omnis sapientie z scientie. Tertium miraculū affert nobis ex xp̄i psalterio hanc miraculosam fīniā q̄ psalteriū xp̄istī summū est auxiliū ad reducēdū quosqz vanitati deditos ad vitam celibem. Nā ppendi p̄p̄ris oculis aliquos religiosos et etiā scolares oīm p̄ctōz vanitati deditos s̄ salubrī bac medicina tē celestiales sunt facti vt ethaz suparent dudu anteal valde deuotos. Quia in celis fīm em̄ au gust⁹ p̄ frēstem p̄uersationem cū cele-

stis vitā homo consequitur celicā. In super ex psal⁹ virgini marie hanc mirabilē hēm̄ grāz q̄ psal⁹ marie summū est subsidium ad habendū in se celeste gaudium. Quia gratia carissima enim hec mundi domina et aduocata per h⁹ psalterium cuiđā adhuc vimenti cotulit p̄ grārum munere die omni sentire in se aliquod gaudium paradisi. excedens oē gaudium totius mundi. Et congrue q̄dem quia teste iheronimo grā plena m⁹ Ideo diffusa est in suos gaudiōz suorum numeros. Quartū miraculum ex parte psalterii xp̄i toti mundo miraculosam hanc cōfert benedictionē q̄ iniustos p̄ctōres publicos potest ducere ad p̄missionem. Nam meretrices tyfurarios per hoc castiōne vinculū sepi⁹ p̄pendi de nouo esse sanctificatos aliosqz p̄ctōres publicos q̄ plurimos qz sancti fitetur. Onde ambrosius qui p̄ sanitate sepius exhortabit in dubie si perseuerauerit sanctitatem obtinebit. Verū et ex marie virginis psaltio diuinalē hanc habemus elementiā q̄ summū remediū ad vitandū paupertatē nocinam est ipsius psalteriū. quia plena dulcisima em̄ angeloz regina cuidam matrone valde miserabili et egenti tibibus nris in frā diuiciariū maximā p̄tulit copiā in tñ vt postmodū esset m̄t z nutriti cūctoz pauperi. Iō hugo inquit. Vere tu m⁹ ple na qz tuā plenitudinez aufers a tuis no ciuam paupertate p̄ando sufficiētē dicia rū pleitudinē. Quicquid miraculū ex psal⁹ xp̄i alia hēmus grām q̄ summū remediū cōtra blasphemiam et omnē malignitatē et incorrigibilitatē est dñciū psalteriū. Nam blasphemos et omni malignitate plenos icorrigibiles p̄ hoc fidei oraculū sciui p̄ductos ad omnīmodam noīs diuini reuerentia tā in gallia q̄ in almania / qz nomē tuū orō vero diuini

nois teste basilio dat timore et ipsius reverentiam. Sed ex psal^m marie virginis adhuc mirandam hemus grām. Nam summū remediū ad liberādum homies de seruitute et captiuitate est psalteriu^m marie virginis. Q^r dñs. Qm̄ psalteriu^m huīus medio his in diebus plurimos & carcere eodem liberauit cū yotū acciperent psaltii. Ideo inquit crisostomus. Si vis a fuitute & captiuitate eripi cole timeq^z dñm dñanciu. Sertū miracul^z dat nobis ex psal^m rpi hanc regalē dignitatē q^z summū remediū ad recuperandū dominū pditū est dñicū psalteriu^m. Fuit em̄ aliquotius quidam rex regno priuatus p^prio tpe nostro/qui per hec arma p^prium rehauit regnū. Quia adueniat regnū tuū. Ideo inquit gregorii nazarenus dñs iussu orare aduenire regnū dei vt per tale mediū obtinerem^m regnum divinū possideremusq^z divinū sanctū & iustū. Sed ex psal^m marie virginis gloriosam hanc hemus grām q^z ipsū est summuz remediū ad liberandū hoiez & rabie & demonica passione. Nam & quēdam delirū & rabidū in tm̄ vt se et alios leuiaret p^z appositionē psaltii h⁹ i ipsius collo mor maria liberavit et tāq^z agnū mansuetissimuz fecit in picardia me p^z sente. Q^r tecū. Nam eo q^z maria habuit dñm secum p^z hoc q^z fui illius sibi iūguntur dño colligūtur vt hēant dñm se cum expellentem totius mundi inimicū sūt haymonē. Septimū miraculū ēbet nobis ex rpi psal^m hanc fidē & singulare remediū ad reducendū apostatas ab eccl^e sia et religione est dicere hoc psalteriu^m. Herpendi em̄ quosdam apostatas a religione & sancta dei eccl^e s^f gaudioso hoc suffragio sic ad diuinā redierunt voluntate q^z martiriū fortissime prulerūt vt quidā Anthoni^m de ordine p^dicatororū temporib^z nostris q^z fuit voluntas tua

Nam sūt fulgentiū. Qui diuine voluntati placuerit orando illā iustū est et sūt diuina vivat voluntatē. Tlerius etiāz psalteriu^m marie virginis hanc cōfert suis potentiam vt habeant donū lingue et eloquentiā. Nā cuidam carēti loquela p^z tempora multa cū psalterium hoc ostularet devote cū p^pposito orandi et p^z seuerendi mor perfecte suscepit lingue beneficiū/q^z bīdicta. Qm̄ maria merito benedicta est /quia benedicēt et loquens p^z humana redēptionē sūt haymonē et hugonē. Octauū miraculū donat nobis hoc beneficiū vt per hoc aurā ostetur terris serena et temperies ad miranda. Quibusdam in terris et fuit aure p^z maxime intempies nociva supra modū & hoibus atq^z feminib^z: sed p^z dicato hoc celesti suffragio optata cūctis rediit serenitas /q^z Sicut in celo. Tēste em̄ phō de celo venit intempies & elemētoz turba^m in libro methēoz. Honora g^o dñm in celo vt iquit ang^m quatī sidera det tibi grata. Sed ex marie virginis psal^m alia^m hemus sūtia scz q^z sumuz remediū ad recuperandū vīsu intiore & exteriorē est per ipsius psalterium. Cuidaz em̄ ceco ab annis multis iūtū psal^m me^m ma^m subuenit pfectum illi restituendo vīsum q^z tu q^z est. Pnomē demōstrans et referens ac supponens sūt pscī amū. Demra^m āt ad sensū sūt phīm marime sit pervīsū. Nomū miraculū ex psal^m rpi prestat nobis hanc indulgentiā q^z sumū remediū ad sterilitatē terraz & pestilentia depellendā et tali oraculo. Nā expien^a pbatū est sterilitatē in quibusdā terris et pestiferaz cladē horribilissime grassari/sed hoc predicto presidio p^z manda terrigenis terrisq^z mor est beneficio collata. Quia et in terra. Hec enim in terra fuit ut g^o terre disponunt peroptime conueniens est accipere hoc

salutare tanq̄ diuinalem medicinam vt
inquit albert⁹. Verū ex psal⁹ marie vir-
ginis hēmus pietatis maxime clemētiā.
quia in mulierib⁹. Que sunt pie fm au-
gustinū. Cuidā em in fran⁹ ad mortē cō-
dempnato inauditā mariā per psalteriū
huius voto puit clementiā. Nā ille car-
ceres ⁊ vincula talia confregit que vir-
fabrifacere possent in diebus. Immo
z aliis iaz patibulo alligatus istius vo-
to mox de patibulo ⁊ per mediū clētū
sic cucurrit quousq; libertatē in quadā
ecclesia acceperit. Decimū miraculum
adducit nobis hanc grām ex psalterio
xpi q summū remediu ad hñdam devo-
tionem ad sanctā eulzaristiā est per ora-
culū dñciū. Noui enim multos p petōꝝ
suorum pondere habere in naufragiū et ir-
reuerentiaz sc̄tām eulzaristiam sed hīto
hoc remedio deuotionis in toto singula-
rē senserunt in tam mirabili sacramen-
to suauitatē a deo vt sepius yellēt cōi-
care eo q ibi videbat sc̄tiblī ingen⁹ dei
opera clemente xp̄m ibidē sepius intue-
do sensibiliter. Quia panem nostrū co-
thidiam⁹. hoc est fm augustini panē su
personalē corporis dñi qui dāt per san-
ctam eulzaristiaz. Amplius etiā ex ma-
riesvirginis psal⁹ / aliam obtinem⁹ grāz
sc̄vincendi inimicos in iudicio. qz ⁊ bñ
dictus. His enīz dieb⁹ pauperculē cui-
dam psalterio voto se astringenti in in-
dicio ḥ ditissimos sñiam maria optima
concessit nolente iudice. Tribus em vi-
cibus cū ertimaret iuder cōtra eam p
ferre sñiam semper pro muliere appro-
babat per omia causas. qz et benedict⁹
Naz mariesvirginis filius est sermo dei
benedictissimus idest logos fm basiliz
propterea ipē est iuder viuoz ⁊ mortuo-
rum. Teste apostolo zueniens est p eu⁹
benedictā in iudicio hēre victorie sñiaz
Undecimū miraculū phibet nobis ex

psalterio xpi donum misericordie et ca-
ritatis erga proximos. Vnde aliquos p
pendi immisericordes et feroceſ tanq̄
leones vt in quodam milite quē nō no-
mino qui accepto psalterii huius voto
sic habundenter pauperib⁹ dabat q da-
to res clementie omnes in terris illis su-
perabat / quia da nobis hodie. Deus e-
nīz est dator numerū/teste crisostō
pariqz modo ex psalterio marie virginis
nobis prebetur fructus admirabilis.
Nam laudabilissima hec maria ex psal-
terii fructificatione cuidam mulieri ste-
rili pcam filium qui postea moriēs ma-
rie mei ictis. Iterū redit ad vitam quē
et vidi in partibus hollandie / quia fru-
ctus. Fructus enim marie virginis co-
piam dat fructuum immensam toti ec-
clesie fm richardum. Duodecimum mi-
raculuz ex psalterii xp̄sti potestate dat
nobis remissionem peccatorum vniuer-
sorum. O ſiro enim modo virū agnouī
qui in tantū corruī desperationis vora-
ginem q nemo eum cognoscens poterat
ſperare aliquid de eius salute / accepto
psalterii huius spei brauio in tantū cō-
ualuit q spe et opere ſuperabat omnes
quos agnouī. quia dimittit nobis debita
nostra. Ideo inquit augusti⁹ xps ſic vo-
luit orari in verbo vt orantibus cuncta
dimitterentur peccata in facto. Sed p
amplius ex marie virginis psalterio fo-
tefas datur generofa toti⁹ cōtinētie pe-
nitentie. Euidam enim meretrici tantaz
cōtulit grām mie regina que nūc est in
picardia q semp cū cilicio et cathe-
nam ad corp⁹ portans ⁊ ſup terrā dormiens
ieuniat in pane et aqua horrendissimaz
cunctis faciens pñiam que est spiritum
pphēcie et ſctōꝝ cōſſlioz in multis dig-
noscit hēre. Qui vētris. Henter em m⁹
virginis teste abro⁹ toti⁹ eſt tēplū pñie⁹
et reparatię penitētie. Decimū tertiu mi-

raculū er psalterio xp̄istī dat ecclie mā
xime caritatis pacem concordiam om̄is
guerre ablatiā. Non enim p̄otentem
in mundo baronē et comitem qui mor-
tali odio guerram gerebat cōtra cū simi-
lem in potentia principem et ppterēa ini-
bi m̄lta cōtigere indicibilia sed accepto
pacis oraculo pax tanta est firmata int̄
eos ut h̄i duo putarentur tanq; a meli-
us et amicus/qr Sicut et nos dimitti debitoribus iiris. q̄ fm̄ iheronimū ē ver-
bum totius fraternalis dilectionis et pa-
cis. Similiq; mō ex marie virginis psal-
terio ecclie cōfertur p̄tis sublimatiois
et honoris et glorificationis. Nam tem-
poribus nouissimis psalterii huīus p̄tā
te cuidam abiecto et sp̄eto ab homib⁹
maria virgo potentia supra eius p̄cauit
inimicos in tantū vt ad suā voluntates
viverent aut morerent. Et qui p̄t⁹ fuit
seruus et miserabilis postmodū est fac-
t⁹ p̄potēs ingenu⁹ et glosus/qr tui. Qui
enīz est marie teste ancelmo de marie p̄-
ticipabit possessiua potestate simulq; de
illius honore accipiet et gloria. Decim⁹
quartū miraculū ex xp̄i psalterio dat ec-
clie potestatē liberationis ab omni tē-
patione. Nam p̄p̄is oculis vidi quēdā
a drabolo obſessū/sed eū portabat psal-
terii onus euangelicuz liberabat cū ve-
ro dimittebat statim ab inimico veraba-
tur. Et sūlia sepi⁹ vidi et audiui et in cle-
ro et in pplo/qr Et ne nos inducas in tē-
pationem. Scđ em̄ xp̄i voluntatē et or-
dinationē/ut inquit ambros⁹. Insup
ex marie virginis psalterio p̄ferit ecclie po-
testas desponsatiōis/cū xp̄o virtute em̄
isti⁹ psalterii p̄cessit dudu' katherine ma-
tri sponsaz esse filii sui. Et ibidez p̄tulit
eadem potentia setē katherine senēn/or-
dinis p̄dicatoz indicibilib⁹ cū signis et p-
digioz/qr ihūs q̄ ē sp̄olus aiay fm̄ aug⁹
Decimūquātū miraculū ex psal⁹ xp̄i dat
ecclie indeſſuctis liberatōez a penis. Co-

speri em̄ viros et mulieres q̄ mihi dire-
runt defunctos libi apparuisse sub ver-
simis iudicis fidci tanq; cruce signatos
Qui dicebant q̄ cito erāt liberati a pe-
nis qr p̄ cis psalteria hec dicebāt a qui
busdāz deuotis mulieribus virisq; reli-
gionis. qr sed libera nos a malo Quod
sancti thōe iux̄ s̄niam est ppter liberatō
nez a penis post mortez. Cōsūr ex psal⁹
marie virginis daſ potestas setē morien-
di et cum sacramentis deceſſendi. Unde
cuidam temporib⁹ nostris deuoto in h⁄o
psalterio moriente apparuit beatissima
virgo que demonia ab eo fugavit/ ſup
modum letificando eundē et horā mor-
tis eidem denunciendo. Qui cū deuoto
ne tanta abiit q̄ nō ſcio me audiriſſe v̄l
vidiſſe de tam deuoto moriente nostris
in temporib⁹. Ipſe em̄ tanq; mortin⁹ de-
monia videbat et p̄cipendens eoz temp-
tamenta doctus e celo irridebat. Sicq; vides xp̄m adueniēt libera voce dixit
In manus tuas dñe p̄mendo fm̄ meū
et hoc dicto quaſi rideſ expirauit/ quia
xp̄s. Nā rōs fm̄ ihero⁹ h̄z dare vñctio-
nes/sacramētōz atq; bñ viuendi et mo-
riendi p̄tātem. Nec de in numeris dixiſ
ſe breuitatis cā ſufficiat. Hoc vñ dico
q̄ ſi h̄i q̄ ſit deuoti ſcō nycolao ſcē ca-
therine aut ſetē barbare ſue ioh̄i bap-
tiste aut ſetō martino. Sicq; d̄ aliis pri-
uilegiatis debent ſaluari eo q̄ ſuā ſuū
festū vel die et aliqd illis exhibet ſuicū
putaynā antiphōaz t̄c. Eui nō magis q̄
ſo dñt ſaluari q̄ ſingulis dieb⁹ orauerūt
h⁄o psal⁹ cū ſit ſup oēs ſcōz oōz et ſuū
maioris dignitatis potentiois virtutis
p̄fundioris virilitatis et ſapidioris cari-
tatis h̄i ſidē orthodorā. Dropfea ſpōle
p̄fato iōnus nouello reuelauit q̄ ſignū p-
babiliſimū eterne p̄destinationis est po-
rare dietū vſq; in fine beatissimū hoc
psalt⁹ p̄rehēdes duas claves btissime
dei p̄relectionis. Nam fideles non ele-

git nisi qui stabant sub fide: et veritate ac potestate domice orationis ac angelice salutationis per quam dei filius est factus predestinatus secundum humanitatem executus. ut doctores affirmant et sententia ecclesiasticoz Idecirco universi laudate eum in psalmo. ut tandem cum letis angelis in sempernaturam laudetis sponsum et sponsam in celo in gloria et gaudio infinito. Sitque yobis in manibus assidue hoc psalterium deificum tanquam tuba angelica et phialē odoramentorum et cathena admirabilis et religandi mundi principem diabolum. et yeluti fons vite et paradisi celestis/de quibus canuntur mira in apocalypsi quatenus a cunctis malis eripi amari et bonis ymperis repleamini hic per gratiam et in futuro per gloriam Amen.

ExPLICIT compendium psalterii beatissime trinitatis ad laudem domini nostri iesu christi et beatissime semper virginis matris eius magistri alani de rupe ordinis predicatorum doctoris sacre paginae eximii. Nota se quod practica devote porandi psalterium virginis marie meditando et exemplando pro epilogo psalterii beatissime trinitatis

In particulari vero prout beatissimus dominus habuit dominus ex domino iisu revelatione. Primum dicere debes quiquagenam in ordine ad christi incarnationem ubi pro libro hebreorum ymaginem beatitudinis virginis a capite ad pedes singularis membris et potentius ac adornatissimam aue maria dicendo/ aut plura putare venerando capiti illius quod filio dei separato pro te fuit inclinatus oculis qui eum videbantur. Naribus qui eum adorauerunt/ labiis qui ipsum osculata sunt/ auribus qui eum audierunt/ brachiis qui ipsum sunt amplexata/ yberibus que eum lactauerunt cordi quo ipsum amauit/ ventri qui ip-

sum genuit/ genibus qui dominum adorauerunt/ et pedibus qui eum pro te portaverunt. Secundum modo facies de christi conceptione portatione/ visitatione elizabeth/ nativitate/ circuncisione/ adoratione/ presentatione/ fuga in egyptum. et sic de aliis ubi parvulus iesus ura brachia matris erit liber tuus. Et membra ipsius et potentia erunt quasi diuinitatis tolla. Nam ymagines secundum doctoz sanctorum et ecclesie sanctione secundum fidelium libri ut inquit baymo et damascenus atque ambrosius. ideo habeatur ymago marie virginis pulchra. Quoniam turpis ymago teste maximo non est vera ymago marie; sed falsa cum ipsa maria sit totius pulchritudinis decoris et amoris regina ac domina. uix illud canticoz Tota pulchra es amica mea et macula non est in te. secundum hieronymum. Et debet ymago hic capi non pro re corporali pura; sed in quantum est per ydeam in genere cause efficiens formalis exemplaris finalis in sanctissima trinitate secundum doctrinam beatissimi thome. Et ut tota trinitas beatata per essentiam presentiam et potentiam est in ea equaliter quantum est ex parte deitatis et non ex parte operis. secundum gregorium augustinum et bernardum. In hac tamen ymaginē trinitatis est causaliter secundum ydea marie virginis etiam que est metus deus. secundum thoma. In ipsa vero trinitate beatissima maria est realius et verius in infinitum quam in seipsa. secundum eundem. Quia ibi est secundum divinum esse quod est infinitum. secundum augustinum. Et per talē modum id est ratione deitatis cum ydeis maria virgo in tali est ymagine secundum totam suam vitam naturā gratiam et gloriam realissime yerissime et principalissime ratione esse sui ydealis et dinialis quod est maius in infinito secundum albertum et augustum. quam esse propriū creatūrā

Itaqz missericordissima maria semper
presens erit realissime in tali ymagine nō
presentia corporea sed divina/fm dyo-
nisiū et boccum. Et hic est modus sā
etorum ymagines venerandi et colendi
signanter domini nostri ihu xpī qui mō
idem tot⁹ est in sua ymagine. Idcirco in talibus ymaginib⁹ credere debes do-
minam mariā/ibi tevidere/te audire te
qz amare et te ad omne bonū prouoca-
re. Non ratione creature/sed ratiōe tri-
nitatis beatifice In qua sunt omnia ex
qua omnia et per qua omnia/teste paulo/
et in qua su⁹ mouemur et viuim⁹ fm
eundem apostoluz. Et hoc modo vt do-
minus ihesu reuelauit cuidam denoto
poteri venire in breui ad amozem et ti-
morem perfectum celestium. Quoniam
sic celestia semper erunt pñ⁹. Secundaz
vero quinquagenam dices in ordine ad
dominum ihesum xp̄m passim. vbi pro
libro habebis xp̄isti ymaginez/perpul-
chram. Quia pulchra placent teste phi-
losoph/turpia vero displicēt. dices er-
go crinibus domini ihesu aulsis p te
vnū. Quae corone spinea vnū. Quae
fronti vulnerate/oculisqz flentibus/et
naribus cruentantibus/ori aceto pota-
to/genis percussis/auribus tractis/bar-
be detracte/colo colaphisato/corpoz
flagellato/manibus et pedibus ac late-
ri vulneratis. scqz de aliis xp̄isti poten-
tis et membris diuinissimis pro te mise-
ro passis/cuīzynum. Quae poterisqz to-
tam passionē ei⁹ circuire a cena vsqz ad
sepulturam aptādo singula membris do-
mini redemptoris ad singula qqz mem-
bra in tali progressu ppessa. Et qm̄ do⁹
ihesus totus ibidez in numero et q fuit
in passione/et qui nūc est in celo/ac qui
te regit et cuncta gubernat.totus inqz il-
le in tali est ymagine non fm humanam
presentiam/sed fm diuinam personam

que equaliter est ybiqz fm augustinum
qzum est ex se non suscipiendo maius p
minus/imo est eque potens/sapiē pul-
cher deifice loquendo ibi sicut in celo.
Insuper ratione ydee xp̄isti humani-
tatis tota xp̄isti humanitas realissime
verissime et principalissime ibidem est
fm ydeale q est maius in infinitum te-
ste augustinus qz esse tantum naturale.
Itaqz non dēs in huiusmodi ymagi-
nibus habere intellectum ad corporalē
ymaginis presentiam/sed ad ydealem p
sentiam et diuinalem/credendo firmissi-
me q valēt ymaginem yvides ad extra
oculo corporali/talem xp̄istus habz si-
militudinem ad infra fm esse diuinale et
ydeale. Nam quecumqz mundi ymago
habet in trinitate yssimam sui formaz
infinite pulchritudinis decoris et nobi-
litatis. Atqz in hoc ymagines xp̄isti at
virginis marie/accipies tanqz vestimen-
tum sub quo latent hec dei magnalia.
Et hec ratio potissima fm theologos
quare xp̄isti ymago est adoranda ado-
ratione latrie et virginis marie ypdulie
Aliorumqz sanctorum ymagines dule
adoratione. Propterea mater ecclesia y
magines venerari vult propter dieratis
presentiam vt dictum est. Verum fate-
or q non ystatus hic modus in quibus
dam in principio esse poterit difficilis oc-
currentqz ei turpes fatigas aliquoties
et inhoneste quas fortia aio cū dauid gla-
dio debes apūtare et signo crucis te mi-
nire. Dyabolus em̄ sciens ibi optimū es-
se p̄ficiendi exercitū immittet venena si
poterit. Qui autem p̄seuerauerit vsqz ī
finem in breui reperiet maximū auriliū
et ad cuncta bona promotiūz. Et hec
singularis est ratio quare sanctoz yma-
gines/puta vel xp̄isti ymago aut virgi-
nis marie sepi⁹ cū sanctis sunt locute quē
admodū cū btissimo thoma de aquino

et plurimis aliis. Tertiā autē quinqua genam dices ut dictum est in ordine ad r̄pi resurrectiōem ascensionem gl̄iam et deitatem signanter p̄ cōparatiōem ad diuinās perfectōes infinitas/que sūt sa pientia/scientia/bonitas/veritas/mia/institia et sic de aliis. Et poteris hec me ditari in sancta eulazaristiā. Quoniam in ea est tota trinitas beata cū xpo. Dari etiā mō hēbis dicere ad sāctos deuotos tibi et sc̄as signātur ad angelum tuū ali quas salutationes. Sed dices sancto iohānes baptista/nec dñicus nec frāciscus nec angelus meus sunt maria qđ ḡ eos salutas virginis marie salutatōne. Audī mariam respondentem. Primo qm̄ offeres ista tante dñe ipsam horando p̄ talibus sanctis q̄ magis volunt et amat ex caritate regine/ipsius honorem q̄ p̄ p̄iūm qui a summa sanctorum glia est maria/teste ansel' et bernardo. In sup beatissima virgo maria rōne caritatis et deitatis ac rōne diuinārum ydearum est in omnib⁹ sc̄is realius q̄ si esset ī eis tm̄ fm̄ p̄sciam corporalē et non diuinālem. N̄r amplius tibi dico q̄ deus vt de⁹ qui est omnia p̄ ydeas rerum est in oībus fm̄ anselmum pauli exponētem. Vel per cōtinentiam et excellentiam vt xps qui h̄z omnia in se sup̄ excellenter. Aut per participationē et amozē vt os sancti. Ideo m̄ reuelatū q̄ verissime salutatio angelica potest attribui cuiusnam d̄cis sed diuersimode. O Marie autē virginī cōuenit hec salutatio quasi per substantiam et proprietates. et hec ex dicitis beatissimi thome/sumant originez. H̄c tendas igitur diligēter q̄ in cunctis articulis dñice incarnationis passionis resurrectionis et deitatis/debes capere rem meditandā tanq̄ infinitam aut ve lū vnu mūdū infinitū fm̄ quinq̄ infi

nitates verbi causa r̄pi incarnatio est tā ra in te amādo in te videndo. in potesta te quam debes timere in presentia quaž debes venerari/et in p̄tinentia ad te qua debes cōseruare quasi si essent mūdi cra ti naturales infiniti pro te omnes incar nati qui te amarent viderēt darent suā potentiar̄ et p̄sētiam et se donarēt tibi quantum possent/non tantum facerent tibi in his quinq̄ q̄tū factum est tibi ī xp̄isti incarnationē. S̄z cur hoc certe rō ne deitatis infinite et infinitatis gratie xpi in amore tui ac infinitatis sapientie eius et presentie ac potentie et bonitatis que fuerūt infinita infinitate supernali que est maior quinq̄ infinitate pure na turali. fm̄ basilium et crisostomuz. Quo pensato deuote sic xpm̄ amabis et maria virginem timebis et honorabis per marimamq̄ sanctissimam trinitatem que omnia secum fert et pro te hec confert etiam in ymaginib⁹ dictis. Similiqz mō ponas infinitatem in nativitate xpi pas sionem et resurrectionem et sic de aliis. Et quod est singulare constabis coram ymaginib⁹ sanctissimam xpi et virginis marie debes cogitare q̄ ibi est trinitas beata et xpus cū maria qui te vidēt sub oculis ymaginis et audiunt sub aurib⁹ et amant sub corde/et loquuntur tibi sub ore ymaginii/nō fm̄ esse ymaginis artificiale/ sed secundum eius ydeale vel diuinale trinitatis sanctissime ac p̄ntis. Tantaqz est potestas in visu hoc audi tu intellectu amozē sicq̄ de aliis aut be atissima reuelauit maria q̄ si ibi essent mūdi infiniti qui tota potentia te vide rēt/audirent amarent intelligerēt et cō seruarēt /non tm̄ tibi facerent q̄tū tibi fit a representato per tales ymaginem ratione trinitatis sanctissime ibidez pre sentis et omnia nobilissime fm̄ basilium

in se hñtis q̄ si haberent ea in seip̄s/ q̄ esse hoc diuinale est increatus et ip̄met deus fm thomam et augustm. Ideo ex cedit om̄es infinitatē creatam fm gregorii nazarenū. Idecō coram tali bus ymaginibus que ex diuina ordinatione ecclie et sanctorū patrum ac angelorum spāli ordinatiōe yltra creature alias representant superna debes te habere cū om̄i reverentia et timore i om̄i fide et amore tāq̄ si res representate diuinales ibi essent in pres̄etia. Quia hec et illa fm augustinū et thomaz adorant eadem adoratione. Verū quīz in celo si bi formare deberet quasi tria moasteria vel loca fm ymaginacionem. Sicut em̄ quidem adhuc viuens a maria virgine doctus a superna raptus tres admittendas vidi ciuitates. Prima erat ex auro et argento ybi fuit prima quinquagena percuncta xp̄i incarnationis personagia sed autem fuit ex om̄i lapide p̄cioso que fuit longe alcius sita in qua erat expressa et dñice passionis quinquagena. Tertia vero constabat ex stellis clarissimis in qua videbat tertia quiqua gena singulare disposita. In om̄i em̄ ciuitate videbat totam celī curiam sed diversimode. Fuitqz maxima distantia inter has ciuitates in altum et inter quālibet ciuitatē et alia fuit scalae pulcherri ma ybi erant semp̄ quinqz castra amēf sima et inter quelibet castra semper erat decem gradus indicibilis glorie. Itavt numerum huius psalmi videret nedum in articulis ciuitatum verum et in trib⁹ scalis angelis plenis hoc psal⁹ hic singularissime dinoscerebatur. Dictum est ei q̄ per illam deberet scandere scalam qualibet die in qualibet gradu unum a ne maria dicendo et sic vñum haberet ad celestia yentiendi cotemplando scdm q̄

dicit paulus. Nostra conuersatio in celis. Et hunc modum vel similem sancta senectū tenuit catherina. Augustinus docuit. Iheronimus manifeste expressit. Sanctusqz ambrosi⁹ vt refert. Richardus de sancto victore hac sancta ytebat contemplatione pleriqz sanctorum sic fecerunt. q̄ si non vales sic facere tibi pone in celo tres ciuitates aut monasteria quas sanctis in mundo et eas ibidez ad terrena per ymaginatiōe fm dictas ciuitates tres prohibitas distinctis in locis ponendo quinquagenas vel xp̄isti vitam et mā⁹ vt melius facere valebis quemadmodum deuotissimi viri et mulieres sic fecerunt et faciunt ut narrat albertus. Nec hoc grauat cum homines naturaliter ymaginari habeant de mundo et rebus mundanis et de auaricia et huiusmodi cum gaudio quare deus nō tomagis potest seruare sic suos contemplentes cum mundus in similibus hoc soleat facere. Propterea deus nobis voleuit dare diuina sub figuris seu sibilib⁹ secundum dyonisium et pauluz. Invisibilia dei p̄ ea que facta sunt intelligibilia conspicuntur. immo teste philosopho. Impossibile est nos intelligere sine fantasmate. Et dyonisius inquit. Imposibile est nobis lucere diuinum radium nisi veritate sacrorum velaminum circu velata. Ob hoc deus est factus homo. vt inquit Iheronimus. Et sacramenta cuncta nobis sunt data sub sensibili figura secundum ambrosium. Si vero sic in celum non vales scandere saltē in ecclie tua et in ecclesis tue ciuitatis discurrens per omnia altaria quadā spirituali processione saluta altarium yniuersorum sanctos et hoc est facilius et hoc pro simplicibus aptius. Tollitqz nauſea et non modicam cōfert deuotio-

n. Sicut legi de quadā muliere nomine maria psalte sic vtente marie. Altero ve-ro dici potest psalteriu vel per sc̄tos leta-niam p̄ dicendo. Sancte iohannes ba-ptista ora pro nobis. et postea dare vnuȝ aue maria. et sic de aliis. Amplius p̄ vir-tutes sic mente dicendo. Aue maria sup-ple regina humilitatis vel spei vel fidei et sic de aliis. Alterius in ordine ad vi-cia sic dicendo mente. Aue maria reme-diu contra superbiam vel luxuriaz aut inuidiā. et sic de peccatis omib⁹. Et ta-li modo quis meditari sua peccata que fecit illa die et de illis maxime cōteri ut quosdā sic deuotissimos orare cognoui. Rursus quilz poterit in hoc ordine ad sua officia puta si est caudicis medita-ri sub uno aue maria aliquid de ista cau-sa sic dicendo mente. Aue maria regina discretionis in causis. Aue maria regina iudeoz vel pro mulieribus. Aue maria fecunditatis et nutrit filioȝ vel in predica-tibus. Aue maria lingua predictantii. et liber et doctrit. vel in laborantib⁹. Aue maria gubernatrix laborantiu grā plena usq; ad finem. Et sic quilz hoc perorando poterit iuste cogitare de cunctis que debet facere illa die. Qm̄ maria est regi-na oīm entiū. teste alberto Ideo. p̄ omi-negotio est exoranda fm bernardū et ita mūdus nō impediet orantē. sed iuuabit. Ojodi tamē priores sūt securiores. Et hec sunt dicta brevissime de infinitis quo ad modū orandi meditandī et cōtemplā-di psalteriu virginis marie. Sequit-ur decem priuilegia psalterii marie vir-ginis fm verissimā eiusdē nomis mirifi-ci ethimologiam per beate marie reuela-tionē certissimā. Primo cīn psalteriuȝ est prestans p̄tōribus penitentiā. qz p̄. 2° s̄tientib⁹ stillans satiationē quia. s. 3° alligatis adiiciens absolutionē. quia. a. quarto lugentibus linquens leticiam. qz

I. Quinto temptatis tradens transqui-litatē. quia. t. Sexto egenoz expellens egestatē. quia. e. Septimo religiosis red-ēs reformationē quia. r. Octavo igno-rantibus indicēs intelligentiam. quia. i. Nono viuis vincēs visitationē quia. v. Decimo mortuis mittens misericordiā quia. m. De rosario beate marie virgi-nis Carmen. Mater nati mirifici eter-ni patris liliū. Es pneumatis almifici mirabile tricliniū. Aurora surgens dul-citer terros illustrans homines. Qui di-cunt aue iugiter damni non sunt parti-cipes. Korem infunde gratie dicenti ser-tum roseū. Pro hoc stabis in acie qui fert tuū psalterium. In quinquaginta texitur Aue sertum virginē. In trib⁹ sertis necritur psalterii tricliniū. Ad de-cem aue dic pater noster quotidie quide-cies. Ut numerū annalī plagariū rpi ce-lebres. Ojire prodest psalterium celestis penitentiā. Lassia dat refrigeriū lugenti-bus gaudientiam. Alligatos alleuiat du-ra larans cōpēdia: tentatosq; tranquilli-tatē gentes ab inedia. Tenorem obseruā-tie religiosis fratribns. Copiamq; scien-tie deuotis et scolaribus. Excludens est pena regni et territorii. Ojala fert infernalia penasq; purgatorii. Rite di-cutum demonibus infert pfusibilia. San-citis honorem omib⁹ largitur per vti-lia. Jesu ergo concinuite vt celum conse-quamini. Ojarie quoq; psallite ad pola vt ducamini. Repetitio. Eya cari velle non dispari huic offeram⁹ iugiter. Aue maria gratia. vt ad celi palatia tenda-mus persuauerit Amen.

De psalterio beate marie exē-
pla valde motuia ad amore il-
lius que insuper sunt fide digna. de qua
litate cōfessionis et de modo meditandi
In quib⁹ lapidib⁹ grossis patriloquit
⁡ in decem paruis. **E**xemplum. **7c.**

Redicante sancto domico i ita-
lia feruētissime miles quidā in
de punctus petit cōfiteri bea-
to viro. **C**ui cum quedā cōmunia pcta
cōfessus fuisset dicit ei beatus dominic⁹
Oji dñe ⁡ si plura pro nunc ignoratis q
cōfiteamini ego ostendam grauiora que
adhuc in vobis latent. **N**os schima de
ponitis. sed feces in fundo peiores sunt
Et subdidit illa ⁡ illa pcta confiteri ne
cessē est ⁡ de tēpore ⁡ persona. ⁡ nūero
mariae de quatuor pctis militarii scilz
de familia indiscliplinata multiplicis. de
elatione cordis ⁡ pompa extrinseca. de
amicicia carnali illicita. de dei ignoran⁹
⁡ et omissione tēporis ociosa. **I**tem de in-
clementia ad pauperes actua ⁡ passiva
Nā multum expēdunt in cibis canum ⁡
equoz ⁡ pauperes christi fament et fri-
gent. **H**abebat em̄ iste sanctus grāz p
uidendi p̄scientias p̄fitentium sibi. quasi
i speculo ea videret cordis. s. et miles.
Ego nunq̄ sum ali⁹ a nostris sacerdoti-
bus edoc⁹ cōfiteri. **E**t quis o sancte pa-
ter me cōfiteri docebit cum vos a nobis
recesseritis. **C**ui beat⁹ pater ait. **O**jagi
strum vobis relinqua qui nunq̄ vos re-
siqueret. qui erit patriloquii qd̄ vobis da-
bo. Erant i eo quiqz lapides grossi ⁡ qn
quagita pui sic qd̄ dece⁹ pui stabuit pynū
grossuz. **N**rim⁹ lapis erit vari⁹ i colori
b⁹ qui significabit vobis varia pcta ve-
stra. que ptra deuz ptra pri⁹ ⁡ i ppriuz
corp⁹ peccatis. ⁡ q cogitatione locutioe
⁡ et ope mltipli variastis. **E**t dece⁹ parui
lapides significabit q omnia pcta yestra

que iā cogitastis sunt i decuplo plā gra-
viora et nociviora qd̄ credere potestis.
Scōs lapis erit pallidus significas mor-
te certissime vobis iminente que vos oī
no palliduz faciet. **E**t dece⁹ parui signifi-
car pericula tunc vobis obutāta quoꝝ
mīnum est maius qd̄ perdere integrum
mundū. Super qno miles territus suspi-
rabat. **T**ercius lapis erit rubeus signifi-
cans iratum iudicem ptra peccatores ⁡
iustissime sententiantē pro singulis ⁡ mi-
mis pctis nostris. qd̄ erit tā horibile q
etīa gigantes solo yisu morerent. **E**t de-
cem parui lapides significabit q mīnum
periculu de decem que ibi occurruunt/
maius est qd̄ potest esse maximum peri-
culum quod potest tibi accidere/coram
iudice quouis mortali. **I**lle lapis nimis
militē terrebatur. sic qd̄ vellet illum rubeū
nō apponi. **S**ed beatus dñicus dicebat
necesse ⁡ utiliter illū esse ibi apponendū.
Quartus lapis erit niger significas te-
nebras exteriores inferni. **E**t parui lapi-
des significant q mīma oīm penitaz ifern-
i est in decuplo maior omībus tormentis
oīm martirū. quibus tamen merue-
rū celum in inferno aut nichil merent̄.
Quintus lapis erit aureus significans
gaudium sanctoz eternū. **E**t parui lapi-
des decem significat q mīnum celi gau-
dium est in decuplo maius omībus deli-
ciis ⁡ leticiis que vñqz fuerunt a princi-
pio mundi ⁡ erunt vñqz ad finem. **O**jiles
autem hec omia prudenter aduertis
⁡ et eadem sepe ruminas peruenit ad mun-
di contemptū. ad odium peccati. ad dei
⁡ et virginis marie amorem. **E**t beatū do-
minicū velut salutis eius ministrū val-
de semp dilerit. **H**abuit aut̄ hic miles
post annū hanc consolationē a beatayis-
gine. **V**idit cum diceret quadavice psal-
teriu qd̄ quotiens dicendo vñū aie ma-
ria vñū ex lapillis isui patriloquii alti-
d

us poneret q̄ astabat angelus pulcher,
rimus qui illum lapidem tolleret & ma-
rie in monte stanti illuz offerret. & lapis
mirabilē excresceret magnitudine & clari-
tate & beata virgo illum & cefos sequē-
tes sic collocaret. vt i fine psalterii pul-
cherum de illis palatiū constructū cō-
spiceret. Intellexit ergo per psalterium
sibi parari locum i celo. idō amicis suis
& omnibus quib⁹ potuit cōsuluit & inste-
tit. vt sibi singuli etiā palatia talia para-
rent. Et sic in laudem virginis plures er-
citans deuotissim⁹ obiit. Item si quis
nō haber ad manū hos lapides quintu-
plicē differētes in colore satis est si quo-
tidie has quiqz meditatiōes rumiet cir-
ca lapides sui patriloquii cui⁹ cūqz etiā
sunt coloris. Sz illi quadruplices colores
bene inuāt memoriā psonariū seculariū.
Ex^m pro monialib⁹ bonis & malis.

c Omnes quidā m̄los habēs libros
vt cefos ditiores reliqueret in se-
culo vna filiaz satis pulchram obtulit
christo. Non tamē curauit eā ponere in
tali monasterio qno sancti⁹ viueret. sed
in quodā opulento ordinis seti benedī-
cti clauistro ubi plures ponebant nobi-
liū filie. Vbi nec clausura erat in exigū
inire a cunctis velatis monialibus. sed
nec regule seti bñdicti noticia. aut vere
deuotiōis & sp̄ialis vite apparebat ve-
stigii. Sed q̄ peius est. p̄pria singula ba-
bebāt ad amicos sepe carnales eribant.
& suos amatores quasi sub hoēstatis a-
miciā quelz hēbat ex quib⁹ mala inu-
mera succrescebat. chorearū vestiū va-
nay necnō ipudiciorū. Et q̄ seniores
moniales ex multis annis iam egerent.
hoc etiā hec filia comitis & relique in-
ueues imitari conabant. Hidēs autē
deuot⁹ quidā confessoz earū hanc bone
eē indolis sed male institutā curauit eā
quouis mo⁹ facilē puocare ad vitā me-

liorē. Interrogauit itaqz eā an nonerit
quid sit psalteriu bñ virginis: & an illō
dicere cōsuenerit. Que sibi respōdit ni-
chil scire aut facere q̄ que moniales sue
faciūt. hoc ē modicū orare/multū se or-
nare/corp⁹ delicate fouere/solidudinez
fugere. Cūqz vir dei marimos ei fruct⁹
de hoc psal⁹ diceret. Illa mor leta re-
spōdit. Probabo inquit pater que dici-
tis & si i eo pacē cordis vt dicitis inene-
ro illud quoad virtero p̄tinuabo. Eu il-
le. Disce inquit filia nō solu q̄sto m̄ero
illud ersolnas. sed cōsta cordis tui inten-
ne ipsum tibi vrlissimū reddas. Age in-
quit pater qd̄ cepisti. discere iam id mi-
chi dulce est & confido qm̄ id perficere
dulcius erit. Et vir dei exhilaratus ex
virgis docilitate ait. Prima quīquag-
nam hui⁹ virginē psalterii dices in gra-
tiarū actione dignatissime incarnatiois
filii dei. Interim aliqua pūcta ei⁹ nati-
vitatis & puericie ruminādo. Secundā
quīquagenā dices in memorī amarissi-
me passionis redēptoris nostri. Interīz
principaliora acta sanctissime passionis
eius deuotius meditando. Tercianā qui
quīquagē perficies in remissione omni-
um peccatorū tuorū taz antiquorū q̄ quo-
tidianoz. ad hoc ipsum sanctos tibi sin-
gulariter familiares pro intercessorib⁹
inuocando & honorādo. res iocūta deo
intus agente & predicatorē dulciter per-
suadente psalterium illud hilariter di-
cere cepit & cōtinuare proposuit res pie-
tatis. Quella ista occuparione a mul-
tis malis quibus illud genus monialū
laborabat persitit immnis ac ab infir-
mitate corporis q̄ in seculo laborabat
plene liberata est que etiam causa fuit
vt monasterio a parentibus imponeret
Professa igitur constanter cū a mul-
tis sicut aliis monialibus loci illius mo-
ris erat per verba litteras & munuscula

Peteretur ut amica et amasia eoz esse di-
maretur. Illa litteraz eoz in cloacam
Proiecit/ amorem suum solum in deo et
beata maria firmans. Deinde instigan-
te diabolo moniales eam deridebant. et
ypocritam nominabant. Ipsa vero in
omni huiusmodi tribulatione ad matrem
dei quasi ad matrem suam cofugiebat.
Quapropter maria omnium tribulatorum
consolatrix. eidem oranti literam et celo
et proiecit. Hec continentem maria mat-
rei iohanne filie dei salutem et sequens pa-
triloquii aurei indesesse perficere. Pri-
mo vi hominum frequentias maxime dissimili-
lum personarum vites et oculum. Secti-
do ut loco vane et multe super lectulis
ymagies amoris et timoris impressius
in cella tua respicias. Tercio ut incep-
tum honoris mei psalterium continues
devotius. Vale et filii mei gratiam et
meum interuentum spera confidenter.
Nam virunqz promitto si hec feceris
affluenter. Post annum namqz ab-
bas quidam religionis emulator dictas
moniales nimis exhorbitantes reformatio-
re volens et includere ab eoz amasis et
cognatis iniuriis affect et verberibz do-
lens recessit. Post annu vero reuer-
sus non ut reformaret. sed ut solito mo-
re visitaret et benignissime receptus est.
Qui secunda noctis ad orandum surgens
cum sub digno staret vidit iocunda pari-
ter et horrenda. Nam vidit quandam cel-
lam luce solis amictam. et intus reginaz
pulchram cum comitatu utriusqz sex
indicibilis pulchritudinis. aderatqz in
ea pueria orans. Videlicet secundo immu-
nera multitudinem demonum in horre-
da specie animalium suas voces emitte-
tum ad eandem cellam congregari. Et
inde exturbati per cellas aliarum sozo-
rum dispergebantur. et mox intrabant
quidam in specie bufonum: quidam in

specie vespertilionis: quidam in specie ser-
pentum. et cetera. et earum ora et cetera mem-
bra citius intrabant. Talia videns pre-
horrore et compassionē defecū cordis
passus est. Tandem ad se reuersus cel-
lam sororis iohanne adiit: et visione ape-
riens eiusdem exercitia deuota scire pe-
tebat. Qui audiens de psalterio virgi-
nis marie intellexit in visione fuisse vir-
ginem mariam cum multitudine celestis cu-
rie. Et ut cetere moniales per hoc ad a-
liquam reformationem tandem venirent.
singulis earum pulchrum et preciosum
emit patriloquii et sub pacto dedit ut
quotidie dictum psalterium diceret ad-
dens se nunqz eas velle violenter nisi p
eas rogatus reformare. Itaqz tam
propter pulchritudinem patriloquii qz
propter libertatem nūqz violenter resor-
mandi. faciunt alacriter qd moueret mi-
ra res. Quas violentia emendare nō po-
terat: virtus psalterii reformauit. Nam
ix annus pertransit et tantam gratiam
eis virgo virginum impetravit. Ut ni-
chil dulcius ducerent qz vanitates mu-
di abiucere. et omnipotenti regi et regine
in omni reformatione vite regularis de-
seruit. Et scriptis optatis abbatem di-
ctum rogant. ut citius veniens vivendi
regulariter formam traderet. et omnes
seculi personas a monasterio illo exclu-
deret. ut nullo modo aspectus hominum
vide retur: ut facilitiore modo solitudine
loci per contritionē cordis de peccatis
earum cōmissis tā invanitatibus tē. dole-
rent. Qz gaudens fecit. et tunc hu-
iustimodi psalterium tam per dictum ab-
batem qz per easdem moniales mirabiliter
est prouulgatum.

De quadam deuota coniuga-
ta a puero exercitata in isto
psalterio.

Nhyspania quidam parentes diuites filiā suā nomine mariā dulciter crebro monebant adhuc puulam t̄ minusculis sc̄z pomis vel numis v̄l aliis exēmis inducebant, vt cothidie tria rosa ria hoc est psalteriūz beate virginis flexis gemibus t̄ xp̄los manibus denot̄ diceret vnūz sc̄z demane anteq̄ aliquid concederet. aliud hora vesperaruz vel a lia hora cum meli vacare posset. Tertiūz ariq̄ sero lēm itaret. Et ob h̄ ei pri loquiūz dederunt q̄ lateri alligati qua si lozicam cōtra omnia incomoda libenter deferebat. Postea nibilis facta per parentes matrimonio copulata fīm hoc exercitium semper cōtinuauit, t̄ sepe cū oportunitas ei hoc permetteret tres disciplinas accepit, singulas ex quinqua ḡnta ictibus perficiens. Successu itaq̄ tēporis decem genuit liberos, quos omni disciplina educauit ex exercitio psalterii supradicti. Contigit interea ibidez sacre theologie doctorem predicare ad quem dicta maria humiliter accessit pē tens aliquid audire q̄ in dei amore amplius cotidie inardesceret. A qua predi cetus doctor cum audisset q̄ cōiugata es set ei optimas doctrinas dedit. Primo vt preter maritum nulluz carnaliter diligenter. secundo vt liberos et familiam in omni disciplina educaret. tertio vt operibus mie libens insisteret. quarto vt loquacitatem semper vitaret et ocium. Quinto vt essentiā dei honoraret. sc̄z ibi deuota eristendo ex eius ornatui insistendo. R̄udit mulier. Pater his optimis doctrinis semper operam dedi. Ha beo autem aliud vt spero deo placitus exercitium sed velle audire quo illud deo grati fieri possit. cui ille dic breni illud filia, er quod nichil videbitur paternaliter adiciam. Dico cotidie inquit

illa. tres quinquagenas p̄ psalterio eis triplici obiecto seu intentione. In p̄ia quinquagena p̄pono oculis meus mee virginem mariam et singula aue maria dico in honore precipuorum membrorum eius. Primum aue maria cord eius q̄ ardenter deum semper dilexit. Secundum oculis, quibus deum dulciter asperit. Tertiūz auribus quibus angelica salutationē audiui, t̄ verba sanctissima filii sui. Quartum labiis, quibus filium dei osculata est. Et sic de aliis consequenter. Et sic faciendo sentio ex membris beate virginis in membra mea descendere indicibilem dulcedinem super autem omnē mundi consolatiōē. Sc̄daz quinquagez dicio i hōrē passiōis xp̄i. Et habeo pro obiecto xp̄istū crucifixum sic meditando, q̄ capillis amulis vnum aue maria dico, et cozone sp̄ne vnum t̄ sic consequenter usq; ad pē des inclusus descendendo. Sicq; dicendo sentio maiorem dulcedinem dñdere ex membris xp̄isti in se q̄ prius; sic q̄ quasi tota sum cōuersa in rpm. Et tota sum plena compassione et amore xp̄i in tantum q̄ totus mundus in esset pena illum cogitando aut sentiendo. Tertiā quinquagēnam dico circa altaria singula vel ymagines factas, sive in domo sive in ecclesia. dīcēdo angelis nonē aue maria, iohanni baptiste vnum: apostolis duodecim t̄ sic de aliis. Rogans me posse aliqualiter illis conformari. Et in istis meditationibus sic frequenter rapior ad dominum vt vsum exteriorū sensuum perdo. Et hec cum iefunus et disciplinis vt dictum est facio. His doctoz ille auditus cum multa admiratio ne ait. O filia carissima ecce doctor sū in theologia / et in utroq; iure. Et iam viginti annis mira vidi et audiui. Sed ex hac hora in gratia mea eris. Et ego

discipulus tuus mira res statim illecepit vnu patriloquiu posuit in zona sua cunctis videntibus et in crastino se cepit predicare ipsu psalteriu et populus videt quod portabat in zona sua patriloquiu conuersi sunt tam per exemplum quod per verba ad psalterium virginis beate dicens. Certe si hic tam magnus dominus et clericus portat et legit oportet quod aliquid magni sit. Nos igitur qui sumus peccatores id faciemus. Itaqz tota illa terra plena fuit psalterio et deuotio marie. Tandem beatavirgo apparuit dicte domine nuncians ei diem obitus sui quod die obiit. cum multa fiducia cordis apparente ibi virgine gloriose cum multitudine angelorum. Propterea carissimi omnes laudate eum et eam in psalterio.

Scribit istud exemplu in libro fratris iohannis de monte. et in quadam sermone sancti vincentii aperte recitatatur.

Procurat sterilibus parentibus solum.

b Eatus dominicus reginam francie blancham nomine matrem beatam ludouici regis francie sepultam in coventu fratrum predicatorum parisiis coram summo altari petentem humiliter virum dei dominicum ut pro ipsa oraret: quod filium obtinere posset. docuit discere psalterium beate virginis et emere multa patriloquia ad dandum omnibus volentibus illud dicere. Promittens sub talibus verbis vel similibus. Spero nobilissima domina. Si fueritis deo deuota et sue matri in suo psalterio. Ipse precibus matris. Et mater precibus aliorum quibus occasiō dicendi psalteriu dabitis. et vor eorum orationibus commendabitis. Vos respicient et exaudient: et tandem problem habebitis. Et deuota et nobilis regina deuote et libenter compleuit. Et dabant beato dominico ad distribendum

in predicationibus scilicet ut sic non solum per seipsum oraret: sed etiam per omnes alios: quibus illa pater noster dedisset. et in quolibet seruo erat signum finaliter respergit dominus preces eius. Et illorum qui pro ea orabant. Sicque precibus beate virginis: et cum filio bapti dominici concepit et peperit filium nobilissimum pulcherrimum et devotissimum scilicet beatum ludouicum iam dictum qui pro maiori parte nutritus et instrutus est in moxibz et scientia per fratres ordinis predicatorum: ut in sua legenda habetur.

*Nota 1. b
Ide ab
se manus
valerius
Gaius*

Iunat in bello milites
m Isles quidam nomine alanus et in valle coloara in britannia prope dinamium cum inisset ad terram albigenium cum comite montis fortis. et cum multis aliis de britannia ad expugnandum hereticos tempore quo beatus dominicus contra eosdem spiritualiter bellando predicauit. Et mirabilia de psalterio beate virginis per quod multo plures ad fidem christi conuerterunt quod per quascumque predicationes alias ex doctrina et amonitione beati dominici psalteriu beate virginis omni die deuote deuotus miles meditando articulos christi incarnationis et passionis genibus flexis infatigabiliter orabat. Huic ergo militi christi et beate marie virginis mirabilia contigerunt per huiusmodi psalterium. Nam dum semel cum valde paucis esset in bello a maxima multitudine hereticorum conclusus. Et iam fatigatus resistere non valeret/ domina nostra mater dei misericordissima apparente et centum et quinq̄inta lapides contra hostes terribiliter et invincibiliter proiecidente hostibus in terram prostratis ipse cum suis liberatus est. Alia etiam vice cum in terra sancta naufragium paterentur: ydit quasi cen-

tum quinquaginta monticulos p quos transiens evasit. Tandem ad patriam reversus fundauit conuentum dinanensem ordinis predicatorum. viuente adhuc beato dominico. factus est predicatorum precius in ordine illo. Cum quasi tota fraternitas circuisset. Et ibi psalterium beatissimae virginis fructuissimum predicasset. sepelit coram altari beatissime virginis. in conuentu ordinis predicatorum aurelianensi ex gratia speciali. cuius os et manus post eius mortem admodum cristalli propter psalterium beatissime virginis nimis claruerunt.

facit non mori sine confessione.

c **I**ntra annum domini millesimum quadringentesimum quinquagesimum nonum in territorio beluensis in francia fuit quedam iuuencta deuota. circa ipsum psalterium beatissime virginis marie. q cum alia sua consolante vadens ad amicos in festo dedicationis habuit in silua obuios duos famelicos lupos quosq vnam mor per guttur rapiens ingulauit et quasi totaliter deuorauit. Alia vero in tanta angustia mariam inclamans petit ut eam non permittrat mori anteque confiteatur et coicet mira res. Lupus eius vbera abrupit. ventrem discerpit. viscera vorat. Tamen a supernenientib liberatur adhuc triduo vivit in quo sincere confitetur deuote comunicat fiducialiter moritur a maria in extremis visitatur. et conductus ad celos. Et tuus non levaret pro aurore mundo q non legisset psalterium. de anima autem eius consolalis valde timendum est.

Junat usurariu ad conuersationem etiam in statera imponit patriloquium.

Nitalia quidam usurarius nomine iacobus effectus fuit ditissi-

mus. Et hoc solum habebat bonum. q ad predicationem sancti dominici psalterium beate virginis legebat et patriloquii deferebat. Qui soli semel coram ymagine beate marie oranti dicebatur. iacobus iacobe redde rationem filio meo et mihi districta quale debitoribus suis erigerem consueisti. Et hoc sepe ei iterabatur. et magnam occasionem ei conuersto et restitutionis dedit. Tandem morti proximus vidit michaelem in statera ponente bona sua merita. Demores vero ei mala in alia parte imponebant. que milito erant graviora. Et cum nimis contristaretur astat maria. et imponit unum grande patriloquium ad bona sua opera. et sic omnino eius bona opera preponerabat. Et sic obiit cum bona fiducia. q beata virgo eum maxime a demonib de fenderet.

Conuerxit episcopum qui primo pugnabit predicationem huius psalterii.

b **E**tato dominico predicante in ali bigio neq fructum verbi dei percipiente in oratione. tristis super hoc coquerebatur domine nostre marie. Que apparens ei dixit. Non mireris sup hoc filium dominice. Nam arasti in terra non madefacta nec compluta. Scire enim debes ait q quando deus erat reformaturus mundum premisit pluviis scilicet annunciatione angelicam. et sic optima pecta est reformatio mundi. Sic igit predica psalterium meum. et sic de cetero pfecties in populo. et rationib et viis scientibus. Quod audiens pater dominicus sicut audivit. sic fecit. et mirabiliter in conuersatione multorum profecit. Qd audiens episcopus quidam magne litterature irrisit predicationem. et detrahit predictori. eo q non altas scripturas pre-

dicaret/sed puerilia et orationes vetula
rum. Virgo itaqz maria nolens pro-
pter suum platerium fieri preiudicium
predicatori suo sancto dominico/talem
ostendit dicto episcopo visionem. vidit
se cecidisse cum multis in fluvium pro-
fundissimum. Et sanctum dominicum face-
re pontem in quo erant centum quinque na-
turas. et qui ad eum manu extendebar/
extraxit . et in turribus illis calefecit et
refecit. Inter quos episcopus etiam ac-
currerit ad pontem . et duxit eum beatus
dominicu vitra pontem ad ortum flo-
ribus amenissimum. In cuius medio se-
dit. solo virgo maria cum filio suo par-
vulo / et dedit singulis venientibus per po-
tem sertum de floribus et rosis pulcher-
rimis promittens tandem dare meliora
Qui omnes abeentes virginis inclina-
bant deuotissime. Deinde ei qui pontem
fecerat scilicet sancto domino regratia-
bantur. Et cum episcopus a gloriose re-
gina sertum speraret pro illo amonitione
accepit caritatem. Ne quidas de
cetero huius pontis fabricatorem qui
tot liberavit a naufragio/ nec aueras
quem a meo psalterio q tam pulcherri-
mis sertis remunerat. Sed et tu imitare
in huiusmodi doctrinis filiu meum fra-
trem dominicum / et patroloquio vti p meo
psalterio dicendo ne erubescas. Et incli-
nans humiliter emendare spopondit. et
quod mouebatur a virginie maria tanq
consilium saluberrimum perficere induit.
Post annos aliquot in proposito predi-
cto tepevens hostibus multis et guerris
grauabatur. et cum se ad orandum bea-
tam virginem totaliter proponeret. Vi-
dit se in visione inter montes infirum in
luto. unde vir exire poterat . et insuper
quosdam ex suis infiros vsq ad cingu-
lum et quosdam ad collum . et aspiciens
sursum vidit ibi beatam virginem et san-

ctum dominicum dimittentem deorsum
cathenam argenteam annuloz centum
quinquaginta intermirtis quindecim an-
nulis aureis splendidis/ per quam mul-
tos extraxit beata maria et beatus domi-
nicus vsq supra montem. et ibi optime
recreabantur. Accurrit iterum ad ca-
thenam dictus episcopus et attrahitur
et audiuit. Quare mei tam facile obliui
sceris iam secundo disce/ quia sine me
numq bene habebis. et sic in sancto pro-
posito firmiter perseverauit. et cum ho-
stibus facilime reconsiliatus fuit Deuo-
tus iste episcopus ut magis inflamme-
tur ad dicendum per se et predicandum
aliis dictum psalterium meruit consola-
ri per istam visionem. Videbat dum di-
risset quadam vice in ecclesia psalterii
q angelus domini amicabiliter accepit
eius patroloquium : et ponebat illud in
collum beate marie virginis quasi pro-
 eius torque et ornatu . Cuius lapides
mox conuerti vidit in gemmas eai bun-
culos et saphiros magnos qui illumina-
bant quasi stelle clarissime totam illam
ecclesiam . Et ait maria ad angelum.
Dic illi episcopo iam cappellano meo
q plures tales mittat . et per alios im-
mitti procuret . Et sic in amicicia mea
firmior erit. Quod et fecit. et in predica-
tione psalterii huius sanctissimi / et in e-
ius lectione nuq attediar potuit.

Legendum est corde recollecto
alioquin magis placet breuiatum.

O malis quedam denota ad di-
m cendum psalterium beate virgi-
nis. Postea accepit per obediē-
tiam officiū quo multū instigante dia-
bolo tamq mendace patreq mendaciū.
vt inquit sacra scriptura. tu es mendax
et pater mēdaciū erat mltū occupata et
d iiii

Distracta corde/tamen dicebat ipm/liz
festinante et corde distracto. Eui qua-
dam vice corā altari orans apparet bea-
ta virgo dicens. Tu nescis quid dicis.
Non enim cor tuum est in te sicut sole-
bat. Sed si bene vis mihi psallere recol-
lige cor tuum ab exterioribus. Et si no-
potes dicere psalterium dicas psalmū
medium. Quod si adhuc non potes di-
cas partes quartam vel etiā adhuc mi-
nus. Hoc tamen prouiso q̄ habeas cor
tuum in te ab exterioribus retractum.
Quid ergo dicam de illis qui non pro-
pter officium habent cor retractum. sed
propter vanā. Utinā hī qui hodie reno-
uentur ad deuote de cetero dicendum
hoc saluberrimum psalterium.

Legendum est extra peccatum mor-
tale alioqui vas fedum facit abho-
minabilem cibum qui in eo offert.

Lerens quidem adhuc puer e-
doctus est a matre sua deuota/
cotidie dicere psalterium beate
marie. Quod et fecit deuote. **O**Jortua
itaqz matre vidua et habitis dinitiis et
libēter seductus est a consodalibus vs-
qz ad fornicationem/et deinde ad incō-
tinentiam crebriorem/nunqz tamen ob-
misit dicere psalmū beate marie. Ita-
qz quodam die cuz comedurus esset cū
quibusdam sodalibus suis. Intrat pri-
cibile suum. Ut ante ymaginem marie
dicere partem eius psalterii. Quo sur-
gente ab oratiōe/abstat maria quasi vir-
go pulcherrima offerens cibum quez li-
beter edebat in scutella turpissima et fe-
lenti. Nam cibus ille/et laur illa erant
perfuse yndiqz stercore humano dicens
Comede. Et ipe libenter inde comedere
sed scutella nimis feda faciliter appeti-

tum meum auertit. Et maria. Optima
sunt que michi psallis. sed nimis fedum
est cor tuum/in qua illa offers. **C**ōsulo
fili relinque vitum et gratissimū/mibi
erit tuum psalteriū/illa euanuit/et iste
vitam festine correrit. Nam maria au-
dita et visa amore adolescentis ad se ple-
nissime traxit. Succurrat contra demo-
nes accusantes coram xpristo indice.
Conuersus quidem licet aliquando es-
set dure ceruicis/legit tamē cotidie psal-
teriū beate virginis. **I**nfirmat⁹ qua-
dam nocte cum sol⁹ iaceret in infirma-
ria rapitur ad iudicium. **P**resentatur
autem iudicii xpristo circuncedentibus
angelis et apostolis et beata maria. Ac-
culatur per demones in multis/scilicet
de negligientia circa res commentis/que
sunt res xpristi de duricia contra prela-
tos/et murnure que sunt vicem dei ha-
bentes/de fractione silentii et ceterorum
statutorum. Tandem de voluntate tudi-
cis et accusatorum ponuntur et bona et
mala opera eius instatera/et mala om-
nino prepōderabant. Et beata virgo mi-
serita famuli sui/dixit xpristo. Tu es fi-
lius me⁹/sanguinem quem habes a me
habuisti. peto ut des michi vnam gut-
tam. Cui xpistus. Negare mater tibi n̄
possum. Tunc maria posuit in alia sta-
tera guttam sanguinis cuz meritis suis
et statim illa pars inclinata est vsqz ad
terrā. Et demon. **O** domina non est
bonum cōtendere tecum. Tamen ne ad
huc peccatum maneret impunitum p-
misit eū ibi a demonibus in oībus mem-
bris flagellari. Et tunc dixit demonib⁹
Satis est. Et reuersus ad se dixit abba-
ti que sibi acciderant. Et post triduum
bene munitus ecclie sacramenta mi-
gravit ad dominum. Et fuit sibi dicta
flagellatio pro purgatorio. Facit non
mori sine eulzaristia/et diminuit penas

purgatorii. Allerandra virgo nobilis et pulcherrima i regno arragonie ad predictionem domini confratris psalterii beate virginis marie intrauerat. Sed tamen propter occupationes consodalium et orantum sepe psalterius ipsum dicere neglexit. Erant tunc in eadem ciuitate ubi ista habitabat duo iuuenes nobiles qui singuli eam nimis amabant. et post diuturnum zelum et inuidiam propter allerandras duellum agreduntur. Ihes divine vpcionis. Sic imperio equorum hi duo filii perditios concurrentes se lanceis impediunt et multis aspicientibus se mutuo confidunt et pre zelo habendi hanc virginem et pre superbia quis alium vincet se mutuo peremerunt. Tunc quidam saginai interfectorum cero eam crudeliter vulnerauerunt. et cum illa crebro confessionem peteret unus eorum ne eos accusaret caput eius precidit et i puentem vicinum proiecit. Ihes miranda. Beatus dominicus tunc episcopus rez omnem in spiritu cognovit. Et amonitus a beata virginie post dies centum quinquaginta ibat ad puteum et in virtute dei et obsequio beate marie a qua missus fuerat alexandram euocavit. Ihes stupenda. Caput angelicis paulatim multis aspicientibus ascendit et sic recens ad hoc apparebat vulnus quasi hoc die ibi suisset electum. Et aspiciens affectuose sacram dominicum cum gemitu ait. Conserui pater cupio. facta ergo mox optime confessione sacram percepit coiones. Et multum regracians btoyro quod eam prius conuerit ad confratricem psalterii beate marie virginis. Et interrogata ab eo de his que sibi post mortem acciderint. Tria nobilia respondit. Primum quod meritis confratricie sic sibi mirabiliter profuerunt quod per ea meruit gratias ve-

re constrictiois in morte sine qua propter multa sua peccata damnanda fuisset. Secundo est quod decollata a demonibus mirabiliter fuit territa eorum minis et aspectu sed per beatam mariam fuit dulciter defensa et in vita corporaliter perseruata. Tertio quod propter duorum illorum intersectorum causa sui occasio nemque debuit puniri annis ducentis et propter vanum suum ozare per quod multos fecerat peccare fuerat punienda annis quingentis. Sed tamen sperabat se citius liberanda propter participationem confratricie psalterii marie. Et post dies duos quibus ad multorum edificationem et singularem consolacionem eorum qui erant de confratrica horifice caput cum corpore sepelierunt. Quid plura. Post dies quindecim apparuit beato dominico tanquam stella fulgida et duo sibi dixit. Primo quod fecit sibi legationem ex parte animarum que sunt in purgatorio que rogabant eum omni posse. quatinus eorum amici et parentes viuentes eos ponи in prefata confratrica facerent quatinus fierent participes de eorum meritis sicut et viuentes de eorum piissima misericordia. Promittebantque se vicem in gloria in mille cuplo amplius pro eis viuentibus orando quam ipsi viuentes orassent pro ipsis defunctis. Secundum quod nouit sanctos et angelos multos letari de hac confratrica. Et deus vocat se eorum patrem et maria virgo se dicit eorum matrem. Quibus dictis disparuit et felix eternaliter manet.

Contra recidivantes de meretrice
couesa et recidivantes et iterum perfecte per beatam virginem et beatum dominicum ad penitentiam reducta:

N florentia ciuitate tustie fuit
mulier quedam nomine benedicta
et diues et formosa/ que in an-
nis adolescentie a parentibus
suis ita tenere diligebatur qd ea ad que
vis libita sine correctione et informatio-
ne ire permisérunt. Que prothdolor
post honestas choreas et crebra conuicia
deuenit ad corruptelas varias amo-
ris ei impudiciorum / et deinde facta
est laqueus publicus i yaboli in perdi-
tionem plurium animarum. **P**redi-
cante autem ibidem sancto vro dei do-
minico puerit preammiratione doctri-
ne ei⁹ vel signorū omnis seruus et etas/ et
inter oēs etiaz hec peccatix pfata bene-
dicta. et ecce dedit de^e vocī isti dei vocē
virtutis/ et penetravit sermo cor a dy-
abolo posseſsum/ et vout finito sermo-
ne ad virum dei petens confiteri et ostē-
dit sibi viam salutis. **B**audit supra
modum zelator animarum de tali rapi-
na ablata dyabolo. **A**udiuit enim devo-
ragine pulchritudinis et libidinis eius
qua animas perdidit plurimas. Et de-
dit ei cruxifitum pro sposo et amico/
et mariam pro matre et consolatrice/ et
ait. **D**ix oro pro te/ vt deus te ponat ad
illum statum/ in quo peccata preterita
abluias/ et a futuris preserueris. marxi-
me inquit hoc opto. **O**rante pro ea vi-
ro dei demones corpus eius intrantes
sic verabant/ qd anno toto ligari tanqz
obsessam oporticeret/ prius hominibus
super hoc deum laudentibus et carna-
libus eius amissis confusis et gementi-
bus. **P**ost annū eam visitans fle-
biliter illa retit. vt ei manus pro libera-
tione ei imponēt. **O**rat cruce signat ma-
num impomit/ demones fugant/ monet
nimis canere a recidivo. **I**nungit p
penitentia cotidie dicere tria psalteria
quatin⁹ illa dulcia vocabula. **J**hesus

et **S**maria crebrius nominata/ maclā-
ta labia purgarent et marie puritas/ et
christi mortis acerbitas et his orationi-
bus memorata cor eius salubriter occu-
parent res dolenda. **R**edrita sanitate
impeditur a prioribus amatoribus vin-
citur concupiscentis recedit profundis
qz pridem ceciderat. **M**laudit satan i-
fernus gratulabatur/ qd sanguis christi
in tot animabus frustratur qui inferno
immutuntur. **N**unciatur dolendum dam-
num animarum zelatori dominico. **A**c-
currit apportans in animo/ scilicet ole-
um et vinum et territis amasis qui cuz
ea in domo solaciabantur trahens eam
ad partem hoc peregit/ qd mox eam ad
ecclesiam pro reconciliatione in confessi-
one facienda sequeretur. **C**ontessa ita
qz flebiliter accepit penitentiaz cotidie
trinuz beate marie psalterium assensitz
vt pro nephandis peccatis/ scilicet ad-
huc vno anno/ vt prius a malignis re-
raretur. **f**actumqz est ita sic tamen qd
quando dicta aue maria diceret/ quieta
a vexatione huiusmodi permaneret.
Vt autem a recidivo secundo premuni-
retur oratione beati dominici rapit ad
indicum ostenditurqz ei liber ingens et
cogitum legere que mala fecit contra de-
um omnipotentem et celestam curiam et
cum siens recusaret tandem legit in
vita quot animas virorum inferno im-
mersit quot feminas scandalizauit et ce-
tera mirabilia **E**clamanitqz ve michi
qd nata sum. **V**e ve parentibus qui me
non docuerunt. **V**e autem iterum et ter-
tio his qui me seduxerunt. **V**tinam to-
tus mundus in libro isto legeret/ nunqz
de cetero peccarent. **A**stant ante eidem
in visione beatus dominicus consuluit
vt beate virginis pro intercessore ad ge-
nua procederet. Que hoc faciens dixit.
Odulcissima domina regina miler.co.

die misericere mei maledictissime peccatricis. Et filius placatus precibus matris dedit peccatrici tempus penitendi: Ultia vice audiens missam quam legit sanctus dominicus/numis timorate cogitauit de libro mortis prefato quomodo illum melius deleret et mora se rapitur et astat ei virgo maria porrigena ei septem flores pulchros quibus dictu librum conficeret et omnem scripturam sicut deleret. Et primo libro scriptum erat litteris aureis. Oremorare grauitatis peccati et in hoc erga te misericordia dei/hoc sic intellige et rumina filia. Tanta est grauitas minimi peccati mortaloris qd si ego et sancti omnes in celo existentes semel peccaremus mortaliter in ipso eodem momento eternaliter etiam sine spevenie consequende damnaremur. Exemplum sit tibi lucifer cum inumeris angelis. Tu itaqz filia attende qd tu debebas graciari qd te nundum damnavit et tamen fecisti multa grauia et sepius peccata mortalia et es vilis creatura dei/in comparatione angelorum et omnium nostrorum in celo. Sint ergo peccata tua magna occasio laudendi et diligendi deum et maxima fortitudo contra recidivum/tunc illa per gratitudine comploritis manibus flebat veniam petens. Deinde dulcis maria protulit secundum lumen continens hec verba. Oremorare innocentissime mortis Christi et sanctorum penitentias attende. In tantum enim deus pater odiuit peccatum qd potius voluit dilectissimum filium tradere in mortem amarissimam qd omnium peccatum ade impunitum dimittere/immo ab instantे exceptionis sue in utero meo videlicet ad mortem inclusive omni instanti pro te fuit in toranguistis mortis quot tu offendisti peccatis. Vide insuper omnes sanctos ab ini-

mundi usqz adhuc ut qdta passi sunt/qdlibi ipsis dura intulerunt pro habend remissionem peccatorum. Tu vero fecisti multa et grauia peccata et quasi nichil perpessa es vel te pro his affliristi. Et fuerunt hec verba filii in corde benedictae sicut penetratio tela. Tertium lumen hec preferebat verba. Oremorare punitionis primi hominis et omnium iustorum peccantium. Ob hoc enim in forte pueris videatur peccatum expellitur de amenissimo paradiiso et ipse cum sua posteritate morte mitatur in super variis calamitatibus corporis scilicet frigoris famis etc. Nonne animaduertis acerbissimum peccatum auaricie mali diuinis lazaro micas que cadebant de mensa petenti nullomodo ipsi compaciens qui tandem mortuus est et sepultus in inferno lazarus vero in paradiiso maximum tormento penitusqz innumeris cruciabatur. Et ionate predicationem ciuitate niniue qui quasi insensatus per vias theatra et vicos clamabat ante triginta dies et niniue subuertetur propter detestationem peccati consigli. Omnia itaqz hoc corde affectuoso pmeditando vides puniri hoc primi homini peccatum et tu tamen etiam infra punienda grauius qd adam peccasti et sepius. Et qualiter putas eternaliter habebis sustinere penam pro peccatis tuis cu[m] temporaliter tibi nullam infligis / nec magnam tibi adeo infligi expiris. Vide diluvium universale pro peccato luxurie. Vide quot peccata quasi infinita propter obdurationem existentia in peccato/etiam qd detestabile et odiosum peccatum sit deo/pater quia dominus precepit abraham ut proficeretur a quicunque civitates: et siquos peccato non imbutos iuenerit veniam eis concederet/qui respondit non inuenio. Considera hoc totum sub auersione fodo.

me ubi et parvuli et iumenta submersi sunt. etiam pro luxuria. Vide q̄ perierūt in deserto cum moyle et aaron propter peccata murmuris. et cetera. contra deus propter electionē terre in qua pharaon eos posuerat. scilicet in una parte regni ipsius. ioseph postulante. Tunc illa sic intus agebatur q̄ pre copia lachrimarum loqui no posset. Quarū etiam obtulit liliū hoc habens monita. O memorare quo modo es ad fidē christi vocata et tot regna gentiū et iudeorū nō sūt a christo tacta. et abiicit hec verba sic declarare dicas. Quot reges duces nobiles pulchri ingeniosi fortune et nature donis ornati vtriusq; serus. Insuper inumerabiles quā vulgus cum illis in errore gentilitatis aut iudaismi aut turcorū relicti sunt in errore fidēi et corruptione vicioꝝ gōrte aliquādo ieiunant. elemosinas dāt. et cetera. et sunt om̄s eternalis dānandi et filii ire dei. Tu vero miserabilis persona et turpis peccatrix a deo adverſimā et solaz salutarem fidem vocata es et ad gratiā dei post residuum restituta. Quid pro hō deo poteris reddere laudis honoris et dilectionis. Cogita et recognoscit q̄ predictū beneficium est maius q̄ si tibi deus daret om̄i die viginti quatuor mōtes aureos. Tunc illa hec audiens pre cōtritioē spiritus et pre verecundia residui sui quasi exanimis efficit. Quintū pindē ostēdit hec habens monita. O memorare penas temporales pectoribus inflictas. Et domina pūssima hoc sic declaravit. Natitur acerba et magna cayn pro fratricidio. Cayn pro patris ridiculo. Saul p̄ mobilia et anguris oraculo. David p̄ adulterio. Et exemplis biblie q̄tū suspēs sūt pro partio furto. Item ingulati erūsti imperfecti pro luxuria. et cetera. Tu vero q̄ta fecisti talia est nichil adhuc temporaliter passa es. Et ut occulta scias hodie subi

to moriet̄ quidā miles ppter peccatum cōmisiū cū suo scorto. Item quatuor in hoc oppido vñ⁹ cuius quia filios suos parum correrit. unus curatus ecclie quia fuit negligens circa oves scilicet precipue in earum audiendis peccatis et ibi instruendis. Unus religiosus qui nō habuit firmū propositum viuendi semp̄ secundū statuta et regulam sui ordinis. Ald quod propositum quilibet religios⁹ tenetur sub periculo peccati mortalis/ quartus sacerdos qui nimis vacabūde et male persoluit diuinū officium. Et hi quatuor ex uno isto opido damnabūtur hodie. Item hodie die ex sociabus tuis a ribaldis in luxuria ingulabūtur et eternaliter damnabūtur. Hodie etiam puer submergetur et dānabitur in hispania qui annoꝝ octo existens cum sorore sua fornicatus est qui et si opus non complevit tamen inchoauit. Nensa nūc firmiter et crede q̄ multi sunt eternaliter damnati qui multominus peccauerunt q̄ tu. imo quidam pro uno pectori mortali. Quid ergo reddes ei qui tibi vñq; ad huc pepercit. O si illi possent habere statum et tempus penitendi quod tu iā habes quomodo putas peniterent. Numilia ergo semper spiritum tuum/ sub omnipotenti deo et etiam sub hominib⁹ considerans q̄ multi sunt eternaliter dānati te meliores salvo tamen statu. Plus ergo dedit tibi deus expectans te ad penitentiam q̄ si tibi dedisset tot mūdos plenos gemmis et iaspidis quot sunt stelle in celo. Tunc finita missa accessit ad eam beatus dominicus et plenissime eam sanavit. et sic illa in sancto proposito quotidie pfectit ad edificationes totius ciuitatis. Et ipsa psalteriū bē virgis dicere rogauit. ob gratie sibi impensē liberationem et sanitatis sibi tradire erogationem. Om̄es pectorē cuiuscūq;

serus et etatis et iustos similiter. Vidiit
hec benedicta btm dominicuz acceden-
tem ad celebrandum quasi preferentem
stigmata passionis xpi in corpore eius et
spineam in super coronam in capite suo
virginemqz mariam cu multitudine an-
geloꝝ assilente ei. Post consecratio-
nem vero sanctissimi sacrificii apparet
xp̄s visibiliter super altare extensus in
magna cruce cu omnibus insignis pas-
sionis sue stillabatqz super eum diuinsim
sum sanguinez / et enz sibi perfecte co-
figurabat / deinde vidit a dextris illius
librū candidū grandē sz nōdum scriptū
et dicit ei xp̄s. librum istuz mortis tue
eterne mundasti per confircatōrem qui
qz lilioꝝ tibi ostensorum cum mundan-
tia lachrimaz tuarum. Jam scribe in
codem litteras albas munde vite cotidi-
ane litteras rubeas in om̄i patientia ad
uerstatum tuarū tam in corpore tuo qz
in fama et substā memorans pro tunc
passionis mea cōsummata līas etiā au-
reas ibi scribe feruide caritatis gemine
Oremoz bñficii vocatiōis tue et cōser-
uationis ab inferno que merueras. Vi-
dit etiam qz beata maria partem hostie
et sanguinis accepit et cum beato dñico
familiarissime comunicauit eundem iu-
uans cu vestes exueret sacras eum con-
signans iocundissima facie dispartuit. In
super dixit eidem benedicte quadam vi-
ce beata maria qz tunc librū predictū
litteris albis cōsribet et quando psalte-
rium beate virginis in memoriam xp̄si
cōceptionis natuitatis et vite deuo-
te diceret. Tunc vero litteris rubeis cō-
sribet qz vnu psal̄m in memorā passi-
onis ei⁹ reuolueret. Tunc vero aureis
qz vnu in laudem om̄i sanctor̄ / et singu-
lariter suor̄ aduocator̄ diceret et in me-
moriam et laudē xpi resurrectionis ascē-
sionis et missionis sp̄us sancti / et in gra-

titudine sacramentorum ecclie quibus
cotidie reficimur et mundamur. Nota
multa dictoruz extracta sunt / ex legen-
dis fratris thōe de templo qui sunt hy-
spanus et socius beati dominici. Et sūt
nup per revelationem xpi et beate vir-
ginis confirmata cu signis magnis et por-
tentis a deo vt ipsa domina nostra vī-
biliter despousauerit illum cui ista reue-
lanit / et vbera sua dederit ad suggendū
osculumqz virginem sibi imp̄ssit et ma-
ximis gratiis decorauerit. Et sic ei fami-
liaris fuit qz nunquā fuit viro suo mu-
lier sicut xp̄istus et virgo maria frequē-
tius fuerunt prefato sic despensato. Et
de omnibus his fidem sub iuramento
fidei sancte trinitatis testimonium per-
hibeo sub periculo omnis maledictio-
nis mihi infligende in casu quo deficio
averitatis tramite. Dropfea cōvertim̄
a via vestra mala et redite ad xp̄istum
et virginem matrem nostram mariam p
psalterium diuinissimum qm̄ vt nup re-
uelatum est temporibus istis ab ipsis e-
orum voluntas est vt predicetur docea-
tur et ab omnibus dicatur contra om̄e
malum et pro omni bono acquirendo.
Signanter contra mala toti mundo in
primo iminēta nisi adsit i populis pñia
Dropfera om̄es landate eā i psalterio
decem cordarum. Sz dicendo quindecim
pater noster / et cuiilibet pater noster ad
dendo decez ave maria / qui sunt nume-
ro centum et quinquaginta / sicut sunt cē-
tum et quinquaginta psalmi i psalterio
dauidico. In quibus omnibus dñs vir-
go maria fuit presignata. Quod nobis
concedat ihesus xp̄istus marie et dei fi-
lius amen. Item creditur hec de despō-
satione frater alan⁹ de seipso dirisse vir-
humilis et sapientia dei plenus.

Tres sorores parabant beate m⁹
vestes circa festū purificatiōis ei⁹:

Res sorores fin carnem statue
rant simul habitare et deo ser-
uire in castitate et contemptu schi-
Confessor vere eorum vir deuotus cir-
ca natalem dñi hortabat eas ad prepa-
rationem plene domum consciente pur-
gando et eadem cotidie quasi quinqua-
ginta rosis saluta^m angelicarū denote re-
spergendo spōdens eis nouam gratiam
et spalem visitationeⁿ in nativitate par-
nuli regis. Et factum est quod hortat^o
est et quod sponspit impletum in die
vero sancti stephani easdem monuit ut
circa purificationeⁿ virginis marie pa-
rarent eidem pallium cu taberdo et tuni-
ca preciosis et ceteris pedum et capitis
eius operimētis fieretq^z illud p tres gni-
quagenas quasi pro tribus dictis indi-
mentis et cu quindecim paf noster quasi
pro capitis ornamenti et membro^r re-
liquoz allegans illud quod de ea canit
ecclesia. Vidi speciosam sicut columbam
ascenderent de super rinos aquarū cu
sus inestimabilis odor erat nimis in ve-
stimentis eius. Dixit autem vestiu^r ei^r
se fernorez in orationibus nostris quas
offerimus ad honorez eius et vt magis
eas ascenderet ad frequentationē ange-
licarum duo sponspit emolumenta.
Dixit autem favor et amicicia beate
marie sancte etiam trinitatis ac totius
curie celestis dcensi pro similitudine di-
ctis tribus sororibus. Nonne o filie si-
quis matrivestre puerpere ingressure in
templū dei die quadragesimo propina-
ret indumenta noua et bene aptata grāz
eius haberet et nichil^r mariti eius periu-
tu eius et filiorum eius. Responderūt
multaz omnino. Sic istud exercitū de-
ficiens vestimenti marie spūalibus ē
gratū ipsi virgin pati deo cuius ipsa ē
singularis filia filio cuius hec sposa spi-
ritui sancto cuius ipsa est hitatio et ce-

lesti curie quaz est mater. Qui dicunt.
O Jonstra te esse matrem. Secundo in-
ducebat sic. Si nos eaz ad eius placitū
vestiam^r ipsa nos tanq^z predinites et nō
ingrata vestiet indumentis virtutum in
tempore et gloriarum in eternitate. Im-
pletur itaq^z qd monuit expectat et qd
promisit. Senor itaq^z feruentius parat
cotidie vestimentum cogitans magnitu-
dinem dñe vestiende. O de quoq^z ac-
cede dat operam huic sacro operi. Iuni-
or vero in annis aliqualiter adhuc dis-
soluta legit quidem quod cetere sed su-
perficialiter et tepide. Et ecce dignatio-
nem virginis marie dormientibus his tri-
bus in nocte purificationis marie ingre-
ditur dormitoriu^r cum lumine et odore
optimo regina celi duabus comitata pe-
dissequis ornatisimis lez katherina et
agnete. Vestis autem marie erat inscri-
pta ornatisime litteris aureis vltra mo-
dam vestium aliarum mulierum itavt
intellectu humano sphēdi nō possit; que
ma^r gratia plena et. Accessit autem ad
lectum senioris dicens. Ave filia aue.
Nunc resoluto sepius me salutantem et
regratior de vestimentis que michi pa-
rasti. Respōdit o domia omni laude es
dignissima et a me et ab omni mundo sa-
lutari sufficit michi gratia tua pro om-
ni quod p te potui et adhuc potero. Et
cum maria eam benedixisset accesserit
ad sororem istam predicte pedisse q marie
dicentes. Ave et a nobis soror nostra
quia et nos veltisti cum hac dominam
nostram vestili et sic secute sunt regi-
nam et simul disparuerunt. Post horā
apparuit domina nostra sine dictis pe-
dissequis in ueste viridi ornata quidem
sed sine auro aut fulgoze salutens sor-
rem medium et gratia agens de impen-
so vestitu. Que tristis ait. O dña non
statim apparisti sorori mee in ueste ml

to clariori et cum pedislegis. Redit maria dicens. Ita filia. Illa enim preciosioribus induit et has virginibus sua deuotio ne inuitauit. Tunc illa fiens ait. Ignosc me michi o domina et da vite inducias et parabo anno sequenti cultiores. fiat inquit maria. Nost horam vero apparet minori vilibus panniculis vestua quasi sacco int' tamen fulgida. His inquit O filia me vestisti in purificatio ne mea quare tibi gratias ago. Tunc illa nimis verecundata ait. Vidi inquit vestimenta pulchra que tibi fecerunt sorores mee. Et ego vile nimis feci. Sed ignosc michi et da vite inducias et satagam ad modum sororis mee seni oris. fiat inquit. Et disparuit visio. Narrat autem hec iuuenis confessori suo cuncta que viderat cum multa tristitia. Et hortatus est eam ad pociora. Anno revoluto rursus parant se ut olim edoce fuerant. Et ecce in nocte purificationis venit iterum beata virgo cujus dictis pedissequis in vestitu quo apparuit olim sorori seniori. et habebat dominam eius pedissequa singulas coronas in manibus et sigillatum obrulerunt eis dicens. Iam securas vos reddo de regno filii mei. sed cras introducemini. Et responderunt dicentes. Narratum cor nostrum o domina/paratum cor nostrum. Et sic disparuit visio. Et exultavit spiritus earum tota nocte quod caro eorum immutata est ad egritudinem. Accersientes ad confessorem suum dixerunt ei gratiarum actiones de bona informatione et narrauerunt ei visionem. Et ille percuti fieri memoriam sui coram sponso suo. Nost cōpletorium iterum venit illuc maria cujus dictis pedissequis cum claritate et odore ineffabili et singule tres vestierunt singulas uestes candidas. Et angeli cantabant ad singulas ex

pirantes. Veni spōsa xp̄istī accipe coronam quam tibi dominus preparauit in eternū. Et confessor plēs ad meliora prouocauit eārum exemplū. quia ut inquit philosophus. quod fama famat. non omnino deperditur. Similis virgilis fama passim volat per montes et fousas. et certa. Et paulus quoqz iquit. Verbum dei seminatū ubiqz perfusum plures ad bene vivendum et salutem anime reuocat.

Exemplum de psalterio beate virginis consolatorium contra aridatem mentis in oratione et creditur a cōdile venerabili magistro alano ordinis predicatorum. Nā ille istud dictauit.

Omne pulchritudinis et infinite dulcedinis beata virgo maria suum addidit visitare sponsum infra octavas quādam sanctorū om̄. Quins infinita videbatur pulchritudo adeo mirabilis / ut omnis mundi pulchritudo huic comparata videretur pictura sola vel ymbra veritatis. Tantęqz fuit suauitatis et graciostatis in eius aspectu virgineo tamqz profunditatis in colloquio ut omnem existimationem hominum penitus excederet mortalium. Cuqz iam prefatus sponsus multis in elapsis ante a diebus latiss vagabunde officium psalterii dirisset et de hoc supra modum dolereret quoniam in immensū tristabatur de isto quod attente et sapide dice cere illud non valeret. Estimabat autem ipsum psalterium nichil sibi prodesse cum ad ipsum non posset attendere singularris ex demonum per maxima temptatione que tota mente plurimum erat obtenebratus. Hunc igitur domina nostra trepidante et de ecclesia fugere volentem alloquitur dicens. O dulcis fili ne fugias. Illicoqz tunc divina virtute pedes tanqz fatigati ei⁹ terre

inseparabiliter adheserunt. Rursusque domina ad eum. Si de me et meis pueris dubitas signa cunctas quas mecum vides pueras et si quidem a maligno sumus fugiemus finiam fortis stabimus et clari tibi astabimus. Quod hec fecit super ipsum et cunctas eius dominas magnam crucem trinitatis faciendo deuotissime et omni fide qua potuit. Quibus peractis dominus ad eum ait. O fili non iam dubites tua enim sum sponsa. Sciasque non sine tentatione in hoc mundo posse vivere. Nam nec ego nec filius meus aut alii sancti hoc habuimus quoniam te prepara sub armis fidei et patientie ad variis plusque vno sustinendum tentamenta. Nec enim te elegi ut pigreris sed ut bella mea tanquam invictus miles prelieris. Et pauperrimus non te terreat ariditas tue mens quia me volente a quibus diebus passus fuisti. Hoc enim debes capere suppli- cium et dei flagellum in penitentia propter tuis peccatis et ad promotionem patientie atque virtutis et pro salute viuorum et defunctorum. Non enim coram deo minoris est meriti illa mentis ariditate et offuscatione patientis corporalem sustine re infirmitatem aut magnam pro deo subire laborem. Et hoc dum homo faciat quod in se est ad hoc ut attente et devote ore et mediteret. Et istud o dulcis sponte signis istis tibi ostendo. Nam medicina eiusdem virtutis est cum capititur a rustico illa ignorante et a medico illam scientem. Similiter vini non minoris est virtutis in ore mulieris simplicia vel ignorantis quam in ore magne domine ipsius agnoscens perfectam potentiam. Per ampliusque sol et astra non minor habet efficaciam super imperitum astrologie quam supra maximum mundum astrologum. Nec lapis preciosus minoris est virtutis in manu rustici eius posse nescientis quam in manu summi lapidarii. Nec etiam flores fructus aurum ignis cetera-

que homini minorem habent efficaciam in personis ipsa ignorantibus quam imperfecte ultra cognoscentibus. Et ita est o fili de oratione dicta ex bono corde. et forte quis in attente et aride. Non enim est talis minoris fructus quam in illis qui attente orant quoniam aliquando est maioris secundum mensuram maioris difficultatis et resistentie aprioris et conaminis. Oratio est enim dei medicina et est vini consolationis. foli ecclesie. campus florae. lapis preciosus. de nariusque regni. Idcirco ne turberis o fili de homini ariditate mentis sed magis porta hanc cum patientia. scitoque quod pro qualibet oratione tali tu suscipis medicinam amaravita conferentem solem gratie vini divine sapientie certaque florae angelorum et dyadema lapidum preciosorum. Addiditque dominus illud pulchrum exemplum dicens. Si que esset mulier que haberet tres filios. unum bene loquentem. aliumque valde tristate et imperfecte. et plusque in di midio balbucitatem. tertiumque autem in cuius duorum mensuram nec oculo loquentem nec intelligentem. sed tamen vagitibus suas passiones indicantem. Numquid illa mater tribus his filiis suis petitiones audiuit et intellexit eisque pro posse subvenit. Quoniam non loquenti nec intelligenti magis compatiunt et eius pauperrimus miseretur. Et ita o dulcis sponsa quod deus omnes orationes attendit dum bona tam intentione et fortitudine orant quod orant. non intelligent sicut sunt simplificiani. Propterea sanctissimi heremite et plurime moniales ac sancti multi sic orabantur. et nichilominus eruditus erant. Nullus ergo moratur imposterum ad vitandum psalterium meum si ipsum attente orare non possit. Solum enim ad ipsum benedicendum intendant nullo malo suscepto et ego pro eis attendam et fructum eis conferam. Ita enim bene vadit romana qui non adiuvit ad vi-

sicut ille qui semp attendit ei dū in principio vie intederit, et conscientib⁹ viam abulauerit. Itaqz etiā bene crescit semē agri seminarī sue p̄familias cogitet de illo sive nūqz. Ita est in p̄posito de ozo- ne p̄posita semp intentione bona et per fecta sine intermedia negligentia. Verū ut attentius de cetero orare possis articulos passionis filii mei pro psal⁹ ei⁹ di- stinet tibi nūc pandam p̄out dominus iesus christus semel beatissimum dñico vi- sibiliter reuelauit simul cum visione ad- mirabili totius eius passionis atqz cum miraculosa eiusdē passionis in domica susceptione cū oībus articulis hoc etiā eidem similiter ostendi et iam aliis san- ctis q̄plurimis. Et hos articulos qui sūt numero quidecum beatissimus sponsus dominicus om̄i die semel dicebat admitt⁹ vocalit⁹. sepius vero eos mentaliter ru- miabat summa cū devotione penitentia et lamētis. Ilost autem per quindecim partes distingam scđm ordine alphabe- ti/ ut facilius dici possint: et nō confuse: vt ante facere solebas scilz amantissime benignissime/clementissime/dulcissime/ elegantissime/familiarissime/glossissime honorabilissime/inocentissime/larissi- me/laudabilissime/misericordissime/no- bilissime/omnipotētissime/piissime. Ad- de ad singula hec quindecim adiectiva. O iesu cū suspicio et prece participandi aliquid de dicis p̄petratibus dei tui

Que sequitur scripta sunt ex cartha quā manu p̄pria vera- citer conscripsit.

¶ Vidam vount semel surgere et stare cum altis i matutinis sur- gerezqz/ et sub primis celebzare quatuor disciplinas in dorso suscipiendo dietum quideci ictūn qualsz et orare taz psalteria singulis diebus beate virginis marie attēte in die contemplari fortiter

de vita et gloria sponsi et spōse iesu et ma- rie in fide spe et caritate in cōcūsis. Vi- dete quia meruit ppter hoc totius chri- sti nativitatis videre misteriū clarissime Et singularissimā promeruit ad dñm ie- sum et mariā habere familiaritatē. An- no dñi millesimo cccc⁹ lxix⁹ Quidam etiā vount dicere quidecum pater noster ante lectum suū/ cum totide oronibus et meditationib⁹ et post vidit christū ma- nifestissime: et potauit ad nutrum de om̄i bus vulneribus eius cum gaudio indici- bili. Anno dñi millesimo quadragesti mo septuagesimo. Quidaz vount dicere corā ymagine christi et marie vnā de mē- bris istoz benedictionē/ cū pater noster et ave maria et meditatiōe devota. Qui senit dñm iesum in omia eius membra stillantē yunctionem suavitatis per dies multos. Anno dñi millesimo cccc⁹ lxxviii frater quidā in ordine predicatoroz qui i plurib⁹ locis frequēter multos ad amo- rem beate virginis: et ad eius psalteriū deuote dicendū excitauit. Insuper et ip- se idē psalteriū quasi quotidie diceret ha- buit qnādā nocte dictis in chozo matu- tinis ybi etiam tunc angelicā salutatio- nem corde et ore ruminabat talem asplē- dida stella maris mentis sue illumina- nem persens gratum esse beate virginī et ytile valde esse dicenti crebrū ange- licā salutationē necnō dispositiū singu- lariter ad gratie conseruationē et virtu- tum icrementū. si frater aut soror han- mellifluā roſifluā.imo aurifluā saluta- nem dicere se erigeret ad amorem om̄is virtutis maximeqz cuž intimo desiderio suspiraret ad iesū gloriose virginis glo- florē filiū pro grata expugnādi et evadē- di septē pctā mortalia: et acquirēdi pfe- ciens septē virtutes dictis pctis opposi- tas. Quequidē septē virtutes clause in hac pscrutabili salutatiōe optime devo-

ris aiabus redolent: et ad earum amorē int̄im⁹ inflāmant. Primo itaqz oīm fundamētū virtutū insinuat hic huilitas: cū dicimus affectuōs⁹ hoc preclarū nō mē maria. Ilsa nāqz scđm bernardū līcet ex virginitāte sua placeret. tñ ex humilitate cōcepit filiū dei. Ob hanc deniqz se testant singulariter respectu amoroso oculo a sūmo deo. Quoties igit̄ mariā nominas virginē plane huilem corde et corpore te salutare memēto. Et dic vel cogita cū suspicio denoto. O maria q̄ amarū mare infōtaris ipetra mihi vera humilitatē et recordatiōe p̄ctōz meorū prodeunte. O maria que illumiata interpretaris ipetra michi verā huilitatē ex mēupsius et dei cognitionē stabilitaz. O maria que dñia interpretaris impe tra michi verā humilitatē amore dei et virtutis et tui ex⁹ consumatā. Scđo catur ex aio oris inordiata habēdi cupido tam in pecunia insupplectili cleu diis. t̄c. in verbo gratiolō cū dicim⁹ gratia plena. Nam scđm grego. Vere diuitie nō aurū nō quodcuqz temporalē & virtutes sunt & gratia. Cū igit̄ aut frāt̄ aut soror marie dicis. q̄ gratia plena ē amīrare aie eius pulchritudinē per merā in nocentia adhuc ap̄lius radiantē per inestimabilē theologiā & diuinā sapientiā p̄maxime autē deauratā p̄ seraphicā īmo & seraphin excedentē caritatē. et cū suspicio amoroso pete mariā dicens. O mariavere gratiosa que nūqz actualiter peccasti. impetra michi gratiā qua plena a p̄ctis p̄ficiis meis iustificer. Bratiā insup̄ qua semp̄ dei bene placentissimā voluntatē intelligā. scđm quā egoip̄ se cū illis christicolis dirigar. Bratiā demū qua in caritate dei & primi quoti die amplius perficiā & finaliter in eadē consumer. Ter⁹ supatut⁹ affectualis accidias. cū dicit̄ dñs tecū. Juxta illō ysas

Om̄ia opera nostra ī nobis operat⁹ es dñe. In hoc itaqz verbo dñs tecū meditare o frater & congratulare sponse tue marie dicens. Dñs pater. tecū quia oia ad amorē incitātia & a malo retrahētia lipidissime persperisti. Dñs sp̄us sanct⁹ tecū quo dulciter itus inflāmata ad oia diuine & fraterne caritatis exercititia infatigabiliter eraristi. Et cū suspicio deuto oza dicens. O maria vere virago et mulier fortis/impetra michi. vt sp̄ car nē mēa discrete ad oia ardua compellā. Ociū om̄is cōcupiscentie iannā odiam & mētis accidīā aut tediū dulcedine spiritus sancti nō sentiā. Quarto vilipendī fetens luxurie. cū dicim⁹. bñdicta tu ī mulierib⁹. O aia si omnino amare alii quid creatū & sensibile libet et q̄uis naturalis gratia in creaturis ad eariū amore allirit mor sapientie dono hisd mis̄is cogita. hanc tuā sponsam in omnibus mulieribus esse benedictā/privilegiata & precellente. & iō ceteris vt huiusmodi spretis & abiectis in istam sine timore cōsenti & inseparabiliter inhēre. Cū itaqz dicens. Bñdicta tu ī mulieribus mor̄ quasi omnibus mulieribus mortalib⁹ p̄uipensis & cum indignatione valedictis gaude q̄ istam om̄es prepollēte hodie lueneris & dic. O maria semp̄ et vbiqz a me bñdicenda & predicanda & ceteris spretis amorose prosequenda qm̄ sine vla macula corporis & anime est venustissima nichil in moribus tuis appuit reprehensibile. sicut in multis mulieribus mundi. Nichil ī quouis organo sensu tuoz exterioz aut membroz cōpositiōe fuit aliter elegibile. O maria adhuc āplius michi p̄e cūctis pamanda que in amore tuo fictione cares. dolos nescis. aliud preter amantē nō expectas amari vis amare te placet. qui mater pulchre dilectionis pulcherrime diceris. Men

quot econtra in mulierib⁹ reliquis doli
Aliud lingua pmittentes, aliud aio per-
tractates amore iactat⁹ sed mera expe-
tunt. Nam amanter arrident post pau-
lulum derident. Si alius te gratior di-
tior aut blandior supuenerit te nesciunt
te fugiunt ⁊ obloquuntur. O maria ad-
huc p̄ amplius in ore intimo cordis bñ-
dicanda alius preconus oris impruneda
⁊ singularissime marie amadaqz tu⁹ a-
mor tua familiaritas tua frequētatio/
alloquit⁹ tu⁹ ⁊ exenioz largutio, nec con-
scientia remordent no hōim timent ob-
loquia nec conscientia maculant nec fa-
mam ofuscant deum non offendunt nec
pena merent que tamē quatuor sūt que
quilibet sapienti anerterent ab amore
carnali vel sensuali scilicet creber remor-
sus conscie detin⁹ pacis⁊ preciosissime fa-
mētueritas ire diuina ⁊ necessaria infi-
ctio pene. Sed eya econtra. O ma⁹ be-
nedita tu in mulieribus, quia tua ami-
cacia conscientia a malis preseruat ⁊ ea
letificat famam dilatat ⁊ cunctos edifi-
cat deo singulariter placet ⁊ eius grati-
as multiplicat: penas remittit: ⁊ glorias
accumulat / seu eternaliter beatificat.
Eayrinam hec sic omibus saperet pri-
deuissime vtiqz facerent ⁊ alios ad simi-
liter hoc gustandū et videndum incita-
rent. Benedicta ergo tu o maria in mu-
lieribus. Et hoc peto in amore fidelis-
sima pulcherrima ad amandū ⁊ etiam i
omni amoris officio mūdissima maria ⁊ et
michi quotiens a me salutaris tui amo-
ris augmentum ⁊ omis sensibilis incla-
tiois extinctione ipetrare digneris. Amen.

Quinto frenatur gula seu omis i co-
medendo ⁊ bibendo voluptas, cum dici-
mus. Et benedictus fructus ventris tui
Itaqz a christiana anima quoties hac
humilem hanc liberalēm hanc seruente
hanc pudicam salutas virginem cū uiti

mo amissu amīrare yteri eius fructū sup-
benedictū hoc est super omia bona crea-
ta ⁊ super quā intelligi queat benedictū
⁊ semp benedicendū. Perquiri solet ab
humanis appetitibus vel in cibum vel
in potum vel in medicinā fructus qui p
uenire potest per generationē animalium
sue in terra sue in aqua sue i aere. Aut
per productionē terre nacentū frugū sci-
licet pro panibus radicum vel herbarū
ad medicinam vel solatiū. Aut per ger-
minationē arborū diversarū genere spe-
cie ⁊ i dividuis. O q̄ pulchra q̄ suauia
q̄ vtilia inestimabilis multa iuueniuntur i
hoc triplici genere productionū ad vū
bonum ab optimo creatore ordinatissi-
me creata. Quicquid factus ipse dis-
gnatissime fructus huus virginei ven-
tris incomparabiliter est omni fructu re-
parabilis primo in aspectu pulchrior.
Nam speculum est sine macula, splēdor
est glorie, figura est substantie dei. Et
secundo gusto suavior. Nam fontalis ē
ipa dulcedo ⁊ suauitas ⁊ voluptas quā
creatura saltim aliquis per participatio-
ne ab eius superficiuſissima bonitate
percipere potuit. Et tertio in ipsa ciba-
tione omni balsamo aut quovis medici-
nali confecto utilior efficacior ⁊ ad pre-
seruandum a futuris morbis aptior et
potentior. Nam omne quod bonum est
nouit ⁊ vult. Igitur o dulcisissima vir-
go maria te crebris salutando b⁹ hu-
liter peto vt fructus vētris tui pulcher
rimus suauissimus ⁊ salubrius sic sem-
per palato cordis mei placeat et sapiat
vt inordinatus ciborum et potuum ap-
petitus quotidie in me sanetur me quo-
qz ad statum salutarem reducat et quie-
scat. Amen. Ergo ire rancor quiescit
et erubescit cum illud mellifluu ⁊ odo-
rissimum iesu nomen labia nostra ape-
riendo per gratiam sancti spiritus / et

transeundo pérungit. In quo nomine e
ius nobis quasi faciliter imperturbabil
mansuetudo proponitur que mititatem
a se singulariter et humilitatem cordis
dixi iussisse perhibetur. Itaqz o maria
qz tu quoqz inter omnes mitis in hym
no tuo caneris a filio tuo benedicto que
plane fuit mitis ad dura z probrosa ver
ba mitior ad duriora et in merita verbe
ra mitissimus insuper ad durissima et i
comprehensibili crucis et mortis suppli
ci. Impre michi cōtra omnem indigna
tionis in pacientie et iracudie motū mi
titatis virtutem digneris quoties a me
supplici amatore tuo salutaris aī. Sep
timo inuidie venenum curatur cum no
men reuerandū christus qz vinctus inter
pretatur finaliter apponit.

Eremplum valde pulchru de psal
terio beate marie virginis.

¶ De in hispaniarū partibus tē
pore sancti dominici / ut narrat
iohes de monte in suo mariali/
deuotissima mulier a iuuentute
seruiens marie virginī in ipsius psalte
rio ex eiusdem dominici beatissimi doc
trina et exhortatione. Hec autem mu
lier lucia dicebatur claro erorta graue
sed longe clarior fide que despōsata mi
liti concepit atqz ipsa impregnata tur
cis et infidelibus hispanias uiuadenti
bus de regno grauata. OJulier hec deo
permittente prius marito ipsius occiso
a vastantibus armatis infideliū cap
ta trahitur multis cum aliis ad infide
liū terras. OJancipaturqz suicio se
uissimi tyrani et ancilla ancillarū facta
vilia dietū peragebat officia. Nec pec
abant impūi pregnanti sed verbis et torn
tis sepius eam afficiebant. Res stupen
da. Aduenit dies perturatiois mulieris
hui⁹ nocte media natalis domini nemī

ne sciente nemishe presente sola in medio
bou et porcorum tanqz iumentum deie
cta. Et quoniam in tribulatione psalte
riū marie nunqz post posuit rem nouam
cum ea maria fecit. Eadem enim hora
cum vehementissime doloribus perturi
entis angustia retur tanqz de primo par
tu et teneri etate vt pote narrat ipse qua
tuordecim aut quindecim annorum.
Ob hoc verecunda et rei in ex parte ne
scia dolores sentit remedia nescit. Huic
misqz deficientib⁹ auxiliis et valuit psal
terium marie accepit et q̄tum dolor pi
stantum deuote vt valuit salutare in eo
mariam virginem cepit. Quid ampli⁹
Regina clementie que sua claudere vi
scera nescit sibi famulantibus angustia
ti adest obstetricisqz gerit officiis pue
rum balneat et scindit vmbelici ac vni
uersa more obstetricis pagit officia. Et
qz defuit baptizā subito aduenit sacer
dos facie mirabili claritate indicibilis.
Quis ille fuerit nescitur nisi qz christus
fuisse pie creditur. Habunt enim spinea
coronam in capite et stigmata in mani
bus non cruentata sed fulgorē stellarū
fulgentia. Hic cum dyacono et subdia
cono et crisimate veniens puerum bapti
zant et marinū nominauit. OMariqz
dei mater pueri tenebat et sic ex nomine
marie cōmatriis huius luci mariam
est nomine vocatus. OJiratur hec lu
cia et preāmiratōe doloris oblita. Bap
tismate itaqz sancto tradidit maria filiu
lū ipm lucie dicens. Ecce filia filiu tuum.
Confortare et pseuera pspenuerū em tibi
spondeo de celo auxiliū affuturū. Ita
qz disparuit visio et manet lucia cū filio
gaudet et letatur de visione stupet quo
dolor abiit et fortē se postea qz vniqz
repeperit. Reponitqz filiolū sup paleas
tanqz maria pūnū ibesum in p̄flepio i
ter bouē et asinū. Nermanitqz hec lu

cia intus vsqz ad diē purificationis marie virgīs semp maria in psal^m suo collandando. Et subito in manē illius diei venit ad eam quidā iuuenis facie rutians. Qui ait. quia filia nō es purgata more christianoꝝ prepara te vt more fideliū purgeris. Que ait. Dñe nec ibi est sacerdos nec etiā popul^m fidelis. res mirabilis. Hic ille imo inquit ducā te nūc ad ecclesiā pulcherrimā ybi videbis mirabilia audiesqz stupenda. Atqz p hūc modum hec lu^a puerū bauulas in vlnis sequebatur rectorē. Intravitqz ecclesiā mirabilissimā ybi in facie ecclesiē occurrit magdalena et sanctissima anna que hanc luciā capientes per brachia intro duxerunt vsqz ad chorū. Sed hoc facto subito apparuit maria q̄ lucie ait. Bene veneris filia scpius pñstali michi filiu metum per psalteriū tuū ego te nunc sibi presentabo pro tua purificatione cū filio tuo. Accepitqz maria eam per manū et ad cancellios introducens vbi fuit sedes impialis iuxta magnū altare sede re eā fecit. Venitqz sacerdos ille qui eius filium baptisauit et missas inchoās cum cantantiū chorū indicibili meliora peragit missam. Ad offertoriū deuenit Itaqz maria hanc suā luciam capit: et primā offerre iubet luminare sibi datuꝝ In quo erant tres partes: et in qualibz parte erant quīquaginta lucerne modo mirabili adorante. Et cuꝝ esset maxime magnitudinis fuit ramē leuiꝝ cero vsuali. Diaqz sic lis exoritur inter mariā et luciā que harū prima osculari manū sacerdotis pontificis deberet. Tandē maria coegit luciam vt prima oscularet diens. Hodie es purificanda duduꝝ autē ego fui purificata. H̄imā ergo decet te osculari. itaqz lucia prima osculabatur christi celebratis deiſicā manū et p^m modū maria. sicqz ad suas sedes reuerse pri-

mū lucia habuit locum. Et cum in fine misse om̄s comunicarēt: primo lucia cōmunicat: deinde maria. Sicqz cōcatio ne facta cognoscit et perpendit mysteria christi indicibilia. Et leta atqz iocunda per mariā deducitur vsqz ad ecclie portam dicens ei. Tene filia quod accepisti et perseuera in opere incepto. ducam enī te in terrā tuā. Et subito circa decimā horam hec lucia se reperit in medio ecclie sancti iacobi. Nam ipsa oruida erat de cōpostella sed longe prope regnū granate maritata. M̄ermansitqz hec reclusa oībus diebus vite sue. Et marianus parvulus filius eius cum ea: erant qz simul reclusi. Et post mortē gloriosa matris quā maria assump̄ta secuū ethera permanisit hic marianus hercmita in om̄i virtute cōspicuus. Timēsqz mūda nam gloriam desertū petuit. et ibi vitam heremiticā duxit semper i servitio psalteriū virginis permanēt marie multis cū revelationibꝝ. et sic maria virgine sibi a parente beato fine quietuit. Ergo o fratre carissimi hoc exemplo mariā virginē assidue laudate in suo psalterio.

Eemplū de penitētia pro psalterio beate marie virginis.

M̄rat honorandus magister iō
n hānes de monte socius quondā
beatissimi dominici ordinis predicatoroz patriarche incliti et idē legiē in dictis dominil^m petri blesensis. et etiam fratris thome de templo: Quodā enī tempore beatissimo predicante dominico in hyspaniis i angustana ciuitate maxima cum apostoloꝝ assistētia. Cepit hic beatissimus vir psalteriū marie virginis predicare diuinissimū. Ad cuius verbi precomū diuinitus cuncta audiētū promoventur corda. disseminatur vndiqz psalterii huius laus et gloria. Quā audiens quidam permagnus mundanus nomine

petrus cunctorum excellentissimus patra,
toz flagitiorum ait. Ecce iam desperauerat
sed tanta a viro dei audire volo mirifica.
Itaqz hic baro sicut fuit nobilium
comitatus ceterua ad ecclesiam prope-
rat non pro conuersione sed tantum pro
viri sancti nouitate. Quid plura. Ille
intrat ecclesiam domico predicante hoc
verbum. Qui facit peccatum: seruus est
peccati. et ideo in dei ex parte erant dia-
boli: quia opera faciebat diaboli. Quo
ingresso dominicus agnoscens viri scele-
ru imenstatem. quonia et hic baro domi-
nici fuit consanguineus. Subito stans in
ambone hominem visiblē intuetur et deū
toto corde pro illo precatur. Videlicet enim
qz tot erant demonia huc petrum cathe-
nis ferreis trahentia quot in illo erant
peccata. Propterea mox exclamat do-
minicus. O ingens fideles audite. Numquid
vere deberetis in vobis portare ymagi-
nem. soldani vel turci aut certe cuiusqz
infidelis tyranni et nec solum hec dicam
Sed et vestigium gestare leprosi aut por-
ci vel asini: aut cuiuslibet rei turpisissime
infamia est. Cauete igitur o vos quonia
quot peccata fecistis. tot ymagines dia-
boli in vobis contraxisisti. Audit petrus
supradictus ista verba nundū cōuersus
sed timore vehementi agitatus ad pro-
priam redit domum semper timoribus
horrendisyeratus. Aduenit festina dies
in qua ecclesia intrare pro consuetudine
cogitur et trahitur. Et nescius iterum do-
minici comperit predicantem habentem
qz in manu sua psalterium. Quem cum
dominicu esset intuitus: ait magna vo-
ce. O domine iesu videant isti si placet
tibi qualis est iste qui intrat huc. Scie-
bat em bunc virum tantis sceleribus ee
obnorium: qz conuerti non posset nisi ex
terior confusio auisasset. Et subito deo
volenti plurimi viderunt bunc baronem

a demonibus ligatum et tractum horre
dissime prout idem dominicus prius p-
spererat clarissime. clamor oritur in
sermone abscondunt se videntes infer-
num se videre estimantes. Turbatio fit
ingens et clamor non modicus et qui eā
viderunt tanqz infernum aut mortem ex
clamando eum diffugiebant. Qz cer-
nens ille baro stupet et vehementissime
horret negotii huīus causam. Inter
hoc famuli huīus quidaz sic eum agno-
scunt quapropter timorem in populo
amplius anterunt. clamantes fugite in-
fernū. Qz ille audiens et cognoscens
interrogat vii famulorum suorum. Tu
quid dicas. Respondit seruus. Fuge sa-
than tu es diabolus et non homo. legio-
nibus demonum alligatus. Tandemqz
ipsius in ecclesia orans et multum ppnd-
ens decurrit in publicum. audit tragedi-
um et turbationem contemplatur non
modicam. Declinat ad spectaculum et
ibi intuetur quem iam dirimus non bo-
minem. sed omni diabolo turpiorē. Ex-
clamat illa et anfugit exclamant domi-
celle et territe fugiunt tanqz furibunde.
O Janusqz hoc negotium fere per duas
rum aut trium horarum spaciū. Qua-
opropter reuersus iste viorū nephan-
disimus ad se dicens. Nunquid vro-
mea est ista. que sic contra me clamaui
res horrenda. Quāto plus loquebatur
et quāto plura mutabat loca. tanto tur-
batio amplior et desperatio erigebatur
in populo adeo terrore concussi ut plen-
qz ex visione essent dementati. Agno-
scens ergo dominicus horam diuine cle-
mentie ad hunc baronem et consanguineum
misit psalterium beate virginis ma-
rie pulcherrimum per quandam religiosū
nomine bertrandū tali modo dicens. O
petre peccatorum omnium peruerissi-
me agnoscis tuum reatum vides. scan-

dalum. Agnoscis ne populum horrore et turbationem. Vide cece/ vide tuam nequitiam. Age ergo nunc penitentiam per psalterium virginis marie / ne post hec condignam vindictam subter te deus aperiat terram tanqz sub dathan et abyron. Audit baro ista peccatoru*m* capitaneus omniu*m*. Sed supra modum timens et perturbans hoc tantum protulit verbum. Dicite dominico qui michi talia misit encenia. vt pro me deuota. ad deum incessanter fundat precamina. Quo dicto subito ante marie virginis ymaginem percurrentes prius agnito orandi psalterium a dominici numero ipsum deuotius perorauit. Cumqz finem fecisset a dominicu*m* facie velata quia fuit facies dia^ca sine horrore mortali non visibilis. Perit confiteri et auditur. Dominicus informat penitentem et hesitas de penitentia a sede tribunalis surgit. et mariam pro penitentia salubri in crimibus imponenda perorauit supplicius. Qui maria ait. Voce viua voce clara voce virginea. Psalteriu*m* inquit quod inchoauit hoc pro penitentia dietum continuabit. Redeunte ergo domino*c* et pro tribunali sedens eum a sententiis ex cōmunicationis maioris plurimis primo absoluens et ab irregularitatibus in numeris granibus cū disciplinis ut moris est in talibus. Tandem beneficium absolutionis sacramentalis impedit et psalteriu*m* beate marie virginis illi*m* in penitentiam imposuit dicens. Quoniam tu in manibus iusticie dei corruisti per peccata innumera ut redeas ad misericordia perorabis psalteriu*m* beate virginis marie. Que peccatorum est adiuvata. secundum angustum. Et quia dignus non es per te exaudiri adiungeris confratrie psalterii marie virginis. Tercio enim per se moritur sed aliis incertis in-

flamatur. secundum basilium. et membrum a corpore diuisum: moartur. sed iunctum alis vivificatur. Branum frumenti aut vitis viua si per se ponantur nihil faciunt. sed si alii adiuvantur: panem et vinum efficiunt. Quo petro in cunctis consentiente et nomen proprium manu propria in libro huius confraternitatis scribens surrexit. plurimas dominico gratias agens. Sed non res transiuncta silentio subito enim qui eum antea vide runt diabolicum et diabolis innumeris pallatum cernebant: tunc nutu diuino angelicum effectum tribus fertis roseorum pulcherrimis adornatum propter tres psalterii marie virginis quinquagenas. Et quod maius est. aspiciebant cum eo tot angelos pulcherrimos omni gloria plenos quod prius viderat spiritus malignos. Intantum ut ex ipsius visione que antea erant amentes facti fuerunt sanati. Rediitqz vxor baronissa. redeunt famuli. Narrat iste illis dei mirabilia. Fatebatur enim quod quotiens ynum peccatum fatebatur dominico: totiens sensibilissime sentiebat yna catherinam solni a corpore suo. Janet itaqz iste in proposito suo ad hoc trahit vxorem et totam familia m ut psalteriu*m* marie virginis alme peroraret assidue Itaqz ubi in domo hac dudum diabolo dicata euenerit bona quod demo*m* ab illa disfugerunt multa. Habuitqz iste baro hanc gratiam ut in parvula ymagine virginis marie deuotius ad singula ipsius membra veneranda semper per totam sui vitam haberet speciales allocutiones et de agendis illu*m*ationes. Hic tandem in cunctis prospere agens prenunciationem obitus sui et suorum a beata maria virgine obtinuit. et christo et maria virgine sibi apparentibus tanqz ipsum secure a demonibz defendentibz quod

meruit. **H**uc peccator penitens per psalterium marie virginis moriendo spiritum inter manus Christi et marie virginis efflavit non sine multorum qui astabant deuotione singulari ex presentia domini iesu et virginis marie amen.

Exemplum virginis marie quod videlicet est summum accipere hoc in penitentia ponendo se in confraternitate filiorum marie virginis.

Dominico beatissimo ordinis predicatorum patriarcha summo psalterium beate marie virginis predicando a maria virgine hoc habuit ut in penitentiis peccatorum semper imponeret illis psalterium virginis marie non obligando eos ad mortale si dimitterent sed ad augmentum gratie et meritorum si hoc perorat. Et quoniam peccatores deus non eraudit amonuit eum ut illos reciperet ad confraternitatem marie virginis diuinalem ut aliorum meritis inducentur et aliorum medicinis fouverentur et armis alienis protegerentur ne de curia magni imperatoris expellerentur veluti indigni. Itaque ut narrat dominus iohannes de monte in suo mariali. Semel ad uenit quod sibi confitebatur domina quedam satis magna de italia et fert quod fuit romana. **E**ui pro peccatis penitentiis iniunxit viquod ad septem dies rigoribus per totum annum continue imposuit penitentiam deuotionis hoc est beatissimum virginis marie psalterium. Quod cum illa audiuisset vehementissime turbata inquit. domine alias orationes habeo et ieumare soleo et portare camissam de lana et sub semper gero cilicium atque cordam per cathenam et sic dietim per romanas ecclias discurrens ocium non habeo. Spero igitur sine tanta pena scitorum meritis et laboribus me salvari. Quod ille audiens tanta mente ostupuit deuotione et sanctitate. Erat enim sa-

cta mulier quoniam quibusdam lemidem pro humana fragilitate esset obnoxia. Itaque spiritu dei afflatus ait. **O** filia filia. Si scires quod melior est dies tua in atrio Christi et marie virginis in psalterio eorum super milia alter longe sentires. Sed quia salutaris tibi hec non placuerit penitentia quam poteras dicere ambulando sedendo operando ubique et omni tempore diuinsim aut coniunctum prout voluisse sive mortalis peccati obligatione. Cui illa. **E**ntra domine confratrias multas habeo si per illis satisfactione nescio propterea onera tanta subire non audeo. Itaque conuersus dominicus ad ymaginem virginis meam hoc tantum dicit. **O** maria dei mater alma et peccatorum adiuvata quod mihi impostristi iam facere non potui. Et ait mulieri. Vade vade filia penitentiaz a me non recipies aliam. Itaque abiit mulier illa tristis et vehementissime desolata in absoluta. Confundebatur inde vehementer hoc sibi contigisse sub viro tante sanctitatis et in enarrabilis fame. Propterea consulta a spiritu sancto per cuncta romanorum monasteria et hospita pges maximis cum elemosiniis supplicabat quatinus pro sua causa singulari intercedere dignarentur. Infra igitur dies duodecim aut quindecim nullib[us] reperiens aurilium nec cordis solamente rediit ad locum ubi dominicus idem predicabat ad mineruas vel prope. Numquam enim mulier hec sic tribulata fuit sic angustiata et verata. Nam cunctis in sponnis sepius cernebat infernum sub se aperatum ad se recipiendum timoreque tanto fuit oppressa quod tyires et colorem amiserat. Postquam igitur audiuit dominicus predicantem ubi intellerit sermones de psalterio marie virginis ad longum in ecclesia macti ipsius missarum auditura. **O** res. Subito rapitur ad superna domi-

nico celebrante et indicium dei intuetur
horribilissimum adduciurqz iudicanda/
Obi per maxime fuit reprehensa de ino-
bedie^a ad seruū christi dñicū. Itaqz iu-
dicata fuit et si nō ad damnationē tamē
ad sustinendū a demonibus per aliquot
menses. Nota grauissimā penam q̄ su-
bito sentit que tanta fuit. vt sit indicibi-
lis ppter in penis mariam virginē re-
cogitans ait. O maria virgo dei mater
pūlissima me peccatricem nūc adiuua. et
subito intuetur mariam virginē. Que
apprehensa ipsius dexterā leuat de peis
et trahit ad superna dicens. O filia fi-
lia quia ignoranter inobedies fūisti pro
pterea misericordia dei promeruisti. Vi-
de ergo que tibi ostendam. Et subito co-
parebat dominicus quasi audiens cōfes-
siones et psalteria imponens pro peniten-
tia. Et quibus virgo pia ynu accipiens
dicens. Ecce filia pono hoc in statera
cōtra vniuersas penitentias corporeas.
De parte igitur yna ponitur opera mu-
lieris corporea predicta que erat admo-
dum ynuus montis maximī. De pte au-
tem alia statere apponitur psalteriū solū
parvulū manuale virginis marie quod
mox cuncta leuanit alia vsqz ad equina
lentia ad hec maria. Ecce filia vides q̄
te virtutis est psalteriū meum sanctissi-
me trinitatis. Scire em debes sed m
ambrosum/q̄ spūalis penitentia. in im-
mensū ē et maior et nobilioz q̄ corporea
scit minimū auri pondus est meli⁹ ma-
xime monte uno lapidum. Et secundū
hieronymū penitentia q̄sto est deo ma-
gis ppinqua et amata a christo et a me/
tanto est virtuosior melior et senior. Et
ait mulier. Neu me domina mea quia
tantum vixi in laboribus sanctis. et pro-
pter ignorantia sic defeci. Rursus ma-
ria ait. Contempstisti etiam confratriz
meam yeni et eoz tibi ostendam gliam.

Kapitur itaqz ad ciuitatē inenarrabilē
in gloria vbi fuit lux tanta et oīm bono-
rū abundantia q̄ indicibile est in qua e-
rant vndiqz castra. Et in medio in mo-
du crucis. Nota palatia indicibilis glie
vbi stabant psaltes virginis marie et cō-
fratres. Et ait ad illā maria. Vides eo-
rum gloriā quas desperisti que tanta est
super gloriā confratruī sanctorū alioz cō-
fratrias. Q̄ta gloria mea est supra alioz
sanctorū gloriā. Hi em colunt setos
alioz. sed psaltes mei sanctissimā colunt
trinitatem. et filium cū matre virgine.
Et vt domīna hec dicta maria. sic enim
dicebat de columna que est prosapia ro-
manoz nobilissima. De michi peccati-
ci. Itaqz post tanta et tā mirabilia re-
dit ad propria sensu humano derelicta.
Et mor dominicū videt ante se transeū-
tem ad quem humilime accedens hoc
narravit et penitentiam inunctā cū hac
confratratia deuotissime suscepit. Et fau-
trix et promotrix psalterii huius et cōfra-
trie fuit in se et in suis q̄sdū vixit. Et fo-
uit dominici ordinem nouellum rome tā
q̄ mater filios apudqz ipsoz maria vir-
gine apparente. Et animā suam cū glo-
ria ad ciuitatem psalterii marie virginis
deducente predictam honorifice est se-
pulta: quam dominicus suam vocavit
filiam. hec eadem dicit thomas de tem-
plo. Laudate igitur omēs mariam vir-
ginem in psalterio suo. et vos colligite
in ipsius sancta confraternitate

Quomodo per psalterium vir-
ginis marie adulteri et fornicati-
torū conuertutus.

q Vis temporibus beatissimi do-
minici sub rege quodam fran-
cie tempore quo dominicus idē
parvulus predicabat in francia signanter

clericis quis hoc idem ficeret et laicis
quia non parum habuit donum linguariū
Quidā maximus comes francie quem
nūc pro reuerētā vel cautela raceo. qui
totam ducebat vitā in adulteriis et for-
nicationibus. Nulloqzmodo poterat cō-
uerti nec sermonibus nec exemplis nec
consiliis. Qd videns vror sua nobilissi-
ma zelotipie agitata ardorez ait intra se.
Si maritus meus et dominus michi fi-
delitatem non seruat. cur ego fidelitatez
tam infideli marito et adultero seruabo
Itaqz non magis sum ligata matrimo-
niū in vinculo: qz ipse nec amplius perse-
cta illo. Faciam ergo sicut ille. et amato-
res multos requiram. Tantum em po-
tens sum sicut ipse. imo de maiorī oīum
da domo vt pote de semine regali. Sic
hec domina argumento zelotipie denie-
ta corpus suū cogitauit li vidini exponē-
dum. nedū propter libidinem. sed i ma-
riti vindictam adulteriū. Res stupenda
Sed que frequētius currit in hominū
miseriam. At ubi hec anno firmauit et
cubile intravit raro em habuit marituz
quē si habuit non maritum sed saccum
voluptatis et inebriatum recepit. Et h^o
vir tantum quinques vel septies in an-
no virum sic babere valuit. Cumqz dor-
miret subito rapta in villone vidi tor-
menta adulterantiū. Vbi conspiciebat
pro lectis vanitatis fornacem infinite ī-
cendii voracitatis et pro ampliori carna-
li cernebat inter brachia adulteroꝝ dra-
chonem ignitum qui cauda pedes liga-
bat. oculi pro complacentia carnalium
infra eorū oculos flāmias igneas emittebat
et per narē sulphureas fetulantias pro-
odoribus propinabat. et pro osculo con-
cupiscētie mūdialis venena infra eorū
ora larabat. et pedibus horrendissimis
pectoris eorum penetrans viscera inte-
rins dilaniabat. Sed et pro voluptate

venerea totum sui dracho ipse vereficio
rū per partes genitales transfundebat
spurcitia indicibili cum suscipientiū co-
loze. Tantusqz fuit clamor horū for-
nicantium qz totus ab eis turbabatur ī
fernus. nec vlla fuit clamantū miseri-
cordia. Quoniā fornicateis bono natu-
re inimicatur natura sua abutentes hu-
manam impedium propagationē secun-
dū augustinū. et fidem baptismi atqz sa-
cramentoꝝ denegant mundum scanda-
lisando. Agnouitqz ibidem sui mariti
preparatum iam locum. Cumqz hec vi-
deret sic cepit exclamare qz pene amans
effecta ad rationem redire non poterat.
Sed amonita quathinus deberit tace-
re aut modeste se habere. sed semp clā-
mabat et quasi furiosa clamoribus insi-
stebat frequentius repetendo ibi est for-
nar volens hic intrare. claudite domū.
Quapropter ipsa tandem ad se reuersa
propositum mutauit: et ad sanctum do-
minicuz deuotiss properauit. Eui com-
patiens pro penitentia psalterium beate
et gloriose virginis marie īiunxit et qua-
thinus suam deberet ītrare confratriā
cum communicatione cunctorum merito-
rum in vita et post mortem. Illa ve-
ro libenter dictis annuit: et informata
de psalterio beate et gloriose virginis
marie beatissimo patre dominico. psal-
terium unum suscepit. Dominicus ve-
ro eius volens salutare maritum: ait illi
filia cum peroraueris hoc quindecim
diebus opponas clanculo sub cervicia-
li tui mariti psalterium hoc beate ma-
rie virginis cōmittendo negotiū domio
a quo omne donum perfectissimum et in-
deficiens tanqz riuiulus a fonte egredi-
ens seu eūtēs vt iquit euā gelista. Om-
ne donum et optimum descendens est a
patre li. ninū. Et aliud paulus Quid
babes / quod non acceperis a domino

Abū xpō et regine cōtinentie et vīrginitatis. Hes vltra modū stupenda. Sic, factum est et prima nocte comes horren-
dislunis tremoribus offensē dei agitari
cepit in tātū vt pretimore nō auderet
nū ad brachia sue domīne cōfugere pe-
tendo auxiliū magnis cum lacrimis.
Secūda vero nocte nō sic transiuit, sed
in sompnīs videbatur se trahi ad iudici-
ū et de peccatis suis omnibꝫ accusa-
ri. Idecirco euigilans vsqꝫ ad mortē ter-
ritus supra modū cepit expauescere et
vroxem in reuerentia et amore habere.
Tertia nocte rursum ponit illa psalteri-
um marie quod summū est antidotū cō-
tra omne genus iniquitatis. Et ecce rez
horrendam. Trahitur enim ipse ad pe-
nas inferni et penas forniciantū intuet
eadem quas prius sua viderat cōtho-
ralis. Sed et parum per has experitur.
Venitqꝫ angelus dñi ad eū dicens. De-
ni veni et in posterū te emēda ac psal-
terium marie vīrginis per quod es con-
uersus fidelius per ora/diligeqꝫ vroxem.
Quoniā fornicans est infernus suerovi-
ri/et quot diebus cum vider tot diebus
animam ipsius tristiciis infernalibꝫ af-
fligit. Mariquoz est de falsis vroxibꝫ in
ordine ad viros. Et per amplius in-
tra deuote confratriam psalterii marie
vīrginis cū omnibꝫ tuis/ut qꝫ parte me-
rei non vales aliorū meritis accipias.
Redit igitur homo de inferno a spōsa
petit veniam et perpetuaz fidelitatis: spo-
pondit fidem/dñicu adiūt cū omnibus
suis et cōfitetur. Qui cū univeris ad se
pertinentibus cōfratrie psalterii marie
vīrginis describuntur. Ille aut̄ comes
conversus psalterii marie manibus vbi
qꝫ deferebat nedū in ecclesiis verū i bel-
lis in domo propria et regali in domio.
Omnibusqꝫ frequētius psalterii marie
vīrginis et cōfratrie predicabat excellē-

tiam. Sicutqꝫ de vrore ppria multos ha-
buit filios cum qua diu virxit in prospe-
ritate sanitati fame bonorum opulen-
tia et sanctitate eximia. Qui tandem ma-
ria vīrgine apparente deuotissime obie-
runt codem die/eadem hora/atqꝫ ecclie
sia eadem et tumulo eodem sunt sepul-
ti parisiis in ecclie maiori que est lem-
per iuolate dei genitricis marie. Ergo
vt omnes habeamus contūmentiam tū-
temus luxuriam laudemus mariam
cum filio suo in eorum psalterio.

De psalterio virginis marie / quo
ad materiam confessionis et beati
tudinem psalterii ipsius et confraterni-
tatis.

Enerādus dominus et magister
v iohānes de monte in mariali qđ
vidi de vīrgine glorioſa narrat
rem mortalibus cunctis admirandam
in partibus cōtigisse albigenſiū eo tem-
pore quo crux cōtra eos predicabatur
in partibus occidentalibus ybi admirā-
da tunc tēpozis peregit dñicus predica-
torum ordinis dux et pater inclitus.
Alii enī ipse q vna horū fuit heresis he-
reticorum qz nolebant cōfiteri sacerdo-
ti sed deo soli. Quia solus vt aiebāt po-
test dūmītere peccata. Cōtra quē herro-
rem idē dñicus frequētius pdicauit al-
ta valde dictauit et miracula plūma pe-
git/non sine grādi hereticoz repugnat
et graui terrenoꝫ bonoz penuria. Ita-
qꝫ cōtra hunc errorē libellum fecit do-
minicus quē cuiusdā hereticō quasi here-
siarche eoꝫ tradidit quatinꝫ maturiꝫ su-
p̄ reſcriptis deliberaſet ait vt in beatissi-
mis hētū legerādā dominici. Sic igitur
cōgregatis hereticis plectus est dñici. li-
bellus vbi validissime habebātur rōes
d quibꝫ paucas tm hic narrabo. Argue-
bat em dñicus. O vos depravati nōvul-
tis pſiteri. Nūquid si esetis corpore ma-

clati et fedati velletis bñ ab alio muda-
ri. Cū ergo sitis culpa imidissimi qd ve-
nem per sacerdotem purgari vt arguit
aug⁹ vltra. Nunquid summe demē est
cū quis est infirm⁹ ad mortez t pre vere
eundia manū recusat medici/ vt inquit
ambrosius. Cōsequēter que verecūdia ē
cū quis est nudus et pauprīmus vt non
velit a dicatori vestiri vt luggerit ansel⁹.
Et vere peccatores sunt infimi t nudi
sīm aplin. Deinde queso q̄ta vesania ē
vt cum aliquis fame t siti moriatur/nō
velit elemolina pro morte fuganda re-
cipere sīm basiluz. Pctores aut omnes
sīm fulgentiū fame t siti moriuntur. Erin-
de q̄ta est insipia vt quis est in carcere
non valens se iuuare t alienā manū vo-
lentem liberare veretur admittore. vt di-
xit crisostom⁹. Et vere pctores in carce-
re sunt. Bene g⁹ insipientes sunt si nolit
per sacerdotes iuuari. fūlgentiū sic ait.
Quid times o hō cōfiteri: quid vereris
fateri/qd non erubisti operari. O ma-
gna vesania. Nudet te ab orzo tuo spi-
nas et tribulos euellere/et rosaria t li-
lita plātare. Vereris zizania de agro tuo
eūcere et triticum seminare. Noli ma-
ius ius sterquiliniū potari q vino sanc-
toruz degustare cū potius optas in tuis
spurciciis manere q̄ eis confessori tuo
patefacere. Gregorii etiā nazanensis
sic inquit. O impudenda hoīm rabies e
orum qui verecūdia t timore p̄fiteri no-
lunt sua peccata. Di etiam pot⁹ trahi
volunt ad patibulu inferni quē per con-
fessionem ad sedē regni. Cupiū magis
submergi q̄ secura in terra p confusio-
nem p̄seruari. O hō p̄tqz cū tuo p̄tō
sis cec⁹/quid pudet te per cōfessiones il-
luminari. Surdus es t mut⁹ cur times
cōfiterendo ab his soluī vinculis infernali-
bus/et hec plurima in eodez libello nar-
rantur argumēta. Ex quibus ibidem sic

concluditur. Si naturale est diuinum t
humanum vt pro bonis terrenis habē-
dis et malis corporis fugiendis hoīs nō
vereātur suas dicere miseras. Vere cō-
trarius diuum naturale t humanū ē
vt ipsi homines peccatis sanctiati nō cu-
piant. per potentes eos liberare vt sunt
sacerdotes et optimis bonis dictari.
Quibus p lectis supra modum confusi
heretici qui magno in numero in domo
quadā congregati quadā nocte et se ad
ignem calefientes voluerunt probare
si hec verba essent vera/ aut sua dicta
aut eorum perfidia. Itaqz vnum eoruū
durissimus /sic ait. N̄ sciamus verita-
tem/proicitam libellum in q̄ est nra fi-
des scrip̄ta in ignem istū /et parimodo
huius dominici sic nos impugnantis ad
eundam ignem deiiciamus libellum.
Fauent omnes. Et mor hereticorum li-
bellis comburitur / libellus vero do-
minici illesus ab igne dinitus longe pii-
citur. Sieqz factum est hoc tertio inclu-
sive t semper dominici liber eruit intac-
tus omnino ab igne. Quinimo ex do-
minici libello nō fetoz sed pigmentoz
omnium eralabat odor. Itaqz per om-
nia confusi sed nūdum cōuersi firmaue-
runt iuramento inter se hoc mirabile nū
q̄ alieni reuelaturos. Sed quidem mil-
les fanens nostre fidei /hec per omnia
postmoduz multis enarrauit talimodo.
Cum enim post dies quindecim /idem
miles mente reuelueret que acta essent
in tam celesti miraculo conscientia re-
mordente valide formidare cepit/si ne
quaqz formidine adhuc eum conver-
tente. Cum ergo se dedisset rapitur
a quaterua seu societate demonum hor-
rendissimoruz tanq̄ horribili et furibū
da tanq̄ animam in corpore viribus p-
totis totoqz cognamine cum corpore re-
sistantem t in corpore se vniuentem /et

iste qui per annos quindecim et amplius
nunquam fuit vere confessus/et ad penas infernales deducitur. Obi inter inumeras
inferni tormenta intuetur horrendissimum
quorundam penam eorum qui yolebant confiteri vel qui in confessione erant mentiti. Aspiciebat enim quod horum
quislibet draconem unum habuit ad latum qui pernivis mortibus et aculeis cor mordebat et pungebat cum clamore et dolore patientius indicibili. Qui a耶ero
hi nunquam habuerunt veram contritionem
eo quod hic non habuerunt cor contritum et humiliatum. Idecirco perpetuo habebunt ibidem quod dum deus erit deus cor a draconem infernali vulneratur. Sed et perpendebat in oculis eorum ardentes ista re lactos qui flamas igneas euomentes usque ad partem capitis oppoſitam per os emittebant eum dolore totius mundi huius dolorum oculorum superate. Qui ageret dicebat. Ego quod hic de peccatis suis nunquam fleuerunt lacrimis istis eum serpentinis flentibus deputati sunt. Aspiciebat rursus ille horrendissimam eorum penam. Nam heu hen per os ipsorum intrabant bufones igniti serpentes araneae aspides scorpiones/dracones leones et versus igniti ac bestie alie inenarrabiles eum tormento tamen horribili indicibili quod humana nequit ligua effari. Et quidam ut angelus ait quod hic nunquam per confessionem oris voluerunt venena peccatorum suorum et bufones suarum iniquitatum expellere. Idecirco sic puniebantur et punitur ab horrendissima peste. Sed et plurima vidit horum supplicia inenarrabilia que transeo. Et ut iste experiri posset qui videbat deponente a demonibus rapitur tamen non confessus et tormenta hec omnia experitur que tanta fuerunt quod si folia arborum essent lingue et plantarum nequaquam hec dicere possent. Verum quia hic pecca-

tor miles nomine anthoniū psalterius marie virginis porauit et si peccata sua non dimittebat propterea cum horrendissimi subiaceretur flammis et moxibus leonum et serpentium affuit maria pietatis regina que voce viua iubilat captiuum de fornace egredi. Et factum est ita. Cui presenti ait. Ecce quia orasti psalterium meum tibi ego volvi manu festare/et a tanto periculo liberare quantum et socii tui hec cognoscentes et consimiles peniteant et deuotius confiteantur ne tandem tanta tormenta patiantur. Et hoc tibi magis quam aliis ostendit quia quis indignus ut puta homicida bellator/fornicator/periurus/superbus/et blasphemus/hereticus et apostata tamquam psalterii mei prealiis in honore habuisti et consulo/ut amplius magis hoc habeas et confraternitatem humi quam dominicus predicit accipias. Halet enim hec summe ad impenetrandam gratiam confessionis et contritionis. Et quod tibi nunc dico aliis dices. Scis enim quod pomum in arbore solum nichil est. una in vinea sola nichil est/ granum in agro solum nichil est/vel domuz in villa sola/aut pisces in mari/viscous in caulis/si sola ponantur nichil sunt. Sed nec si in monasterio tantum unus est religiosus vel in ecclesia unus sacerdos. Aut in matrimonio unus coniugium tantum vel in foro unus mercator/ vel in bello unus miles/ seu in quaerendo arte tantum unus habeatur parvus aut nihil est quia ve soli. Idecirco cum sis peccator solus es accipe ergo confraternitatem meas ut sis aliorum bonis valeas saluari cum beatis. Et quis merita ecclesie sint communia quatuor ad caritatis amorem secundum theologos et dei laudes non tam sicut coia ad satisfactionem et meritorum cumulationem vel premiorum retributionem

In eisdem doctores. Idecirco qua ad
hec fiunt orationes pro quibusdam in ec-
clesia vel elemosine et huiusmodi que tam
valent illis pro quibus fuit quantum
ad satisfactiones et non aliis. Alias ec-
clesia erraret quosdam sanctos pro aliis
orando et pro quibusdam magis quam pro
aliis viuis vel defunctis orando. Ha-
de inquit et profite domino et sibi nar-
ra que vidisti. Confessus est igitur iste
dominico et postmodum factus est fidelium
in terra illa capitaneus inuictissimus pro
fideles. Qui et posuit in verillo et aris
sui et suorum semper marie virginis psal-
terium. Unde quadam vice illo presen-
te videbatur hostibus quod lapides igniti
supra eos de celis proiecabantur. Alii
vero vice cernebant iacula ignea innu-
mera se prementia. Tempore alio cer-
nebant in numeru agmen militu terrifi-
cissimum se horrendissime percutien-
tium que omnia siebant fide et deuotio-
ne psalterii virginis marie propterea et
plurimi inimicorum ad fidem sunt con-
uersi. Qua propter laudate omnes psal-
terium virginis marie et tempore hoc bel-
lorum accipite confraternitatem armo-
rum genitricis dei immaculatae ut sitis
fortes virtuosis coram deo et mundo in-
vincibiles.

Ereplum suauissimum de psal-
terio virginis marie et confratria e-
ius in ordine ad dominicam passionem.

Arrat gloriosus ille magister io-
nannes de monte in suo maria-
li quod etiam reperi in libro fra-
tris thome de templo. Tempore ejus quo
dominicu beatissimus predicatorum ordinis
dur et pater inclitus predicabat in orbe ter-
rarum famosissimus plurimis in regnis
et populis incessanter ad virginis inuolate
marie laudem hortabatur et angelicam

illius confratram. Contigit rome eum
predicare in totius mundi prelatorum ma-
iorum audiencia amonuitque figuris et exere-
plis fortissime virginem gloriosem esse sa-
lutandam in eius psalterio. Mirantur
omnes de verbis eius affluentia. Stu-
pent de prodigiorum potentia quibus
ita ait. Fideles domini ceteraque fidelium
fidei amatores audite verbis singu-
lare vobisque omnibus salutare ut scia-
tis que dixi vera esse. Accipite psalterium
virginis marie et hoc perorando passio-
nem Christi devote recordemini. Itavobis
annuncio quod spiritus dei experiemini et di-
cendo et dimittendo. Nec enim stare po-
test in aliquo loco tanta flama sine cale-
factione / nec lux tam immensa sine illu-
minatione / nec medicina tam diuina sine
sanatione. Quid plura. Audient om-
nes et mirantur sermonibus attoniti di-
uinis. Concipiuntque multi nedum popu-
lariu veru et magnorum ecclesie prela-
torum puta reverendorum cardinalium
et honorandorum inquam plurimis episcoporum
psalterium hoc predicatur perorare
quatinus possent aliquam dei gratiam dei per-
pendere. Res mirabilis. Euitate con-
turbata sancta est orationum varia multi-
plicatio statu in omni put a dominico
fuit auditu. Itaque videres mane et ve-
spere atque meridie ubique viros et mulie-
res psalteria de maria deportantes.
Nec verebatur coluna mundi cardina-
les et episcopi tanta deitatis in manus et zo-
nis deferre fidei nostre signa orthodoxe.
Et enim miraculis dominici propreditatis non du-
bitabant virginis marie operari sibi in
tali exercitio diuinum adesse auxilium.
Quid ultra referam. Qui omnes hoc te-
pauerunt psalterium aliquod perpenderunt di-
uine pietatis iusticiam. Ex quibus omni-
bus tamen unum narrabo prodigiis. Erat enim ro-
me quedam mereatrix super os famosissima:

in decoro eloquē orātu et mūdana leti-
cia. Que manub⁹ ex dñci sc̄issimi me-
ruit hēre psal⁹ qđ sub tunica abscondēs
frequentius p̄ diez illud exorabat et heu-
nichib⁹ stupro et impudicicie p̄ omnib⁹ a-
tius vacabat. Post illā em̄ pl⁹ viri cur-
rebant qđ p̄ qualib⁹ hmōi vanitatis mu-
lieres. Perseuerauit igit̄ hec mulier no-
mē kathē cognomento pulchra ppter
sui impibilem venustatem. Et ecclia⁹ se
mel admir⁹ i dī vistib⁹ ybi psal⁹ suu
gorans/ ita meditabat primaz quinqua
genā pro xpi ifancia ybi xp̄us ibidē por-
tabat totā futurā passionē et si n̄ i execu-
tione saltim in intētione et mente. Secū
daz vero quinquagena⁹ dicebat pro xpi
passione vere exhibita in sua reali passi-
one fm̄ huānitatem. Tertiā vero quiqua
genā orabat p̄ xpi passione fm̄ deitatez
Non qđ deitas hēret pati fm̄ seipaz sed
qm̄ deitas ista infinita tm̄ amat naturā
huānāz/ p̄t sepius dñs ihūs reuelauit
qđ si mortalis esset pculdubio moreret.
Ideo qđ sapie⁹ dei eterna mori p nobis
in se n̄ potuit huānitatē assumpst qđ pati
et mori p̄ toto genere huānō voluit. Cū
igit̄ hec kathē⁹ pulchra sic orādo pseue
raret semel contigit vt vagabūda more
solito romanā p ciuitatē discurreret. Et
ecce vir pulchri⁹ subito ei ostans dixit
illi. Hunc kathē⁹. Quid hic stas/ habes
ne domuz. Cui illa/ habeo inquit dñe. et
cuncta pulcherrime disposita. Cui ille.
Nunc inquit tecū volo cenare. Et illa/
libentissime inquit faciaz. et quecuqz yo-
lueris habere libeti⁹ ppinabo. Sic ma-
nu ad manū eūtes. ad ipius peruenērūt
domuz. Vbi plurime cōsimiles inerant
puelle. Cena paratur et sedet hic ignot⁹
hospes cū pulchra kathē⁹. Bibut mu-
tuo/ sed quicquid tangebat iste sive po-
tum aut qđ simile mori in sanguinem̄ co-
lorem vertebat/ non. Sine singulari odore

excellentissimo et sapore suauissimo.
Cui illa admirans dixit. Quid est dñe p̄
sum insana/nam cuncta qđ tangitis fuit
sanguinea. et ille. Nescis ingt qđ xpian⁹
nec bibere nec maducare aliquid dñ n̄t
sanguine xpi tinctū. Sicqz illa plimū de-
tato hospite et iā eū tagereveret obſtupe-
ſens. Aut tñ illi. Dñe vt video magne i
vultu eſſis reueret. Quis queso eſſis
et vñ veniſtis. Enī ille. Cū erim⁹ in tha-
lamo tibi dica. que postulas. Sicqz ſu-
pensa manens thalamu pavit/prioꝝ le-
ctu intrat ipsa / et hospite ad ſe introe-
du inuitat. Res cūcū mortalibus stu-
penda/ et pene inaudita. Subito uite par-
uali formā induā/ gestabat i capite co-
ronam spineā/ ihueris crucez/ et stigma-
ta ac numera p̄ totum corpus vulnera.
Et aut katherine. O katherina iā a tua
cessa ſtūticia. Ecce iam vides paſſioñēs
infacie xpi p̄ qua tuā orasti p̄imā quin-
quagenā qm̄ a prima hora mēcēceptō
uis vñqz ad mortē cōtinue portau i cor
de mēcō hāc pena qđ tanta fuit p te/ qđ si
oms arene maris eſſent pueri et quiz eo
rū hēret tatā pena qđtā vñqz habuerunt
oms boies moriēdo nequaqz ſil sumptu-
tantā ſuſtinerāt anguſtā qđtā p te ſuſti-
nui. Stupet illa hoc viſo et audito. Et
mox iteru mutant in ſpecies virilez fm̄
effigiez illam quā habuit tpe paſſionis
et ait. Ecce vides o filia qđtā p te ſuſti-
nui/ que excedunt omnes penas infer-
ni. Quia potestas mea pacidi non hu-
mana ſed divina. Tantaqz fuit mea paſ-
ſio qđ ſi hec eſſer diuifa p cūctas creatu-
ras omnes mundi creature ſimul more-
rentur vel corrumpentur. Quo dicto
in ſolare ſe transmutat claritatē cū
tamen ſtigmatib⁹/ ſed glorioſus in q-
bus omnibus cūcta erant /mo inſinu-
ta. Quia quodl̄ ibi fuit in quolz. et ſu-
pendū valde et mirandū ibi cernebatur

quoniā in qualibet plaga cernebatur totus mundus pati in mīndi infiniti secundū modum illius plague. puta vulneris lateris vel manus &c. Ecce ait Ecce vides filia quāta in deitate patior nunc pro tua salute. Cum enim omnia sunt in me secundum apostolum & ego in omnibus. In cūctis istis te video. te amo paratusqz sum in his omnibus penam quam vides pati in eternum. pro salute tua. eo qz amor meus est infinitus. secundū dyonisium. et cuncta in me existentia erant infinita. secundū eundē. Agnosce igitur dei clementiam: et recole christi passionem triplices pro qua tres quinquagenas diristi et in posterum te emenda quathinu sicut fuisti aliis exēplum totius malicie: & spurcicie. sic i posterum viuas ut sis speculum totius puritatis & mundicie. Hec qz tibi appareo pro tuis meritis facio/ sed pro penitie exemplo. Et quoniā confratres tui de confratratia matris mee inviolate pro te orauerunt ut in tua pueratione mul ti conuerterētur sicut in tua iniuritate i numeri antea. pro te diabolici efficiebā tur. Quid plur. Disparuit visio nec fuit inanis quoniā dolorem in manibus et pedibus sensit passionis christi aliusqz i partibus. Surgit igitur penitentia agit & in crastinū confiteretur dominico. Cui inuinxit in penitentia more solito psalterium virginis marie cum receptione perfecta confratratie quā nundū habuerat in facto sed tantū in intentione & proposito ut dictum est. Vbi est notandū q̄stum valet hec confratratia in facto cum tantū isti in proposito. Cum igitur rogaret devotissimā virginē mariam. apparuit sibi eadem domina cum sc̄rā latherina dicens ei. Ecce filia multum peccasti idō plurimuz te penitere oportebit. Accipe ergo qualibet die tres disciplinas quaz

quelibet erit quiquaginta quiqz iecum qui faciunt psalteriu penitentiale. Nec inquit opus est semper te habere virgā sed vnguisbus te pungas vel cōprimas carnem tuam in omni tempore et loco/ poterisqz contra tentationes & pro bonis impetrandi vniuersis semper hāc facere. Et hec est penitentia regalis occulta & naturalis que est regina cunctarū penitentiarū. Itaqz hec omia pagit et audiuit. Cūqz om̄i die sic penitentia būtis dñicus semel diuina virtute sublimatus vidit nocte quod toti mundo vniuersa stipendia. Perpendebat cū qz de domo ipsius latherine ex mēbris cuiusdā pueruli prodibant quiquaginta quiqz flumina que ad infernum descendebant. In quoꝝ aduentu anime purgāde cōsolabātur. O in q̄stas voces laudii erupcebāt O q̄stas bñdiciones tali latherine p̄pinabant. Resonabat cū terra in voces eoz. Ibi cū liberabant anime cōfortabantur & sanabantur atqz de penis eripiebant: eo qz hec latherina passionem christi parvuli meditabāt: & ad defunctos fideles eam denoti applicare conabantur. O mira res. O noua rerū matieres. intuet postmodū yeire virū camerā latherinā itrare. & ex corpe suo de quin qz fontib⁹ quiquaginta quiqz vulnerare dirinare. qui tota etiā militatē & mundū pñte fonebāt & irrigabāt ibi arbores & plātule pullulabāt. Auesvo & pisces vñificabāt hoies signabant fideles illuvabant & balneabant. O q̄sta suavitatis O q̄sta mudi leticia. Nam ibi hec vniuersa latherinā bñdicebāt: & deū vniuersorū creatorē p̄ illa orabāt & duo hec miranda sūt facta p̄ prima & sc̄da quiquageā At vbi hec latherina penitens tertiam quiquagēā inchoauit vident dñcius ad ueire gigātē infinitū luce clariorē ex q̄ uīqz p̄dibāt fôtes & qb⁹ orichant flumia

quinquaginta qui nō per terram nec ad infernum descendebant: sed ad celum mirabilissimo concendebant atqz ex illis tota paradisus celestis irrigabatur. Tantaqz fuit eorum suavitatis qd de illis sancti et angeli portabat et pro his gratias immētas deo reddebat. Cūqz hec dominicus videret vt narrat thomas d templo cepit valde mirari cur hec fiebant in domo tāte peccataricis. Cui maria virgo astans dixit. Eur inquit o dominice nunc miraris in talibus. Nescis enim qd pecatorum sum amica/et qd in manu mea posita dei clementia. Ita g° volui de hac filia tibi ostendere/quatinus mundo predices vt nullomodo debeant pro q̄tiscūqz peccatis peccatores desperare: sed semper debent in domino cōfidere. Et signanter illi qui volūt sub clamide mea confugere/cum catherina q̄multum iunat ad hoc beatissima mater catherina/quam semper a iuventute amauit et seruitium aliquale exhibuit propter nominis quenientiam. Ad diditqz dei mater maria. Didisti o dominice hec tam miranda. Audi et predica qd nunc dicam tam pia et tam sancta qd impetrāti a filio meo qd omnes orantes psalterium meū/et qui erunt de cōfratrica mea qd hanc eandem habebunt excellentiam et si non videant eam sicut homines non vident nec deum nec angelos nec demones/nec merita sua/aut virtutes. Quinimo non vident magnitudinem virtutem aut stellarum q̄tominus n̄ videbunt hanc eoz glorias sed hanc iūtuebuntur post mortem. Confortare ergo o dominice et predica psalteriuqz meū et confratriam meam quoniam hec qui ista habet omnibus imp̄nī nō vt videant/sed vt habeant. Quid plura. dominicus gratias pro dei misericordia egit immensas. Hec autem catherina re-

clusorium intravit/et mox cuncta pareribus distribuit. Que tante fuit sanctitatis postea vt maximi sancti postmodum pro revelationibus cōfugerent ad illam. Cui per dies centum quinquaginta apparuit domin⁹ ihesus christus cū virgine maria et sancta catherina denti ciens ei obitum eius. Que postmodum sanctissime obiit. Eius animam tres virginis sancte/quarum una dicebatur iohanna/alia martha/et tertia lucia/viderunt de corpore ereuentem sole clarior rem inter branchia christi sponsi euolantem. Que sepulta est in ecclesia sancti iohannis lateranensi. Et qua re vniuersi fideles pensate q̄ta virtus est psalteriu virginis marie cum christi passioe atqz in omni virtute taz in vita q̄ i morte. Laudate ergo dominum ihesum et mariam in eorum psalterio hec mereamini habere hic per gratiam et in futuro per gloriam. Amen.

¶ carum ac deo dignum sit rosarium sequenti p̄ exemplu.

¶ Vi quidam sanctus pater diuinis oraculis crebro per lustratus cui dominus sua misericordia dignatus est plura revelare. Qui quidam vice in se raptus vidit regem regum dominum nostrum ihesum christum in sublimi solio consstantem. Et mox omnis celestis exercitus ueste coruscans aduenit. Tunc virgo virgi in dyademate p̄fūlgenti cum omnibus virginis angelis sanctis nimirum associata/ceterisqz sanctorum agminibus preornata irradibat. Omnes igitur ante regia soliu aduenientes voces uasimaria plallere ceperunt prelibatum rosarium. Et quotiens dulcissimus virginis marie nomen recitabant cōtinuo vultu

dimisso capitā sua humiliter submitte-
bant. Sed quotiens nominabant sanctissimum nomen ihesu. illico genib⁹ fle-
ris summa vt decet reverentia adorante-
runt. Finita autem salutatione ange-
lica subiungendo articulum sue versi-
culum dominice passionis / seu de vita
christi addiderit cū alla p̄clndēdo. Cū
autē rosariuz sic percātassent cordis in-
bilo/ gratias deo agentes pro omnibus
bonis de prefato rosario prouenientib⁹
in celo et in terra/ cum omni actentione
orauerunt pro omnibus istud rosarum
per totum orbem legentibus et speciali-
ter fraternitatem habentibus/ ut deus
eis dignetur suam cōferre gratiam hic
in terris sic viuendo. vt cum omni socie-
tate celesti/ vitam possideant sempiter-
nam. Et quia sancti in celo sic permitti-
tur psallant rosarium de sua imarecessi-
bili gloria securi multomagis nos an-
mos nostros applicare debemus dicere
rosarium toto mentis conaie ad hono-
rem dei et laudez virginis marie. quia d
iunno amore incerti sumus et gratia ac
venia summe indigemus. Constat enim
deo ac matri sue marie nū fore accepti⁹
q̄ dicere rosariuz in forma hic infra p̄-
scripta. Aue maria gratia plena dñs te-
cum/benedicta tu in mulierib⁹/ et be-
neditus fructus ventris tui. Ihesus
christus/ quē tu virgo purissima de spi-
ritu sancto angelo nunciante concepisti
Amen. Allā. Et vt premissū est ad quā-
libet salutationem dicetur unus versi-
culus de vita xp̄i aut eius glorioſa pas-
ſione. vt prefertur.

Quodlibet colone determinatum
cum compendio alani de rupe doctoris
precipuis ac exemplis veraciter diligen-
terq̄ collectis de rosario gloriosissime
dei genitricis marie imp̄atoria arte cla-

horatum lugduni per Janonum car-
caigni diligentissimum impressorem. an-
no domini millesimo .cccc⁹. lxxviii. et
die ii. mensis iulii.

